

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Samlet samlenotat vedr. rådsmøde (konkurrenceevne) den 10. december 2010

Indholdsfortegnelse:

1. EU-patentet: Vejen frem og muligt forstærket samarbejde	2
2. Forbrugerrettighedsdirektivet	10
3. På vej mod en akt for det indre marked	80
4. Flagskibsinitiativet Europa 2020: ”En integreret industripolitik for en globaliseret verden	83
5. Spil	88
6. Rådets beslutning om statsstøtte til fremme af lukning af urentable miner	92
7. Forordning om europæiske miljøøkonomiske regnskaber	101
8. Forordning om et program for støtte til videreudvikling af en integreret havpolitik	105

1. EU-patentet: Vejen frem og muligt forstærket samarbejde.

KOM(2010) 350

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

Resumé

Kommissionen fremsatte den 30. juni 2010 forordningsforslag til oversættelsesordning for EU-patentet. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 118, stk. 2, hvilket indebærer, at det skal vedtages med enstemmighed i Rådet efter høring af Europa-Parlamentet. Det belgiske formandskab har givet sagen høj prioritet og går efter vedtagelse inden udgangen af 2010. *Sagen har været drøftet på det uformelle rådsmøde (konkurrenceevne) den 29. september 2010, på rådsmødet (konkurrenceevne) den 11. oktober 2010 og på et ekstraordinært rådsmøde (konkurrenceevne) den 10. november 2010. Sagen er på rådsmødet (konkurrenceevne) den 10. december 2010 til politisk orientering.*

1. Baggrund og indhold

Kommissionen fremsatte den 30. juni 2010 forordningsforslag til oversættelsesordning for EU-patentet. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 118, stk. 2, hvilket indebærer, at det skal vedtages med enstemmighed i Rådet efter høring af Europa-Parlamentet. *Formandskabet har i forbindelse med rådsmøderne i oktober og november 2010 fremlagt skitser til kompromisforslag, der foruden nogle præciseringer også har indeholdt tilføjelser til Kommissionens forslag.*

Baggrund

Kommissionen fremsatte i 2000 forslag til forordning om et EU-patent (dengang 'fællesskabspatent'), KOM(2000) 412. Forslaget indeholdt bl.a. bestemmelser om, på hvilke sprog patentansøgninger kan indleveres og behandles, samt til hvilke sprog og i hvilket omfang der skal ske oversættelse af udstedte patenter.

EU-patentet skal være et enhedspatent, der fra udstedelsen skal gælde i hele EU. Det skal dermed udgøre et alternativ til eksisterende patentmuligheder, der omfatter rent nationale patenter (som kun er gyldige i fx Danmark) og europæiske patenter (herefter: EP-patenter), der efter udstedelse kan gøres gyldige i et eller flere af medlemslandene i den Europæiske Patentorganisation, EPO, der tæller alle EU-lande og yderligere 11 europæiske lande.

For at et EP-patent kan blive gyldigt i de enkelte lande, skal patenthaver opfylde de krav og administrative processer, der gælder i de pågældende lande samt sørge for indlevering af oversættelse af patentet til de respektive sprog. I modsætning hertil vil EU-patentet i én proces blive gyldigt i hele EU ved udstedelsen. EU-patenter skal i lighed med EP-patenter udstedes af den europæiske patentmyndighed, som hører under EPO.

Endvidere vil enhedskarakteren af EU-patentet gøre det lettere at beskytte og håndhæve rettighederne. Det vil bl.a. være administrativt enklere og - i modsætning til situationen i dag - praktisk muligt at hindre import af varer, som krænker et patent ved EU's ydre grænser. Ligeledes vil al uautoriseret kopiproduktion, der er beskyttet af et EU-patent, inden for EU udgøre en krænkelse.

EP-patenter udstedes i deres helhed (patentkrav, beskrivelse og eventuelle illustrationer) på et af EPOs tre officielle sagsbehandlingssprog (engelsk, tysk og fransk), mens kun patentkravene oversættes til de to øvrige officielle EPO-sprog. Det er patentkravene, der fastlægger rettighedsbeskyttelsens omfang.

For at EP-patentet kan blive gyldigt i de enkelte EPO medlemslande, skal disses respektive krav hertil opfyldes. I de fleste tilfælde indebærer det bl.a. fuld oversættelse af patentet til det pågældende lands sprog. En række EPO-lande, herunder ti EU-medlemslande (inklusive Danmark), har imidlertid tilsluttet sig den såkaldte London-aftale, som begrænser kravene til omfanget af oversættelsen. For Danmarks vedkommende betyder det, at et EP-patent kan blive gyldigt på dansk territorium, såfremt der indleveres dansk oversættelse af patentkravene, mens den øvrige del af patentet foreligger på engelsk.

Rådet nåede i marts 2003 frem til en fælles holdning, der for så vidt angår oversættelsesspørgsmålet var væsentligt ændret i forhold til Kommissionens forslag, idet patentansøger blev pålagt at sørge for oversættelse af patentkravene til samtlige EU's officielle sprog inden for to måneder fra meddelelse af et EU-patent. De efterfølgende drøftelser viste, at der ikke var grundlag for enighed, og forhandlingerne lå fra foråret 2004 stille indtil 2007, hvor de blev genoptaget.

Under det svenske formandskab i efteråret 2009 blev der i Rådet opnået generel indstilling til et kompromisforslag, hvor bl.a. spørgsmålet om EU-patentets oversættelsesordning var udeholdt. Det følger imidlertid af kompromistekstens artikel 61, at EU-patentets ikrafttræden sker samtidig med, at en særlig forordning om EU-patentets oversættelsesregime træder i kraft.

Dermed er realiseringen af EU-patentet såvel politisk som i praksis gjort afhængig af, at der vedtages en forordning om oversættelsesregimet.

Indhold

Indholdsmæssigt er Kommissionens forordningsforslag til en oversættelsesordning for EU-patentet stort set identisk med det, der blev fremsat i 2000 og baseret på det system, der gælder for EPOs udstedelse af EP-patenter. Den væsentligste nyskabelse i forhold til 2000-forslaget vedrører maskinoversættelse, jf. nærmere nedenfor. Hovedtrækkene i forslaget er:

- Der kan indleveres ansøgninger på alle officielle EU-sprog. Hvor der ansøges på et EU-sprog, som ikke er et af de tre officielle EPO-sprog, skal ansøger sørge for oversættelse til et af disse sprog mhp. sagsbehandling. I disse tilfælde vil ansøger få sine udgifter godtgjort op til et nærmere fastsat loft i form af reduktioner i de EU-patentrelaterede gebyrer, der indbetales til EPO.
- Patentet offentliggøres i sin helhed (patentkrav, beskrivelse samt eventuelle illustrationer) på sagsbehandlingssproget. Derudover oversættes patentkravene til de to øvrige officielle EPO-sprog. Omkostningerne afholdes af patenthaver, hvilket svarer til hvad der allerede gælder for EP-patenter.
- Et særligt maskinoversættelsessystem, der p.t. er under udvikling i samarbejde mellem EPO og Europa-Kommissionen, skal tilsikre, at såvel patentansøgninger som udstedte patenter bliver tilgængelige på alle officielle EU-sprog uden yderligere omkostninger for ansøger. Maskinoversættelserne vil være tilgængelige on-line og vederlagsfrit på anmodning. Maskinoversættelser vil alene være til information og har ingen juridisk virkning.
- I tilfælde af en retssag skal en formodet krænker af et patent kunne kræve, at patenthaver forestår fuld oversættelse af patentet til det officielle EU-sprog, der anvendes, hvor den formodede krænkelse har fundet sted, eller hvor den formodede krænker har sit hjemsted. Ligeledes skal patenthaver forestå oversættelse til det processprog, der anvendes, hvor sagen bliver ført.

I formandskabets skitser til kompromisforslag indgår modeller, hvorefter der i en overgangsperiode altid foretages yderligere fuldstændige oversættelser af udstedte EU-patenter. Der er dels tale om oversættelse til engelsk, hvor EU-patentet udstedes på et af de øvrige EPO-sprog (fransk eller tysk), dels tale om oversættelse til andet officielt EU-sprog i de tilfælde hvor EU-patentet er udstedt på engelsk. I alle tilfælde skal disse oversættelser afholdes for patenthavers omkostninger. De vil alene være til information og ikke have juridisk virkning. Det skal imidlertid bemærkes, at der ikke hos EPO er krav om, at kvaliteten af sådanne oversættelser skal kontrolleres. For så vidt angår over-

gangsperiodens længde og muligheden for at forlænge denne findes der p.t. flere modeller.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentets holdning til forslaget foreligger endnu ikke.

Det forventes, at Europa-Parlamentets behandling af forslaget vil finde sted i retsudvalget (JURI).

3. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører i forslaget, at et fragmenteret europæisk patentsystem, som især skyldes det eksisterende oversættelsesregime, medfører høje omkostninger og stor kompleksitet. Dette kan på EU-plan kun adresseres i form af et enhedspatent, der fra udstedelsen er gældende i hele EU.

Regeringen tilslutter sig Kommissionens vurdering ud fra den betragtning, at en enhedspatentløsning, i form af et EU-patent med en tilhørende oversættelsesordning, vil tilbyde ansøgere et fælleseuropæisk alternativ, der komplementerer eksisterende patenteringsmuligheder.

4. Gældende dansk ret

Den gældende lovgivning om patenter findes i patentloven, LBK nr. 91 af 28. januar 2009, som er ændret ved lov nr. 579 af 1. juni 2010. Herudover findes bekendtgørelse nr. 93 af 29. januar 2009 om patenter og supplerende beskyttelsescertifikater. Danmark har tillige ratificeret Den Europæiske Patentkonvention og London-aftalen.

5. Høring

Forslaget er den 12. juli sendt i skriftlig høring i specialudvalget for vækst og konkurrenceevne samt hos Advokatsamfundet, Danske Advokater, Sø- og Handelsretten, Domstolsstyrelsen, Patentagentforeningen, Foreningen Industriel Retsbeskyttelse (FiR) og Dansk Forening for Industriens Patent- og Varemærkespecialister (DIP). Høringen omfatter dermed de generelle erhvervsinteressenter og de, som konkret har indikeret interesse i sagen. Der er modtaget høringssvar fra Dansk Industri (DI), Dansk Erhverv, Lægemedelindustriforeningen (Lif), Håndværksrådet (HVR), Dansk Forening for Industriens Patent- og Varemærkespecialister (DIP), Dansk Metal, Novo Nordisk, Sø- og Handelsretten, Advokatrådet, Danske Advokater, Patentagentforeningen og Foreningen Industriel Retsbeskyttelse (FiR).

Dansk Industri (DI), Dansk Erhverv, Lægemiddelindustriforeningen (Lif), Håndværksrådet (HVR), DIP, Dansk Metal, Novo Nordisk, samt Sø- og Handelsretten støtter alle op om *en løsning baseret på* Kommissionens forslag.

DI anfører, at selvom man ville foretrække en ét-sprogløsning, forekommer den politisk urealistisk. Man kan derfor acceptere Kommissionens forslag, da det dels indebærer betydeligt reducerede oversættelsesomkostninger, dels i kraft af maskinoversættelser yder grundlæggende retssikkerhed over for andre brugere af patentsystemet.

Lif anfører, at man støtter forslaget og et begrænset oversættelsesregime, uanset om der findes maskinoversættelse eller ej.

HVR bemærker, at det i tilfælde af en eventuel krænkelssag ved retsinstanterne burde være tilstrækkeligt, at der sker fuld oversættelse af patentet til processproget.

Novo Nordisk støtter en hurtig indførelse af en EU-patentordning, blot den ikke bliver mere bekostelig for ansøgerne end den nuværende ordning for EP-patenter er.

Sø- og Handelsretten bemærker i sit svar, at de omtalte oversættelseskrav i tilstrækkeligt omfang tilgodeser hensynene til en formodet krænkens retssikkerhed og hensynet til en effektiv retspleje.

Advokatrådet anfører i sit hørings svar, at det, til beskyttelse af tredjemands retssikkerhed, er den principielle holdning, at hele patentdokumentet fra patentets udstedelse skal være tilgængeligt i en autoritativ dansk oversættelse. Som minimum bør det sikres, at patentkravene oversættes til dansk, og at hele patentdokumentet er tilgængeligt på engelsk. Endvidere bør det præciseres, at det er den formodede patentkrænker, der i tilfælde af en retssag bør vælge hvilket sprog patentet skal oversættes til.

Advokatrådet anfører videre, at såfremt der vedtages en ordning i strid med dets anbefalinger, bør der indføres bestemmelser om, 1) at et EU-patent ikke får virkning i Danmark, før der som minimum foreligger en autoritativ engelsk oversættelse af hele patentet, og 2) en forbenyttelsesret for tredjemænd som før denne oversættelse måtte have disponeret i relation til udnyttelse af den patenterede opfindelse.

Danske Advokater, Patentagentforeningen og FiR tilslutter sig i deres hørings svar Advokatrådet.

6. Andre landes holdninger

Sagen har været drøftet på det uformelle rådsmøde (konkurrenceevne) den 29. september 2010, på rådsmødet (konkurrenceevne) den 11. oktober 2010 og igen på det ekstraordinære rådsmøde (konkurrenceevne) den 10. november 2010. *Den er desuden sat på dagsordenen for rådsmødet (konkurrenceevne) den 25.-26. november 2010 under dagsordenspunktet 'eventuelt'.*

Langt den overvejende del af landene ønsker enten et meget begrænset eller et relativt begrænset oversættelsesregime. Alle disse lande ventes at kunne bakke op om en løsning baseret på Kommissionens forslag. Modsat det overvejende flertal står et par lande meget stejlt på, at patentkravene skal være oversat med juridisk virkning til i hvert fald deres sprog før EU-patentet kan blive gyldigt i de pågældende lande. Disse lande finder både Kommissionens forslag og formandskabets skitse til kompromisforslag uacceptable. Der tegner sig dermed en situation, hvor det ikke kan udelukkes, at et par lande vil blokere for en vedtagelse af en løsning baseret på Kommissionens forslag.

På baggrund af forhandlingerne på rådsmødet (konkurrenceevne) den 10. november 2010 har formandskabet konkluderet, at alle kompromismuligheder er prøvet af og, at det ikke forekommer muligt at finde en løsning i enstemmighed. En række lande har indikeret, at man finder tiden moden til positivt at overveje muligheden for at gå videre efter proceduren om forstærket samarbejde.

7. Foreløbig dansk holdning

Det er foreløbig dansk holdning at forholde sig åbent til de kompromismuligheder, der vil kunne føre til en realisering af EU-patentet, så længe det sker inden for rammerne af et begrænset oversættelsesregime. På det grundlag kan regeringen støtte op om en løsning baseret på Kommissionens forslag.

8. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at medføre lovgivningsmæssige konsekvenser.

Forslaget har i sig selv ikke statsfinansielle konsekvenser, men EU-patentets samlede eventuelle statsfinansielle konsekvenser skal vurderes i sammenhæng de øvrige udeståender i sagen. Det drejer sig især om EU-patentets gebyrstruktur og fordelingen af EU-patentgebyrer til de nationale patentmyndigheder samt det fremtidige samarbejde mellem EPO og de nationale patentmyndigheder i relation til EU-patentsagsbehandlingen.

Dele af udviklingsomkostningerne til maskinoversættelsessystemet finansieres over EU-budgettet.

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har i sig selv ikke samfundsøkonomiske konsekvenser, men EU-patentets samlede eventuelle samfundsøkonomiske konsekvenser skal vurderes i sammenhæng med de øvrige udeståender i sagen. Det drejer sig især om EU-patentets gebyrstruktur og fordelingen af EU-patentgebyrer til de nationale patentmyndigheder samt det fremtidige samarbejde mellem EPO og de nationale patentmyndigheder i relation til EU-patentsagsbehandlingen.

Så længe der ikke er fremsat forslag for så vidt angår de tre sidstnævnte elementer, er det vanskeligt at foretage en nærmere vurdering af de samlede konsekvenser.

Det forventes, at forslagene samlet set vil gøre det enklere for myndighederne at varetage deres opgaver i relation til håndhævelse af patentrettigheder og bekæmpelse af piratkopiering. Det hænger bl.a. sammen med, at EU-patentet vil være gyldigt inden for hele EU, og derfor kan man ved alle EU's ydre grænser hindre import af piratkopierede varer, der krænker et EU-patent. Ligeledes vil al uautoriseret kopiproduktion, der er beskyttet af et EU-patent, inden for EU udgøre en krænkelse.

Samlet set er det hensigten med forslagene, at erhvervslivet får mulighed for i én proces at kunne opnå en billigere patentbeskyttelse i hele EU. Med EU-patentet får patentsystemets brugere et alternativ til eksisterende patenteringsmuligheder, der først og fremmest vil være attraktivt for de brugere, som ønsker at opnå geografisk beskyttelse i flere EU-lande. Med forslagene kan der opnås store besparelser på oversættelsesomkostninger samt de øvrige administrative procedurer, der i dag skal opfyldes for, at et EP-patent kan blive gyldigt i de enkelte lande. Alt afhængig af hvorledes gebyrstrukturen fastlægges, vurderes det, at EU-patentet vil være fordelagtigt for virksomheder, der ønsker patentbeskyttelse i mere end 5-6 lande.

10. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Der kan her henvises til de oven for nævnte administrative forenklinger og besparelser, forslagene indebærer for virksomheder, der ønsker patentbeskyttelse i flere EU-lande.

11. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Forslaget har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til oriente-

ring den 1. oktober 2010 forud for rådmødet (konkurrenceevne) den 11.-12. oktober 2010 og til forhandlingsoplæg den 5. november 2010 forud for det ekstraordinære rådsmøde (konkurrenceevne) den 10. november 2010.

2. Forbrugerrettighedsdirektivet

(KOM(2008) 614 endelig)

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

Resumé

Kommissionen har den 8. oktober 2008 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om forbrugerrettigheder (KOM(2008) 614 endelig). Forslaget er modtaget i dansk sprogversion i Rådet den 15. oktober 2008.

Det fremgår, at formålet med forslaget er at bidrage til at forbedre den måde, det indre marked for virksomheder og forbrugere fungerer på, og at sikre et højt fælles forbrugerbeskyttelsesniveau gennem totalharmonisering. Det foreslåede direktiv vil skulle erstatte direktiv 85/877/EØF om aftaler indgået uden for fast forretningssted, direktiv 93/13/EF om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler, direktiv 97/7/EF om aftaler vedrørende fjernsalg og direktiv 99/44/EF om forbrugerkøb og garantier i forbindelse hermed.

Forslaget behandles i en arbejdsgruppe under Rådet, og de skiftende formandskaber har i den forbindelse fremlagt en række reviderede versioner af forslaget. Den senest reviderede version (i det følgende omtalt som "den reviderede version") er udarbejdet af det belgiske formandskab den 29. oktober 2010 for så vidt angår kapitel I-III, den 15. november 2010 for så vidt angår kapitel IV og den 9. november 2010 for så vidt angår kapitel V.

Direktivforslagets kapitel I indeholder en række fælles definitioner og fastslår, at direktivet bygger på princippet om fuld harmonisering.

Kapitel II i det oprindelig fremsatte forslag opregnede en række centrale oplysninger, som den erhvervsdrivende skal give forud for indgåelse af enhver forbrugeraftale, samt en informationspligt for mellemmænd, der indgår aftaler på forbrugeres vegne. *I den reviderede version er kapitlet slettet, idet kapitlet er slået sammen med kapitel III, der (ligesom kapitel III i det oprindelig fremsatte forslag) kun finder anvendelse på aftaler om fjernsalg og aftaler indgået uden for fast forretningssted.*

Kapitel III indeholder – ud over bestemmelser om oplysningskrav – regler, der regulerer fortrydelsesretten (varighed, udøvelse og virkninger) på ensartet måde.

Kapitel IV angår ”andre forbrugeraftaler”, der kun gælder for købsaftaler. Kapitel indeholder bl.a. regler om levering, risikoens overgang, mangler ved den handlede vare og regler om handelsmæssige garantier.

Kapitel V finder anvendelse på urimelige kontraktvilkår, som ikke har været genstand for individuel forhandling, f.eks. standardkontraktvilkår. Vilkår er ifølge direktivforslaget urimelige, hvis de bevirker en betydelig skævhed i forbrugerens og den erhvervsdrivendes rettigheder og forpligtelser, og binder ikke forbrugeren.

Med henblik på at skabe retssikkerhed indeholder direktivet to lister over urimelige vilkår. Bilag II indeholder således en liste over vilkår, som betragtes som urimelige under alle omstændigheder. Bilag III indeholder en liste over vilkår, som betragtes som urimelige, medmindre den erhvervsdrivende beviser det modsatte. *I den reviderede version er begge bilag udformet som ”åbne bilag”, således at det er muligt for det enkelte medlemsland – i forbindelse med gennemførelsen af direktivet i national ret – at tilføje nye vilkår på bilagene, ligesom det er muligt at flytte vilkår fra bilag III til bilag II.*

For så vidt angår spørgsmålet om omfanget af harmonisering, lægges der i den reviderede version op til, at forslaget som udgangspunkt gennemføres som totalharmonisering, idet medlemslandene dog på visse områder får mulighed for at opretholde nugældende og fastsætte yderligere nationale regler, der medfører et højere forbrugerbeskyttelsesniveau.

Danmark er overordnet af den opfattelse, at der næppe er behov for, at forslaget i sin helhed gennemføres som totalharmonisering. Det skyldes navnlig, at det vil være vanskeligt at få udformet klare og enkle totalharmoniseringsregler, bl.a. fordi de formueretlige regler, der ændres, har sammenhæng med almindelige formueretlige regler og principper. Endvidere består der – alt afhængigt af udformningen af det endelige forslag – en risiko for, at en totalharmonisering vil medføre, at forbrugerbeskyttelsen her i landet forringes på visse punkter. Danmark bør derimod ikke være imod en hensigtsmæssig totalharmonisering på områder, hvor totalharmonisering kan gennemføres uden at være til skade for forbrugerne og uden at medføre en uklar retstilstand. Danmark kan derfor som udgangspunkt støtte, at forslagets kapitel I-III gennemføres som totalharmonisering, hvorimod Danmark ikke finder, at kapitel IV og V er velegnede til totalharmonisering.

Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmødet (konkurrenceevne) den 10. december 2010 til generel orientering. Formandskabet har oplyst, at man på rådsmødet ønsker en generel drøftelse af medlemsstaternes holdning til forslaget.

1. Baggrund og indhold

1.1. Baggrund

Europa-Parlamentet har i de senere år vedtaget flere beslutninger om eventuel harmonisering af aftaleretten mv. i EU-landene, og ved beslutning af 16. marts 2000 om Europa-Kommissionens arbejdsprogram anmodede Parlamentet Kommissionen om at undersøge, om en mere vidtgående harmonisering på det civilretlige område er blevet nødvendig af hensyn til det indre markeds funktion.

Bl.a. på denne baggrund fremlagde Kommissionen i juli 2001 en meddelelse om europæisk aftaleret (KOM(2001) 398 endelig). Formålet hermed var at skabe en bred debat om europæisk aftaleret, herunder at få belyst, om og i givet fald hvordan forskelle mellem nationale aftaleretlige regler skaber vanskeligheder for en tilfredsstillende udvikling i EU's indre marked.

Kommissionen fremlagde den 12. februar 2003 med henblik på en videreførelse af høringsprocessen en handlingsplan om en mere sammenhængende europæisk aftaleret (KOM(2003) 68 endelig), hvori Kommissionen præsenterede sine konklusioner efter høringen over meddelelsen fra juli 2001.

Kommissionens projekt vedrørende europæisk aftaleret består af to hovedelementer: Udarbejdelse af en såkaldt fælles referenceramme og gennemførelse af en revision af forbrugeracquiset – dvs. forbrugerlovgivningen i EU.

For så vidt angår revisionen af forbrugeracquiset præsenterede Kommissionen i februar 2007 en grønbog om gennemgang af forbrugerlovgivningen, hvori der blev rejst i alt 30 spørgsmål vedrørende behovet for revision af den EU-retlige forbrugerlovgivning og mulige løsninger ved en eventuel revision.

Den danske regering afgav i december 2007 høringssvar over grønbogen.

I lyset af bl.a. høringssvarene om grønbogen har Kommissionen den 8. oktober 2008 fremsat et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om forbrugerrettigheder (KOM(2008) 614 endelig).

Justitskommissær Viviane Reding holdt den 15. marts 2010 en tale under en konference, der blev afholdt af Det Økonomiske og Sociale Udvalg som led i den europæiske forbrugerdag. I talen lægger kommissæren op til, at direktivet på visse områder alene kan indebære en minimumsharmonisering, mens direktivet på andre områder kan indebære en totalharmonisering. Det anføres i den forbindelse, at en mulig løsning kunne være at gennemføre en totalharmonisering for så vidt angår fjernsalgsaftaler og en minimumshar-

monisering for så vidt angår aftaler, hvor forbrugeren og den erhvervsdrivende befinder sig samme sted, når aftalen indgås ("face-to-face" aftaler).

Direktivforslaget er fortsat under behandling i Rådets arbejdsgruppe om forbrugerbeskyttelse og forbrugerinformation.

Forslaget blev behandlet på rådsmødet (konkurrenceevne) den 3. -4. december 2009, hvor fire udvalgte emner, der er beskrevet i det aktuelle notat om direktivforslaget, som blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 24. november 2009, blev drøftet. Forslaget *blev endvidere behandlet på rådsmødet (konkurrenceevne) den 25. maj 2010, hvor der var en politisk drøftelse af navnlig spørgsmålet om omfanget af harmonisering.*

1.2. Indhold

Forslaget er fremsat under henvisning til artikel 95 i Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, der giver hjemmel til at vedtage foranstaltninger med henblik på indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, der vedrører det indre markeds oprettelse og funktion.

Forslaget lægger op til at indføre et såkaldt horisontalt direktiv, der skal erstatte fire eksisterende forbrugerbeskyttelsesdirektiver (direktiv 85/877/EØF om aftaler indgået uden for fast forretningssted, direktiv 93/13/EF om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler, direktiv 97/7/EF om aftaler vedrørende fjernsalg og direktiv 99/44/EF om forbrugerkøb og garantier i forbindelse hermed). Derudover indeholder forslaget visse nye regler på forbrugerbeskyttelsesområdet.

Med forslaget lægges der endvidere op til, at totalharmonisering skal afløse den nuværende minimumsharmonisering på området.

Om baggrunden for valg af harmoniseringsgrad har Kommissionen i de ledsagende bemærkninger til forslaget anført, at mange medlemsstater har gjort brug af den mulighed for at opretholde eller vedtage strengere bestemmelser om forbrugerbeskyttelse, som følger af den nuværende minimumsharmonisering på området. Resultatet heraf er ifølge Kommissionen en opsplitning af lovgivningen i hele Fællesskabet, hvilket giver virksomheder, der ønsker at handle på tværs af grænserne, betydelige omkostninger med henblik på overholdelse af den forskelligartede lovgivning, og hvilket efter Kommissionens opfattelse fører til, at forbrugerne har ringe tillid til grænseoverskridende handel på grund af de forskelligartede niveauer for forbrugerbeskyttelse.

Det overordnede formål med direktivet er på den baggrund at fremme den grænseoverskridende handel og øge forbrugerbeskyttelsen. De erhvervsdrivende skal have samme forpligtelser i alle medlemsstaterne, hvilket skal bidrage til, at virksomhederne ikke afholder sig fra at udbyde varer eller tjenester i andre stater end deres hjemstat. For forbrugeren skal direktivet sikre, at en forbruger har de samme rettigheder, uanset hvor i EU vedkommende køber sine varer eller tjenesteydelser. Det er således hensigten at øge forbrugers tillid til køb af varer eller tjenesteydelser, der er udbudt i andre lande i EU.

De skiftende formandskaber har efterfølgende fremsat flere reviderede versioner af forslaget, og i det følgende beskrives forslaget, således som det foreligger i den senest reviderede version fra det belgiske formandskab.

Formål og anvendelsesområde

Formålet med direktivet er efter forslagets artikel 1 at bidrage til et velfungerende indre marked og at opnå et højt forbrugerbeskyttelsesniveau gennem indbyrdes tilnærmelse af visse aspekter ved medlemsstaternes love om aftaler mellem forbrugere og erhvervsdrivende.

I forlængelse heraf fastlægges det i forslagets artikel 3, at direktivet skal finde anvendelse på købs- og tjenesteydelsesaftaler mellem en erhvervsdrivende og en forbruger i det omfang, dette følger af direktivets bestemmelser.

Ved en forbruger skal efter forslagets artikel 2, nr. 1, forstås enhver fysisk person, der i forbindelse med aftaler, der er omfattet af direktivet, *hovedsageligt* ikke handler som led i sit erhverv.

Ved en erhvervsdrivende forstås enhver fysisk eller juridisk person, der i forbindelse med aftaler omfattet af direktivet, handler som led i sit erhverv, samt enhver anden person, der optræder i en erhvervsdrivendes navn eller på dennes vegne, jf. artikel 2, nr. 2.

Det beskrevne anvendelsesområde i artikel 3 fører til, at direktivet som udgangspunkt omfatter **enhver aftale**, der indebærer, at den erhvervsdrivende skal levere en vare eller en tjenesteydelse til forbrugeren, uanset under hvilke former aftalen indgås.

Ved en vare skal efter forslagets artikel 2, nr. 4, forstås enhver løsøregenstand, undtagen varer, der sælges på tvangsauktion eller i øvrigt i henhold til lov.

En købsaftale defineres i artikel 2, nr. 3, som enhver aftale mellem den erhvervsdrivende og forbrugeren om salg af varer, herunder enhver aftale med blandet formål, der både har varer og tjenesteydelser som genstand.

Forslaget indeholder ikke en definition af, hvad der forstås ved en tjenesteydelse, men angiver i artikel 2, nr. 5, at der med en tjenesteydelsesaftale forstås enhver aftale, dog ikke købsaftale, i henhold til hvilken den erhvervsdrivende yder forbrugeren en tjeneste.

Medmindre andet følger af direktivets enkelte bestemmelser, finder direktivets regler således anvendelse ved så forskelligartede aftaletyper som f.eks. køb af brød i en bagerbutik (købsaftale), klipping i en frisørsalon (tjenesteydelsesaftale), indgåelse af lejeaftale (tjenesteydelsesaftale), aftale om udførelse af håndværksydelser i forbrugers hjem (tjenesteydelsesaftale), køb af fast ejendom (købsaftale), køb af større forbrugsgenstande som f.eks. biler og campingvogne (købsaftale), osv.

Harmoniseringsgrad

Som noget meget centralt *fremgik det af det oprindelige forslags artikel 4*, at medlemsstaterne ikke i national ret skal kunne beholde eller indføre bestemmelser, der fraviger dem, som er fastsat i direktivet, herunder angive strengere eller lempeligere bestemmelser, for at sikre et andet forbrugerbeskyttelsesniveau.

Dette var afgørende nyt i forhold til de fire forbrugerbeskyttelsesdirektiver, der foreslås erstattet af det fremlagte direktivforslag, jf. ovenfor, idet disse fire eksisterende direktiver alle indeholder minimumsklausuler.

I den reviderede version er artikel 4 dog ændret, således at det nu fremgår, at totalharmonisering alene er udgangspunktet, og at medlemsstaterne har mulighed for at opretholde og fastsætte nationale regler om forbrugerbeskyttelse, i det omfang det følger af direktivets øvrige bestemmelser.

Endvidere fremgår det af præambelbetragtning 10 a, at medlemsstaterne har mulighed for at fastsætte og opretholde nationale regler på områder, der ikke er omfattet af direktivet. Medlemsstaterne har derfor bl.a. mulighed for at opretholde og fastsætte nationale regler, der svarer til reglerne i direktivet, for så vidt angår aftaler, der falder uden for direktivets anvendelsesområde.

Herudover fremgår det af artikel 3, stk. 5, at direktivet ikke berører generel national kontraktsret, i det omfang direktivet ikke regulerer kontraktsretten. I præambelbetragtning 10 b anføres det uddybende, at direktivet således ikke berører nationale regler om f.eks. aftalers gyldighed. Tilsvarende berører direktivet ikke de generelle kontraktlige retsmidler, reglerne om offentlig

økonomisk orden (f.eks. regler om åger) og reglerne om aftaler, der strider imod lov og ærbarhed.

Generelle oplysningskrav

Det oprindelige forslag indeholdt i kapitel II (artikel 5-7) bestemmelser om en række centrale oplysninger, som den erhvervsdrivende skulle give forud for indgåelse af enhver forbrugeraftale, samt en informationspligt for medlemmænd, der indgår aftaler på forbrugeres vegne.

I den reviderede version er kapitlet slettet, idet kapitlet er slået sammen med kapitel III, der (ligesom kapitel III i det oprindelige forslag) kun finder anvendelse på aftaler om fjernsalg og aftaler indgået uden for fast forretningssted.

Oplysningspligt ved fjernsalgsaftaler og aftaler indgået uden for fast forretningssted

Direktivforslagets kapitel III indeholder visse bestemmelser, som i modsætning til kapitel II i *det oprindelige forslag* ikke finder anvendelse på enhver forbrugeraftale, men alene i de tilfælde, hvor der foreligger en såkaldt fjernsalgsaftale eller en aftale indgået uden for fast forretningssted, jf. artikel 8. Det er derimod uden betydning for reglerens anvendelse, om aftalen vedrører varekøb eller omhandler udførelse af en tjenesteydelse. *Reglerne finder også anvendelse på aftaler om forsyning med vand, gas og elektricitet.*

Ved en fjernsalgsaftale forstås efter direktivforslagets artikel 2, nr. 6, enhver købs- eller tjenesteydelsesaftale, hvor den erhvervsdrivende med henblik på aftalens indgåelse udelukkende anvender en eller flere former for fjernkommunikationsteknikker, og hvor den erhvervsdrivende og forbrugeren ikke mødes fysisk.

Det fremgår af præambelbetragtning 12, at en aftale, der påbegyndes på den erhvervsdrivende forretningssted, men afsluttes ved brug af en fjernkommunikationsteknik, ikke skal anses for en fjernsalgsaftale. Heller ikke en aftale, der påbegyndes ved brug af en fjernkommunikationsteknik, men afsluttes på den erhvervsdrivendes forretningssted, skal anses for en fjernsalgsaftale. Tilsvarende foreligger der ikke en fjernsalgsaftale, hvis forbrugeren via en fjernkommunikationsteknik bestiller tid hos en erhvervsdrivende for at få leveret en tjenesteydelse, f.eks. hvis der bestilles tid hos en frisør.

Efter artikel 2, nr. 8, skal ved aftale uden for fast forretningssted forstås

a) enhver købs- eller tjenesteydelsesaftale indgået uden for fast forretningssted med den erhvervsdrivendes og forbrugers samtidige tilstedeværelse,

- b) enhver købs- eller tjenesteydelsesaftale, der er indgået på fast forretningssted *eller under anvendelse af en fjernkommunikationsteknik*, men hvor der er fremsat tilbud uden for fast forretningssted med den erhvervsdrivendes og forbrugerens samtidige tilstedeværelse, *eller*
- c) enhver aftale, der er indgået på en udflugt organiseret af den erhvervsdrivende med det formål at promovere eller sælge varer til forbrugeren.

Ved fast forretningssted forstås efter artikel 2, nr. 9,

- a) ethvert ubevægeligt eller bevægeligt detailforretningssted, hvor den erhvervsdrivende udøver sin aktivitet, eller
- b) ethvert midlertidigt bevægeligt detailforretningssted inklusive markedsboder og messestande, hvor den erhvervsdrivende sædvanligt udøver sin aktivitet. *Det fremgår af præambelbetragtning 15, at steder, der er tilgængelige for offentligheden som eksempelvis gader, butikcentre, strande og sportsfaciliteter og offentlig transport, og som den erhvervsdrivende helt undtagelsesvist ("on an exceptional basis") benytter til sin virksomhed, ikke skal anses for et fast forretningssted.*

Reglerne i kapitel III finder ifølge artikel 8, stk. 1 a, dog ikke anvendelse på:

- a) Aftaler om overdragelse af rettigheder over fast ejendom, opførelse af ny ejendom og leje af bolig.
- b) Aftaler om finansielle tjenesteydelser.
- c) Aftaler om passagertransport.
- d) Aftaler om sociale tjenesteydelser, der vedrører sociale boligydelse, børnepasning eller støtte til familier eller personer, der midlertidigt eller permanent befinder sig i vanskeligheder.
- dd) Aftaler om sundhedsydelser, der er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om patientrettigheder i forbindelse med grænseoverskridende sundhedsydelser.
- e) Aftaler, der er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/122/EF af 14. januar 2009 om beskyttelse af forbrugerne i forbindelse med visse aspekter ved timeshareaftaler, aftaler om længerevarende ferieprodukter, videresalgs- og bytteaftaler.
- f) Aftaler, der er omfattet af Rådets direktiv 90/314/EØF af 13. juni 1990 om pakkerejser, herunder pakkeferier og pakketure.
- g) Aftaler vedrørende tips- og lotteriydelser.
- h) Aftaler om levering af føde- og drikkevarer, der leveres til forbrugers hjem, bopæl eller arbejdsplads.

Efter artikel 8 a må medlemslandene ikke anvende reglerne i kapitel III eller indføre tilsvarende nationale regler, når der er tale om følgende aftaler:

- a) Fjernsalgsaftaler, der indgås ved hjælp af vareautomater eller automatiserede forretningslokaler.
- b) Fjernsalgsaftaler, der indgås med formidlere af telekommunikation ved brug af offentlige telefonbokse eller ved brug af en enkelt telefon-, internet- eller telefaxforbindelse, der er etableret af forbrugeren.
- c) Aftaler uden for fast forretningssted, der ikke overstiger et nærmere angivet beløb. Det enkelte medlemsland skal i forbindelse med gennemførelsen af direktivet i national ret fastsætte beløbets størrelse, men beløbet må ikke overstige 60 euro.

Ved fjernsalgsaftaler og aftaler indgået uden for fast forretningssted skal den erhvervsdrivende i medfør af direktivforslagets artikel 9 give forbrugeren en række oplysninger. *De fleste af disse oplysningskrav svarer til de krav, der fremgik af kapitel II i det oprindelige forslag.*

Den erhvervsdrivende skal oplyse forbrugeren om følgende:

Litra a – oplysninger om varens eller tjenesteydelsens vigtigste egenskaber i et omfang, der svarer til kommunikationsteknikken og produktet.

Det fremgår ikke af direktivforslaget, hvad varens eller tjenesteydelsens vigtigste egenskaber er, eller hvordan forholdet er mellem den foreslåede bestemmelse og eventuelle særlige nationale mærkningsordninger mv.

Litra b – oplysninger om den erhvervsdrivendes identitet såsom firmanavn, adresse, kontaktoplysninger samt – hvis det er relevant – oplysning om navnet på den erhvervsdrivende, på hvis vegne vedkommende handler.

Litra c – oplysninger om prisen inklusiv afgifter, samt – hvis produktets art gør, at prisen ikke med rimelighed kan udregnes på forhånd – den måde, hvorpå prisen udregnes, og, hvis det er relevant, alle yderligere omkostninger vedrørende fragt, levering eller porto eller, hvis disse omkostninger ikke med rimelighed kan beregnes på forhånd, oplysninger om, at sådanne omkostninger kan forekomme. Hvis der er tale om en serviceaftale, der indeholder en abonnementsordning, forstås der ved prisen de samlede månedlige omkostninger.

Litra ca – oplysninger om omkostninger ved at benytte fjernkommunikation, hvis omkostningerne udregnes på anden måde end grundsatsen.

Litra d – oplysninger om forholdene vedrørende betaling og levering.

Litra e – en række nærmere angivne oplysninger om forbrugers fortrydelsesret, hvis dette er relevant.

Litra f – hvis forbrugeren ikke har en fortrydelsesret, oplysning herom.

Litra g – oplysninger om aftalens gyldighedsperiode, hvis dette er relevant, eller – hvis aftalen er tidsbestemt – betingelserne for at bringe aftalen til ophør.

Litra h – oplysninger om minimumsvarigheden af forbrugers forpligtelser efter aftalen, hvis dette er relevant. Bestemmelsen hverken forbyder eller tillader den erhvervsdrivende at gøre brug af såkaldte bindingsperioder, men er der et vilkår, hvorefter forbrugeren i en vis periode er forhindret i at opsigte aftalen, skal den erhvervsdrivende på forhånd oplyse forbrugeren herom.

Litra i – oplysninger om eventuelle forskud eller andre finansielle garantier, som forbrugeren skal betale eller stille efter anmodning fra den erhvervsdrivende, samt betingelserne herfor.

Litra j – oplysninger om eventuel eftersalgsservice og handelsmæssige garantier og betingelserne for at benytte disse, hvis dette er relevant. Ved en handelsmæssig garanti skal der efter artikel 2, nr. 18, forstås enhver forpligtelse, som den erhvervsdrivende eller producenten ("garantigiveren") har påtaget sig over for forbrugeren til at refundere købesummen eller omlevere, reparere eller på anden måde afhjælpe mangler ved varen i tilfælde, hvor den ikke svarer til de specifikationer, der fremgår af garanti-erklæringen eller af den relevante kommercielle kommunikation på tidspunktet eller forud for aftalens indgåelse.

Direktivforslaget definerer i artikel 2, nr. 17, producent som den, der har fremstillet en vare, den importør, der har indført den i EU, eller enhver anden, der fremstår som producent ved at have forsynet varen med sit navn, sit mærke eller et andet kendetegn.

Bestemmelsen i artikel 9, litra j, pålægger ikke den erhvervsdrivende at tilbyde eftersalgsservice eller at give en handelsmæssig garanti, men foreskriver alene, at den erhvervsdrivende – hvis der er ydet en sådan garanti eller tilbudt eftersalgsservice – inden aftalens indgåelse skal oplyse herom og om betingelserne for at benytte den pågældende service eller garanti.

Litra k – oplysninger om, hvorvidt der eksisterer en relevant adfærdskodeks for den erhvervsdrivende, og om, hvor forbrugeren kan gøre sig bekendt med indholdet af en sådan adfærdskodeks.

Litra l – oplysninger om muligheden for udenretslig tvistløsning, hvis dette er relevant.

Det fremgår af artikel 9, stk. 1 a, at en erhvervsdrivende, der ikke opfylder forpligtelsen efter artikel 9, stk. 1, litra c, til at oplyse forbrugeren om eventuelle yderligere omkostninger vedrørende fragt mv., ikke kan kræve sådanne omkostninger betalt af forbrugeren.

Formelle krav for fjernsalgsaftaler og aftaler indgået uden for fast forretningssted

Direktivforslagets artikel 10, stk. 1, der omhandler aftaler uden for fast forretningssted, angiver, at de oplysninger, der følger af artikel 9, skal stilles til rådighed for forbrugeren på en klar, letlæselig og forståelig måde på et varigt medium. Forbrugeren kan kræve, at oplysningerne stilles til rådighed på papir.

Direktivforslagets artikel 11, stk. 1, angiver, at ved fjernsalgsaftaler skal de oplysninger, der følger af artikel 9, inden aftalens indgåelse stilles til rådighed for forbrugeren på en klar, letlæselig og forståelig måde under anvendelse af midler, der er tilpasset den anvendte kommunikationsteknik.

Ved et varigt medium skal ifølge artikel 2, nr. 10, forstås ethvert middel, som sætter forbrugeren eller den erhvervsdrivende i stand til at oplagre information med mulighed for fremtidig anvendelse i en periode, som er passende med henblik på informationerne, og som gendanner de oplagrede informationer uændret.

Efter artikel 10, stk. 2 a, og artikel 12, stk. 4 a, skal den erhvervsdrivende kræve, at forbrugeren, hvis denne ønsker at få en tjenesteydelse leveret inden fortrydelsesfristens udløb, jf. om fortrydelsesfristen nedenfor, afgiver anmodning herom på et varigt medium.

Artikel 11 indeholder yderligere regler om fjernsalgsaftaler.

Artikel 11, stk. 1 a, fastsætter, at hvis en fjernsalgsaftale indgås via et elektronisk medium, og forbrugeren forpligtes til at erlægge en betaling, er forbrugeren først bundet af aftalen, når forbrugeren på et varigt medium har afgivet en eksplicit bekræftelse af at have modtaget oplysningerne efter artikel 9, stk. 1, litra c, ca og g.

Hvis aftalen indgås under anvendelse af en teknik, hvor der kun er begrænset plads eller tidsrum til at formidle oplysningerne, skal den erhvervsdrivende forud for aftalens indgåelse give oplysninger om varens eller tjenesteydelsens vigtigste egenskaber og den samlede pris samt oplysninger om aftalens gyldighedsperiode, hvis dette er relevant, eller – hvis aftalen er tidsbestemt – betingelserne for at bringe aftalen til ophør, jf. artikel 9, stk.

1, litra *e*, *c* og *g*, ved anvendelse af den nævnte særlige teknik. De øvrige oplysninger, der skal gives efter artikel 9, kan den erhvervsdrivende på passende måde formidle til forbrugeren i overensstemmelse med stk. 1, jf. artikel 11, stk. 3.

Har den erhvervsdrivende telefonisk kontaktet forbrugeren med henblik på indgåelse af aftale, skal den erhvervsdrivende ved samtalens begyndelse opgive sit navn og oplyse om samtalens kommercielle sigte, jf. artikel 11, stk. 3 a. *Medlemslandene kan fastsætte regler om, at den erhvervsdrivende efterfølgende skal bekræfte sit tilbud, og at forbrugeren først er bundet af aftalen, når forbrugeren har underskrevet aftalen eller har sendt en skriftlig accept til den erhvervsdrivende. Medlemslandene skal i givet fald underrette Kommissionen om reglerne, og Kommissionen skal offentliggøre informationen herom på den lettest tilgængelige måde.*

Inden rimelig tid efter aftalens indgåelse og senest ved leveringen, når der er tale om varer, eller når tjenesteydelsen er påbegyndt, skal forbrugeren på et varigt medium modtage en bekræftelse på alle oplysninger nævnt i artikel 9, medmindre oplysningerne allerede forud for aftaleindgåelsen er givet til forbrugeren på et sådant medium, jf. artikel 11, stk. 4.

Medlemsstaterne kan ikke stille andre formelle krav end dem, der er anført i artikel 10 og 11, jf. artikel 10, stk. 3, og artikel 11, stk. 5.

Fortrydelsesret ved fjernsalgsaftaler og aftaler indgået uden for fast forretningssted

Direktivforslagets kapitel III indeholder desuden bestemmelser om, at forbrugeren i visse tilfælde af fjernsalgsaftaler og aftaler indgået uden for fast forretningssted har ret til at fortryde aftalen. Ligesom ovennævnte regler om oplysningspligt for den erhvervsdrivende gælder fortrydelsesretten ikke enhver forbruger aftale, men alene aftaler om fjernsalg og aftaler indgået uden for fast forretningssted, mens det derimod er uden betydning, om aftalen vedrører varekøb eller omhandler udførelse af en tjenesteydelse.

Spørgsmålet om fortrydelsesrettens længde og begyndelsestidspunkt er reguleret i forslaget artikel 12.

Efter stk. 1 har forbrugeren ved fjernsalgsaftaler og ved aftaler indgået uden for fast forretningssted en frist på 14 dage til at fortryde aftalen uden angivelse af nogen grund. Det fremgår supplerende af præambelbetragtning nr. 24, at fristen bør regnes i kalenderdage.

Spørgsmålet om, hvornår 14-dages fristen løber fra, er nærmere omtalt i bestemmelsens stk. 2. For *tjenesteydelsesaftaler løber fortrydelsesfristen fra*

dagen efter aftaleindgåelsen. For aftaler om varekøb løber fortrydelsesfristen fra dagen efter leveringen. Der er dog fastsat særlige bestemmelser om visse nærmere angivne aftaler, f.eks. køb af varer, der består af flere dele, og aftaler om levering af vand, gas og elektricitet.

Efter artikel 12, stk. 4, må medlemsstaterne ikke forbyde parterne at opfylde deres forpligtelser i henhold til aftalen, inden fortrydelsesfristen er udløbet. *Den enkelte medlemsstat kan dog for få vidt angår aftaler uden for fast forretningssted fastsætte et forbud mod betaling i fortrydelsesperioden.*

Som tidligere omtalt skal den erhvervsdrivende give forbrugeren en række oplysninger. Har den erhvervsdrivende undladt at give de oplysninger, der fremgår af artikel 9, stk. 1 a)-g), er konsekvensen efter forslaget artikel 13, stk. 1, at fortrydelsesfristen først udløber seks måneder fra det tidspunkt, der fremgår af artikel 12, stk. 2. Hvis den erhvervsdrivende opfylder sin oplysningspligt inden seks måneder efter det tidspunkt, der fremgår af artikel 12, stk. 2, udløber fortrydelsesfristen 14 dage efter det tidspunkt, hvor forbrugeren modtog oplysningerne, jf. artikel 13, stk. 2.

De nærmere spørgsmål om, hvordan forbrugeren skal forholde sig, hvis fortrydelsesretten benyttes, er omtalt i direktivforslagets artikel 14.

Efter artikel 14, stk. 1, skal forbrugeren give den erhvervsdrivende meddelelse om, at fortrydelsesretten udnyttes, og meddelelsen skal gives på et varigt medium. *Forbrugeren kan benytte sig af den standardformular, der fremgår af forslaget bilag I, eller en anden klar tilkendegivelse af, at fortrydelsesretten udnyttes, f.eks. returnering af varen.* Medlemsstaterne må ikke indføre andre formelle krav til standardfortrydelsesformularen.

Efter artikel 14, stk. 1 a), anses meddelelsen til den erhvervsdrivende for rettidig, hvis den sendes af forbrugeren inden udløbet af fristen i artikel 12, stk. 2, og artikel 13.

Artikel 14, stk. 2, angiver, at den erhvervsdrivende – foruden de muligheder, der er nævnt i stk. 1 – kan give forbrugeren adgang til at udfylde og indsende standardfortrydelsesformularen elektronisk på den erhvervsdrivendes hjemmeside. I så fald skal den erhvervsdrivende omgående pr. e-mail bekræfte modtagelsen af meddelelsen om, at fortrydelsesretten udnyttes.

Den overordnede konsekvens af, at fortrydelsesretten benyttes, er, at både den erhvervsdrivendes og forbrugers forpligtelse til at opfylde aftalen ophører, jf. direktivforslagets artikel 15. Er der tale om en situation, hvor forbrugeren har afgivet tilbud uden for fast forretningssted, ophører således også forpligtelsen til at indgå denne aftale.

For den erhvervsdrivende indebærer brug af fortrydelsesretten endvidere visse forpligtelser. Den erhvervsdrivende er således forpligtet til at refundere ethvert beløb, vedkommende har modtaget fra forbrugeren. Beløbet skal tilbagebetales til forbrugeren *uden unødigt ophold og senest 14 dage* efter den dato, hvor den erhvervsdrivende har modtaget meddelelsen fra forbrugeren om, at fortrydelsesretten gøres gældende, jf. direktivforslagets artikel 16, stk. 1.

Er der tale om en aftale vedrørende salg af en vare, er den erhvervsdrivende efter artikel 16, stk. 2, berettiget til at tilbageholde det modtagne beløb indtil det tidspunkt, hvor vedkommende har modtaget eller hentet de returnerede varer fra forbrugeren, eller indtil det tidspunkt, hvor den erhvervsdrivende fra forbrugeren har modtaget dokumentation for, at varerne er returneret, *medmindre den erhvervsdrivende har påtaget sig selv at afhente varerne*.

Direktivforslagets artikel 17 omhandler følgerne for forbrugeren af at gøre fortrydelsesretten gældende.

Forbrugeren skal, når fortrydelsesretten gøres gældende, returnere varerne til den erhvervsdrivende eller én, der handler på vegne af den erhvervsdrivende. Medmindre den erhvervsdrivende har tilbudt selv at afvente varerne, skal dette ske senest 14 dage efter den dato, hvor forbrugeren har givet den erhvervsdrivende besked om, at aftalen fortrydes. *Returneringen af varen anses for rettidig, hvis varen afsendes af forbrugeren inden udløbet af fristen*.

Forbrugeren skal kun betale de udgifter, der er forbundet med den direkte tilbagelevering af varerne til den erhvervsdrivende, jf. artikel 17, stk. 1. Brug af fortrydelsesretten kan således eksempelvis ikke betinges af, at der betales et gebyr eller administrationsomkostninger til den erhvervsdrivende – alene udgifter til forsendelse skal således afholdes af forbrugeren ved dens returnering af de modtagne varer.

Hvis der er tale om en aftale indgået uden for fast forretningssted, hvor varen er blevet leveret til forbrugers hjem ved aftaleindgåelsen, skal den erhvervsdrivende dække forbrugers omkostninger forbundet med returnering af varen.

Artikel 17, stk. 2, angiver, at forbrugeren ved brug af fortrydelsesretten kun hæfter for varernes eventuelle værdiforringelse, hvis varerne har været håndteret på anden måde, end hvad der er nødvendigt for at få kendskab til vares art og den måde, varen fungerer på.

Hvis den erhvervsdrivende i strid med direktivforslagets artikel 9, *stk. 1*, litra e, har undladt at give forbrugeren oplysninger om fortrydelsesretten, betin-

gelse og procedurerne herfor, hæfter forbrugeren heller ikke i sådanne tilfælde for varens eventuelle værdiforringelse.

Er der tale om fortrydelse af en aftale om udførelse af en tjenesteydelse, hæfter forbrugeren ikke for de udgifter, den erhvervsdrivende allerede har afholdt, hvis tjenesteydelsen er helt eller delvis udført, inden fortrydelsesfristens udløb. *Dette gælder dog kun, hvis den erhvervsdrivende har forsømt sin oplysningspligt efter artikel 9, stk. 1, litra e, artikel 10, stk. 2 a, og artikel 11, stk. 4 b, eller hvis forbrugeren ikke i overensstemmelse med artikel 10, stk. 2 a, og artikel 11, stk. 4 b, har anmodet om, at tjenesteydelsen udføres inden fortrydelsesfristens udløb, jf. artikel 17, stk. 3.*

Artikel 17, stk. 4, fastsætter, at en forbruger, der udnytter sin fortrydelsesret efter at have anmodet om at få tjenesteydelsen leveret inden fortrydelsesfristens udløb i overensstemmelse med artikel 10, stk. 2 a, eller artikel 11, stk. 4 b, skal betale et beløb til sælgeren. Beløbet må ikke overstige, hvad der er proportionalt med de ydelser, der allerede er leveret. Endvidere skal der betales et beløb for enhver formindskelse af værdien af de varer, der allerede er leveret i forbindelse med tjenesteydelsen.

Tilknyttede aftaler og betydningen af, at en aftale fortrydes

I direktivforslagets artikel 18 er nærmere beskrevet, hvilke konsekvenser det har for såkaldt tilknyttede aftaler, hvis en forbruger gør brug af fortrydelsesretten.

Ved en tilknyttet aftale skal efter direktivforslagets artikel 2, nr. 20, forstås en aftale i henhold til hvilken forbrugeren erhverver varer eller tjenesteydelser, som er omfattet af en aftale vedrørende fjernsalg eller en aftale indgået uden for fast forretningssted, og hvor disse varer eller tjenesteydelser leveres af den erhvervsdrivende eller tredjemand på grundlag af et arrangement mellem nævnte tredjemand og den erhvervsdrivende.

Hvis forbrugeren fortryder en fjernsalgsaftale eller en aftale indgået uden for fast forretningssted efter reglerne i direktivforslagets artikel 12-17, ophører enhver tilknyttet aftale automatisk, uden at dette indebærer udgifter for forbrugeren. Dette gælder dog ikke i situationer, der er omfattet af artikel 15 om tilknyttede kreditaftaler i direktiv 2008/48/EF om forbrugerkreditter.

Efter artikel 18, stk. 2, fastlægger medlemsstaterne de nærmere bestemmelser om ophævelsen af disse tilknyttede aftaler.

Undtagelser til fortrydelsesretten

Som omtalt ovenfor finder direktivforslagets bestemmelser om fortrydelsesret alene anvendelse på aftaler om køb af varer eller tjenesteydelser, hvis der er tale om fjernsalg eller aftaler indgået uden for fast forretningssted.

Selv om der foreligger en fjernsalgsaftale eller en aftale indgået uden for fast forretningssted, er der visse situationer, hvor bestemmelserne om fortrydelsesret efter direktivforslaget ikke skal gælde.

Artikel 19, stk. 1, vedrører undtagelser fra forbrugerens adgang til at fortryde fjernsalgsaftaler. Det drejer sig om følgende situationer:

Litra a i det oprindelige forslag omhandlede tjenesteydelser, hvor udførelsen med forbrugerens samtykke er påbegyndt inden udløbet af fortrydelsesfristen. *Bestemmelsen er slettet i den reviderede version af forslaget.*

Litra b – ved levering af varer eller tjenesteydelser, hvor prisen er afhængig af udsving på kapitalmarkedet, som den erhvervsdrivende er uden indflydelse på.

Litra c og ca – ved levering af varer, som er fremstillet efter forbrugerens specifikationer eller har fået et tydeligt personligt præg, eller som må antages at ville blive forringet eller forældet hurtigt.

Som det eksisterende fjernsalgsdirektiv indeholder direktivforslaget ikke nærmere anvisninger på, hvornår bestemmelsen kan tænkes anvendt, og hvor meget der skal til for at anse en vare for at forældes ”hurtigt” eller for at være tilført et sådant ”tydeligt personligt præg”, at fortrydelsesretten ikke kan gøres gældende.

Litra cb – ved levering af indpakkede varer, hvor forbrugeren har brudt pakningen, og det som følge af hygiejnemæssige forhold ikke er muligt at returnere varen.

Litra d – ved aftaler om levering af *alkoholiske drikke*, hvor prisen er fastsat ved aftalens indgåelse, men hvor levering først kan finde sted efter fortrydelsesfristens udløb, og hvor prisen afhænger af markedskonjunkturer, som den erhvervsdrivende er uden indflydelse på.

Litra e – levering af plomberede lyd- eller billedoptagelser eller edb-software, hvor forbrugeren har brudt plomberingen.

Litra f – *enkelt* levering af en avis, tidsskrifter og magasiner, bortset fra abonnementsordninger.

Litra g i det oprindelige forslag omhandlede aftaler vedrørende tips- og lotteriydelser. Disse aftaler er nu helt undtaget fra kapitel III, jf. artikel 8, litra g.

Litra h – aftaler indgået på en offentlig auktion, idet der ved en offentlig auktion menes en salgsmetode, hvor den erhvervsdrivende tilbyder varer eller tjenesteydelser til forbrugere, som selv er eller har mulighed for selv at være til stede under auktionen, gennem en konkurrencebaseret budprocedure, som styres af en auktionsholder, og hvor den højstbydende er forpligtet til at købe varerne eller tjenesteydelserne, jf. artikel 2, nr. 16.

Litra i – ved aftaler om ferielogi, transport af varer, biludlejning samt forplejning og fritidstilbud, når aftalerne vedrører levering på en forud fastsat dato eller i et nærmere bestemt tidsrum. I det oprindelige forslag var de pågældende aftaler helt undtaget fra kapitel III.

Litra j – ved aftaler om tjenesteydelser, der er indgået på et elektronisk medium, og som udføres umiddelbart efter indgåelsen ved den samme fjernkommunikationsteknik. Det kan f.eks. dreje sig om downloads fra Internetet.

Købsaftaler

Direktivforslaget indeholder i kapitel IV visse bestemmelser om forbruger-køb. Bestemmelserne tilsigter at erstatte det nuværende direktiv 99/44/EF om forbruger-køb og garantier i forbindelse hermed og svarer på mange punkter til den nuværende regulering på området.

Efter forslaget artikel 21, stk. 1, finder direktivets kapitel IV anvendelse på købsaftaler, idet der som ovenfor nævnt ved en købsaftale forstås enhver aftale mellem den erhvervsdrivende og forbrugeren om salg af varer, herunder enhver aftale med blandet formål, der både har varer og tjenesteydelser som genstand, jf. artikel 2, nr. 3. I tilfælde af aftaler med blandede formål, hvor den erhvervsdrivende både leverer varer og tjenesteydelser, finder kapitlet kun anvendelse på varerne, jf. dog artikel 24, stk. 5, om mangelfuld installation.

Efter artikel 21, stk. 2, skal kapitel IV også finde anvendelse på aftaler om levering af varer, som først skal tilvirkes – dvs. såkaldte bestillingskøb.

Efter artikel 21, stk. 3, finder kapitel IV ikke anvendelse på elektricitet, vand og gas, når udbuddet heraf ikke sker i et begrænset omfang eller i en begrænset mængde.

Medlemsstaterne har efter forslaget artikel 21, stk. 4, mulighed for at fastsætte, at kapitel IV ikke skal anvendes på aftaler vedrørende brugte genstande, der sælges på offentlig auktion.

Levering og risikoens overgang ved købsaftaler

I modsætning til den eksisterende EU-regulering på området indeholder direktivforslaget bestemmelser om levering i købsaftaler (dvs. om tidspunktet for levering og om beføjelser ved forsinket levering) og om risikoens overgang ved købsaftaler.

Medmindre parterne har aftalt andet, er den erhvervsdrivende således efter forslaget artikel 22, stk. 1, forpligtet til at lade den fysiske besiddelse af *eller kontrol over* varerne overgå til forbrugeren *uden unødigt ophold* efter aftalens indgåelse.

Der er i den reviderede version af artikel 22 endvidere opregnet tre forskellige løsningsmodeller, som omfatter misligholdelsesbeføjelser i den situation, hvor der foreligger forsinkelse. Løsningsmodel A og B indeholder bestemmelser om forbrugers hævoadgang og overlader det i øvrigt til medlemslandene at fastsætte regler om andre misligholdelsesbeføjelser. Løsningsmodel C indebærer, at spørgsmålet ikke reguleres i direktivet, således at det enkelte medlemsland kan fastsætte egne regler herom i national lovgivning. Under de kommende forhandlinger om forslaget vil det blive forsøgt afklaret, hvilken af de tre løsningsmodeller der kan opnås enighed om.

Spørgsmålet om risikoens overgang *ved aftaler, hvor varen skal sendes til forbrugeren*, er reguleret i forslaget artikel 23.

Efter stk. 1 skal risikoen for tab eller beskadigelse af varer overgå til forbrugeren på det tidspunkt, hvor vedkommende eller en tredjemand angivet af forbrugeren, dog ikke befragteren, får varerne i fysisk besiddelse. Risikoen overgår dog til forbrugeren på leveringstidspunktet, som er aftalt mellem parterne, hvis forbrugeren eller den af forbrugeren angivne tredjemand, dog ikke befragteren, *uden rimelig grund har undladt at træffe rimelige foranstaltninger med henblik på at tage varerne i fysisk besiddelse*, jf. stk. 2. *Dette gælder dog ikke, hvis tabet eller beskadigelsen skyldes forsætlig eller grov uagtsom forsømmelse fra den erhvervsdrivende.*

Mangler ved salgsgenstanden

I lighed med den nuværende regulering i direktiv 99/44/EF om forbruger køb og garantier i forbindelse hermed indeholder direktivforslaget bestemmelser om, hvad der skal til, for at salgsgenstanden er i overensstemmelse med af-

talen (kontraktmæssig) – dvs. hvilke krav salgsgenstanden skal leve op til for at være mangelfri.

Efter forslagets artikel 24, stk. 1, er den erhvervsdrivende forpligtet til at levere forbrugeren en vare, der er i overensstemmelse med købsaftalen.

I præambelbetragtning nr. 39 er det anført, at den erhvervsdrivende bør stå til ansvar over for forbrugeren, hvis varerne ikke er i overensstemmelse med aftalen, og at den beskaffenhed og brugbarhed, som forbrugeren med rette kan forvente, bl.a. vil afhænge af, om varerne er nye eller brugte og af varernes forventede holdbarhed.

Kravet om kontraktmæssighed suppleres i artikel 24, stk. 2, af en formodningsregel, hvorefter de leverede varer formodes at være i overensstemmelse med købsaftalen, hvis de lever op til visse nærmere angivne *kumulative* krav.

Varerne formodes således at være kontraktmæssige, hvis

- de er i overensstemmelse med den erhvervsdrivendes beskrivelse af dem og har den beskaffenhed, der svarer til en vareprøve eller model, som den erhvervsdrivende har forelagt forbrugeren, jf. li-tra a,
- de er egnede til et særligt formål, som forbrugeren ønsker, de skal kunne anvendes til, når vedkommende har gjort den erhvervsdrivende bekendt hermed *før* aftalens indgåelse, og den erhvervsdrivende har accepteret dette, *eller varerne er egnede til de formål, som varer af den samme type sædvanligvis anvendes* jf. litra b,
- *de er forsynet med brugsvejledninger, når dette er nødvendigt for den korrekte anvendelse af varerne*, jf. litra ba,
- de har den beskaffenhed og brugbarhed, der er sædvanlig for varer af samme type, og som forbrugeren med rimelighed kan forvente under hensyntagen til deres art og i givet fald de oplysninger om deres konkrete egenskaber, der er afgivet offentligt af sælgeren, producenten eller dennes repræsentant, navnlig i *kommerciel kommunikation* eller gennem mærkning, jf. litra d.

Det følger af forslagets artikel 24, stk. 3, at der ikke er tale om manglende overensstemmelse i denne artikels forstand, hvis forbrugeren på det tidspunkt, aftalen blev indgået, havde kendskab til eller med rimelighed burde have været bekendt med den manglende overensstemmelse, eller –hvis den manglende overensstemmelse skyldes materialer leveret af forbrugeren – *var blevet informeret af sælgeren om, at materialerne ikke var anvendelige*.

Efter artikel 24, stk. 4, skal den erhvervsdrivende ikke være bundet af sådanne oplysninger som nævnt i stk. 2, litra d (oplysninger om varens kon-

krete egenskaber afgivet offentligt af den erhvervsdrivende, producenten eller dennes repræsentant), hvis

- han ikke havde kendskab til eller ikke med rimelighed kunne have haft kendskab til den pågældende oplysning, jf. litra a,
- den pågældende oplysning var rettet ved indgåelsen af købsaftalen *på en sådan måde, at forbrugeren havde mulighed for at gøre sig bekendt hermed*, jf. litra b,
- den pågældende oplysning ikke kan have haft betydning for forbrugers beslutning om at købe den pågældende vare, jf. litra c.

Manglende overensstemmelse, der skyldes forkert installation *mv.* af varen *foretaget af sælgeren eller under sælgerens ansvar*, betragtes som varens manglende overensstemmelse. Tilsvarende gælder, hvis forbrugeren selv installerer en vare, der er beregnet hertil, og den ukorrekte installation skyldes en fejl i installationsvejledningen, jf. artikel 24, stk. 5.

Direktivforslaget indeholder i artikel 25 en bestemmelse, der angiver, at den erhvervsdrivende er ansvarlig over for forbrugeren for eventuel manglende overensstemmelse (med aftalen), som foreslå på tidspunktet for risikoens overgang til forbrugeren.

Forbrugers beføjelser ved mangler ved salgsgenstanden

Forslagets artikel 26 handler om de beføjelser, forbrugeren har, hvis den erhvervsdrivende leverer en vare, der ikke er i overensstemmelse med aftalen – dvs. hvis der foreligger en mangel ved salgsgenstanden.

Efter bestemmelsens stk. 1 har forbrugeren, hvis varen ikke er i overensstemmelse med aftalen, i overensstemmelse med stk. 2-5 ret til følgende:

- at få varen bragt i overensstemmelse med aftalen ved afhjælpning eller omlevering, jf. litra a og aa,
- at få et afslag i prisen, jf. litra b,
- at hæve købet, jf. litra c, idet forbrugeren dog kun kan hæve købet, hvis *en række yderligere betingelser er opfyldt*, jf. stk. 3 og 4.

I medfør af artikel 26, stk. 2, kan den erhvervsdrivende bringe varen i overensstemmelse med aftalen ved efter *forbrugers valg* enten at foretage afhjælpning eller omlevering. Forslaget *svarer herved til* det eksisterende direktiv på området, hvorefter det som udgangspunkt *også* er forbrugeren, der har valget mellem de to beføjelser.

Hvis den erhvervsdrivende kan bevise, at det er umuligt eller vil kræve en uforholdsmæssig indsats fra den erhvervsdrivendes side at bringe varen i overensstemmelse med aftalen ved *at anvende den mangelsbeføjelse, som forbrugeren har valgt efter stk. 2 (afhjælpning eller omlevering)*, kan for-

brugeren efter forslaget vælge *den anden mangelsbeføjelse som nævnt i stk. 2*. Hvis *begge mangelsbeføjelser i stk. 2 er umulige eller vil kræve en uforholdsmæssig indsats fra den erhvervsdrivende, kan forbrugeren* få et prisafslag eller, *hvis manglen ikke er uvæsentlig*, hæve købet. Kravet til den erhvervsdrivendes indsats anses for uforholdsmæssigt, hvis det påfører vedkommende omkostninger, der i forhold til omkostningerne ved *en alternativ mangelsbeføjelse* er urimelige under hensyn til varens værdi i mangelfri tilstand og betydningen af den pågældende mangel, jf. i det hele artikel 26, stk. 3 og 3 a. Det fremgår supplerende af præambelbetragtning nr. 40, at den erhvervsdrivendes indsats bør bedømmes på en objektiv måde under hensyn til de omkostninger, der påføres den erhvervsdrivende ved afhjælpning af manglen, varernes værdi og manglens betydning, og at mangel på reservedele ikke bør være en gyldig grund til, at den erhvervsdrivende ikke skal afhjælpe en mangel inden for en rimelig frist.

Efter artikel 26, stk. 4, kan forbrugeren gøre *enhver* mangelsbeføjelse som nævnt i stk. 1, gældende, hvis

- den erhvervsdrivende direkte eller indirekte har afslået at bringe varen i overensstemmelse med aftalen, jf. litra a,
- den erhvervsdrivende ikke har bragt varen i overensstemmelse med aftalen inden for rimelig tid, jf. litra b,
- den erhvervsdrivendes forsøg på at bringe varen i overensstemmelse med aftalen har været til væsentlig ulempe for forbrugeren, jf. litra c, eller
- *den erhvervsdrivende har foretaget afhjælpning eller omlevering, men hvor den samme mangel er opstået inden for den periode, der er omhandlet i artikel 28, stk. 1, (det vil sige inden for to år efter risikoenes overgang til forbrugeren)*, jf. litra d.

Det er i præambelens betragtning nr. 40a anført, at forbrugeren er berettiget til frit at vælge mellem ethvert af de midler, der står til rådighed, hvis den erhvervsdrivende har nægtet at afhjælpe manglen eller har undladt at afhjælpe manglen. Det fremgår endvidere, at den erhvervsdrivendes afvisning ikke blot kan være udtrykkeligt, men også implicit, hvis den erhvervsdrivende ikke reagerer eller ignorerer forbrugers krav om afhjælpning af manglen.

Efter artikel 26, stk. 5, skal spørgsmålet om væsentlig ulempe for forbrugeren og rimelig tid for den erhvervsdrivende til at bringe varen i overensstemmelse med aftalen vurderes under hensyntagen til varens art og forbrugers formål med at anskaffe varen, jf. artikel 24, stk. 2, litra b, der omhandler forbrugers eventuelle særlige formål.

Efter artikel 26, stk. 6, kan medlemslandene med henblik på at fastsætte et højere niveau for forbrugerbeskyttelsen opretholde eller fastsætte nationale

regler, hvorefter forbrugeren, hvis der foreligger en mangel, i en periode på 30 dage fra risikoens overgang kan hæve kontrakten. Medlemslandene skal i givet fald underrette Kommissionen om reglerne, og Kommissionen skal offentliggøre informationen herom på den lettest tilgængelige måde.

Artikel 27, stk. 1, fastsætter, at forbrugeren har ret til at få varen bragt i overensstemmelse med aftalen ved gratis afhjælpning. I tilknytning hertil fremgår det af præambelbetragtning nr. 41, at forbrugeren ikke bør afholde omkostninger i forbindelse med afhjælpning af den manglende overensstemmelse, navnlig forsendelsesomkostninger, arbejds løn og materialeomkostninger, og at forbrugeren endvidere ikke bør betale godtgørelse til den erhvervsdrivende for brug af defekte varer.

Efter bestemmelsens stk. 2, kan forbrugeren i overensstemmelse med national lovgivning kræve erstatning for tab, som ikke er afhjulpet i overensstemmelse med artikel 26.

Reklamationsfrister i købsaftaler

I lighed med direktiv 99/44/EF om visse aspekter af forbruger køb og garantier i forbindelse hermed indeholder direktivforslaget regler om, at forbrugeren skal reagere inden for visse frister, hvis vedkommende vil gøre gælden, at der er mangler ved salgsgenstanden.

Efter forslagets artikel 28, stk. 1, er den erhvervsdrivende ansvarlig for manglende overensstemmelse, der viser sig inden for 2 år efter det tidspunkt, hvor risikoen for varen overgik til forbrugeren.

Efter artikel 28, stk. 1 a, kan medlemslandene opretholde og fastsætte særlige regler om mangler, der først opstår efter perioden nævnt i stk. 1 Medlemslandene skal i givet fald underrette Kommissionen om reglerne, og Kommissionen skal offentliggøre informationen herom på den lettest tilgængelige måde.

Hvis der er tale om aftaler vedrørende brugte varer, kan den erhvervsdrivende og forbrugeren aftale, at der skal gælde en kortere absolut reklamationsfrist. Fristen kan dog ikke være kortere end 1 år, jf. artikel 28, stk. 1 b.

Bestemmelsens stk. 2 fastlægger som noget nyt i forhold til de eksisterende EU-regler på området, at der i de tilfælde, hvor den erhvervsdrivende foretager omlevering som følge af manglende overensstemmelse, løber en ny 2-års frist for manglende overensstemmelse ved den omleverede vare, regnet fra det tidspunkt, hvor forbrugeren får de omleverede varer i fysisk besiddelse eller får kontrol over varerne.

Hvis sælgeren foretager afhjælpning, følger det af stk. 2 a, at de perioder, der fremgår af stk. 1, 1 a og 1 b, suspenderes, så længe forbrugeren på grund af afhjælpningen ikke har varerne i fysisk besiddelse eller har kontrol over varerne. Dog medregnes ikke den tid, hvor forbrugeren har undladt at træffe rimelige foranstaltninger til at komme i fysisk besiddelse af eller få kontrol over varerne.

Hvis sælgeren har foretaget afhjælpning ved at indsætte reservedele, følger det af stk. 2 b, at sælgeren er ansvarlig for mangler ved reservedelene i den resterende del af den periode, hvor sælgeren er ansvarlig for den pågældende vare, dog altid i mindst seks måneder efter reparationen.

Efter artikel 28, stk. 4, kan forbrugeren kun gøre gældende, at varen er mangelfuld, hvis vedkommende underretter den erhvervsdrivende om manglende overensstemmelse med aftalen inden en nærmere angivet periode, der er aftalt med sælgeren, og som ikke må være mindre end 2 måneder efter, at forbrugeren har konstateret den manglende overensstemmelse.

Det følger af artikel 28, stk. 5, at hvis en manglende overensstemmelse med aftalen viser sig senest 12 måneder efter, at risikoen er overgået til forbrugeren, formodes den at have eksisteret ved risikoens overgang. Denne formodning gælder dog ikke, hvis det vil være uforeneligt med varens eller den manglende overensstemmelses art.

Handelsmæssige garantier

Spørgsmålet om udformningen og indholdet af handelsmæssige garantier er nærmere reguleret i forslagets artikel 29. Som omtalt ovenfor forstås ved en handelsmæssig garanti enhver forpligtelse, som den erhvervsdrivende eller producenten ("garantigiveren") har påtaget sig over for forbrugeren til at refundere købesummen eller omlevere, reparere eller på anden måde afhjælpe mangler ved varen, hvis den ikke svarer til de specifikationer, der fremgår af garantierklæringen eller af *den relevante kommercielle kommunikation* på tidspunktet eller forud for aftalens indgåelse, jf. artikel 2, nr. 18.

En handelsmæssig garanti er retlig bindende for garantigiveren på de vilkår, der er fastsat i garantierklæringen. *Garantien skal stilles til rådighed for forbrugeren på et varigt medium*. Hvis der ikke foreligger en egentlig garantierklæring, er den handelsmæssige garanti bindende på de vilkår, der er fastsat i *den relevante kommercielle kommunikation om den handelsmæssige garanti*, jf. direktivforslagets artikel 29, stk. 1.

Hvis der er uoverensstemmelse mellem garantierklæringen og den kommercielle kommunikation, gælder den for forbrugeren mest fordelagtige garanti.

Efter artikel 29, stk. 2, skal garantierklæringen være udformet på en klar og forståelig måde og være letlæselig. Garantierklæringen skal angive følgende:

- forbrugerens lovfæstede rettigheder i henhold til artikel 26 og 28 om mangelsbeføjelser og klargøre, at disse rettigheder ikke berøres af den handelsmæssige garanti, jf. litra a,
- indholdet af den handelsmæssige garanti og betingelserne for at benytte garantien, navnlig garantiens varighed, dens geografiske omfang samt navn og adresse på garantigiveren *eller navn og adresse på en eventuel tredjemand, som garantien kan gøres gældende over for*, jf. litra b,
- hvor det er relevant, det forhold, at den handelsmæssige garanti, *som sælgeren har stillet*, ikke kan overføres til en efterfølgende køber, jf. dog artikel 32 og 35 og bilag III, pkt. 1, litra j, jf. litra c.

I præambelbetragtning nr. 44 er anført, at visse erhvervsdrivende og producenter tilbyder forbrugeren handelsmæssige garantier, og at det – for at undgå at forbrugerne vildledes – er vigtigt, at garantierne indeholder oplysninger om varighed og geografisk udstrækning, ligesom det skal fremgå, at den handelsmæssige garanti ikke påvirker forbrugerens lovfæstede rettigheder.

Efter artikel 29, stk. 3 a, er producenten ansvarlig for sin handelsmæssige garanti over for enhver forbruger, der har erhvervet den pågældende vare.

Manglende overensstemmelse med direktivets krav i stk. 2 og 3 er uden betydning for garantiens gyldighed, jf. stk. 4. Det fremgår derimod ikke af direktivet, hvad retsvirkningen af manglende overholdelse af bestemmelsen så skal være.

Urimelige kontraktvilkår

Direktivforslagets kapitel V indeholder regler om forbrugerens rettigheder ved den erhvervsdrivendes brug af standardvilkår i kontrakter. Bestemmelserne, der i vid udstrækning svarer til reguleringen i det eksisterende direktiv 93/13/EF, finder anvendelse på enhver form for forbrugeraftale – det vil sige uanset om aftalen vedrører køb af varer eller tjenesteydelser, og uanset om aftalen er indgået som fjernsalgsaftale, aftale indgået uden for fast forretningssted eller på den erhvervsdrivendes forretningssted.

Efter direktivforslagets artikel 30, stk. 1, skal kapitel V finde anvendelse på kontraktvilkår, *som ikke er individuelt forhandlet. Kontraktvilkår skal altid anses for ikke-individuelt forhandlet, når de er udarbejdet af sælgeren eller en tredjemand på forhånd, og forbrugeren ikke har haft mulighed for at påvirke indholdet af vilkårene.*

Bestemmelserne er således anvendelige i tilfælde, hvor der er tale om ikke-individuelt forhandlede kontraktvilkår. Det er den erhvervsdrivende, der har bevisbyrden for, at en aftale har været genstand for individuel forhandling, jf. forslaget artikel 30, stk. 1 a.

Det forhold, at aspekter ved et givent kontraktvilkår eller et bestemt vilkår *har været individuelt forhandlet*, udelukker efter artikel 30, stk. 2, ikke, at forslaget kapitel V finder anvendelse på andre kontraktvilkår, som er en del af aftalen.

Kapitlet finder dog ikke anvendelse på kontraktvilkår, som afspejler love eller administrative bestemmelser, der er i overensstemmelse med fællesskabslovgivningen, samt bestemmelser eller principper i internationale konventioner, som Fællesskabet eller medlemsstaterne er part i, jf. artikel 30, stk. 3.

I præambelens betragtning nr. 46 er i tilknytning hertil anført, at bestemmelserne om urimelige kontraktvilkår ikke finder anvendelse på vilkår, der direkte eller indirekte afspejler love eller administrative bestemmelser i medlemsstaterne, som er i overensstemmelse med fællesskabslovgivningen, og at tilsvarende gælder for vilkår, der afspejler principper eller bestemmelser i internationale konventioner, som Fællesskabet eller medlemsstaterne er part i, bl.a. på transportområdet.

Efter artikel 30, stk. 4, omfatter kapitlet hverken aftalens hovedgenstand eller overensstemmelsen mellem den påregnede betaling og den erhvervsdrivendes vigtigste kontraktlige forpligtelse, dvs. f.eks. regler om åger. Medlemsstaterne kan imidlertid opretholde og fastsætte nationale regler herom.

Direktivforslaget stiller i lighed med direktiv 93/13/EF krav om, at kontraktvilkår skal være gennemsigtige. Kontraktvilkår skal således altid være udtrykt på en klar og forståelig måde og være letlæselige, og de skal gøres tilgængelige for forbrugeren på en sådan måde, at vedkommende har reel mulighed for at gøre sig bekendt med dem inden aftalens indgåelse "under rimelig hensyntagen til de anvendte kommunikationsteknikker", jf. artikel 31, stk. 1 og 2. Hvis der opstår tvivl om et kontraktvilkårs betydning, gælder den fortolkning, som er mest gunstig for forbrugeren, jf. nedenfor under om-talen af artikel 36.

Efter artikel 31, stk. 3, skal den erhvervsdrivende anmode om forbrugers udtrykkelige samtykke specifikt til eventuelle yderligere betalingsforpligtelser ud over betalingen for den erhvervsdrivendes vigtigste kontraktlige forpligtelse. Hvis et sådant samtykke ikke indhentes, men blot formodes at foreligge i kraft af forudvalgte løsninger, som forbrugeren skal fravælge for at

undgå yderligere betalinger, er forbrugeren berettiget til at kræve sådanne yderligere betalinger refunderet.

I tilknytning hertil er det i præambelens betragtning nr. 47 *c* anført, at det bør være forbudt at formode, at der ved brug af opt out-ordninger som f.eks. ved forud afkrydsede felter er givet samtykke.

Medlemsstaterne kan ikke stille krav til præsentationen af, hvordan kontraktvilkårene formuleres og gøres tilgængelige for forbrugeren *bortset fra præsentationskrav, som tilgodeser handicappede forbrugere, og i forbindelse med aftaler om finansielle tjenesteydelser, aftaler om forsyning med vand, gas og elektricitet, når udbuddet heraf ikke sker i et begrænset omfang eller i en begrænset mængde, og tjenesteydelsesaftaler om telekommunikation, jf. artikel 31, stk. 4.*

Det eksisterende direktiv 93/13/EF indeholder i et bilag en vejledende og ikke-udtømmende liste over urimelige kontraktvilkår. Til forskel herfra er der til direktivforslaget knyttet to bilag – bilag II, der indeholder en liste over kontraktvilkår, der altid er urimelige (en såkaldt sort liste), og bilag III, der er en liste over kontraktvilkår, der formodes at være urimelige (en såkaldt grå liste). Hvis et vilkår er opregnet på den sorte liste, skal medlemsstaterne sikre, at vilkåret i alle tilfælde betragtes som urimeligt, mens et vilkår, der er angivet på den grå liste, skal anses for urimeligt, medmindre den erhvervsdrivende har bevist, at vilkåret er rimeligt, jf. forslagens artikel 34 og 35. *I den reviderede version af forslaget er bilagene udarbejdet som "åbne" lister, således at det er muligt for det enkelte medlemsland – i forbindelse med gennemførelsen af direktivet i national ret – at tilføje nye vilkår på bilagene, ligesom det er muligt at flytte vilkår fra bilag III til bilag II.*

Selv om et givent kontraktvilkår ikke fremgår af hverken den sorte eller grå liste, skal medlemsstaterne imidlertid sikre, at et kontraktvilkår, der bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser til skade for forbrugeren, skal betragtes som urimeligt, jf. direktivforslagets artikel 32, stk. 1. Ifølge præambelens betragtning nr. 54 kan medlemsstaterne anvende ethvert begreb inden for national aftaleret med henblik på at sikre, at urimelige aftalevilkår ikke er bindende for forbrugeren.

Ved vurderingen af, om et kontraktvilkår er urimeligt, skal der tages hensyn til *aftalens hovedydelse*, alle omstændigheder vedrørende aftalens indgåelse på tidspunktet for aftalens indgåelse og andre vilkår i aftalen og i en anden tilknyttet aftale. Når det nationalt skal vurderes, om et kontraktvilkår er urimeligt, skal der også tages hensyn til, hvordan den erhvervsdrivende har udformet kontrakten og gjort den tilgængelig for forbrugeren, sml. direktivforslagets artikel 31, jf. artikel 32, stk. 1 a og 2.

I lighed med direktiv 93/13/EF indeholder direktivforslaget en bestemmelse om fortolkning af standardvilkår. Efter forslaget artikel 36 skal der – hvis der opstår tvivl om et aftalevilkårs betydning – gælde den fortolkning, som er mest gunstig for forbrugeren. Dette gælder dog ikke i forbindelse med de procedurer, der er fastsat i forslaget artikel 38, stk. 2 (dvs. ved gruppesøgsmål).

I lighed med direktiv 93/13/EF indeholder direktivforslaget også en bestemmelse om, at kontraktvilkår, der er urimelige, ikke skal binde forbrugeren, og at aftalen skal forblive bindende for parterne, hvis den kan opretholdes uden det kontraktvilkår, der anses for urimeligt, jf. forslaget artikel 37. *Endvidere fremgår det, at kontraktvilkår ikke er bindende, hvis de ikke er blevet gjort tilgængelige for forbrugeren på en sådan måde, at vedkommende har haft reel mulighed for at gøre sig bekendt med dem inden aftalens indgåelse under rimelig hensyntagen til de anvendte kommunikationsteknikker, eller hvis de er uforståelige eller ulæselige.*

Forslagets artikel 38 indeholder delvis nye regler, der drejer sig om håndhævelse i forhold til urimelige kontraktvilkår.

Af artikel 38, stk. 1, følger det, at medlemsstaterne skal sikre, at der i forbrugernes og konkurrenternes interesse findes egnede og effektive midler til at bringe urimelige kontraktvilkår, der indgår i forbrugeraftaler, til ophør.

Efter artikel 38, stk. 2, kan navnlig personer eller organisationer, der efter national lovgivning har en legitim interesse i at beskytte forbrugere, indbringe en sag for de relevante myndigheder, således at det kan afgøres, om kontraktvilkår, der er udarbejdet med henblik på generel anvendelse, er urimelige.

Medlemsstaterne er efter forslaget artikel 38, stk. 3, forpligtede til at sætte retsmyndighederne eller administrative myndigheder i stand til at anvende egnede og effektive midler, som sikrer, at erhvervsdrivende bringer anvendelsen af sådanne kontraktvilkår til ophør.

Det følger endvidere af artikel 38, stk. 4, at medlemsstaterne er forpligtede til at sikre, at de sager, der omtales i stk. 2 og 3, under overholdelse af national retsplejelovgivning enten kan indbringes mod hver enkelt erhvervsdrivende eller samlet mod flere erhvervsdrivende inden for samme erhvervssektor eller sammenslutninger heraf, der anvender eller opfordrer til anvendelse af de samme generelle kontraktvilkår eller lignende vilkår.

Generelle bestemmelser

Håndhævelse og sanktioner

Efter artikel 41, stk. 1 skal medlemsstaterne sikre, at der findes tilstrækkelige og effektive midler til kontrol med overholdelsen af bestemmelserne i direktivet.

De midler, der nævnes i stk. 1, omfatter bestemmelser i henhold til hvilke et eller flere nedennævnte organer efter national lovgivning kan indbringe en sag for de relevante myndigheder med henblik på overholdelse af de nationale bestemmelser til gennemførelse af direktivet. De pågældende organer er

- A) Offentlige organer eller deres repræsentanter
- B) Forbrugerorganisationer, der har en legitim interesse i at beskytte forbrugerne
- C) Faglige organisationer, der har en legitim interesse i at handle.

Medlemsstaterne skal fastsætte bestemmelser om sanktioner for overtrædelse af de nationale bestemmelser, der er vedtaget med henblik på gennemførelse af direktivet, og skal træffe de nødvendige foranstaltninger til gennemførelsen heraf. Sanktionerne skal være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsens grovhed og have afskrækkende virkning, jf. artikel 42, stk. 1.

Efter artikel 42, stk. 2, skal medlemsstaterne senest på den dato, der er fastsat i artikel 46, give Kommissionen meddelelse om disse bestemmelser og skal omgående meddele senere ændringer af betydning til Kommissionen.

Ufravigelighed

Bestemmelsen i forslagets artikel 43 fastlægger, at forbrugeren – i de tilfælde, hvor det er lovgivningen i en medlemsstat, der er gældende for aftalen – ikke kan give afkald på de rettigheder, der tilkommer vedkommende i henhold til direktivet.

Det fremgår af præambelens betragtning nr. 57, at forbrugeren ikke bør berøves den beskyttelse, der tilkommer vedkommende efter direktivforslaget. For så vidt angår det tilfælde, at den lov, der finder anvendelse på aftalen, er loven i et tredjeland, anføres det i samme betragtning, at Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 om lovvalsregler for kontraktlige forpligtelser (Rom I) bør anvendes til at fastlægge, om forbrugeren beholder den beskyttelse, der tilkommer ham i medfør af dette direktiv.

Information

Efter artikel 44 skal medlemsstaterne træffe passende foranstaltninger med henblik på at informere forbrugerne om den nationale lovgivning, der gen-

nemfører direktivet, og hvor det er relevant tilskynde erhvervsdrivende og ”kodeksindehavere” til at oplyse forbrugerne om adfærdskodekser.

Efter præambelens betragtning nr. 60 vil Europa-Kommissionen tage skridt til at finde den mest hensigtsmæssige måde med henblik på at sikre, at alle forbrugere gøres bekendt med deres rettigheder på salgsstedet.

Levering uden forbrugers anmodning

Forslagets artikel 45 angiver, at forbrugeren er fritaget for enhver modydelse i tilfælde af levering uden forudgående anmodning, jf. artikel 5, stk. 5, og pkt. 29 i bilag I i direktiv 2005/29/EF. Forbrugers manglende reaktion i forhold til en sådan levering kan ikke sidestilles med et samtykke fra forbrugeren.

Bestemmelsen skal ifølge præambelens betragtning nr. 61 ses som det civilretlige modstykke til de offentligretlige bestemmelser om forbud mod uanmodede leveringer i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/29/EF om urimelig handelspraksis.

Direktivets gennemførelse i national ret

Direktivets gennemførelsesfrist fremgår af artikel 46. Herefter skal medlemsstaterne senest 18 måneder efter direktivets ikrafttrædelse vedtage og offentliggøre de love og administrative bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme direktivet.

Medlemsstaterne er forpligtet til at anvende gennemførelsesbestemmelserne fra 2 år efter direktivets ikrafttrædelse.

Afsluttende bestemmelser

Efter artikel 48 skal Kommissionen senest 5 år efter datoen i artikel 46, stk. 1, 2. afsnit, tage direktivet op til revision og forelægge en rapport for Europa-Parlamentet. Hvis det er nødvendigt, skal Kommissionen fremsætte forslag om at tilpasse direktivet til udviklingen på området.

2. Europa-Parlamentets holdning

Rapportøren for sagen i Europa-Parlamentets Udvalg om det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO-udvalget) har i juni 2010 fremlagt et udkast til udvalgets betænkning om forslaget. I udkastet foreslås det bl.a., at kapitel II og III slås sammen til et samlet kapitel, der alene finder anvendelse på fjernsalgsaftaler og aftaler uden for fast forretningssted. Endvidere lægges der op til, at medlemslandene på visse nærmere angivne områder, herunder f.eks. med hensyn til forbrugers mangelsbeføjelser, skal have mulighed for at opretholde og fastsætte nationale regler, der medfører et

højere forbrugerbeskyttelsesniveau. Herudover indeholder udkastet en lang række yderligere forslag til de enkelte bestemmelser.

IMCO-udvalget forventes at stemme om betækningsudkastet i december 2010.

Forslaget forventes behandlet på Europa-Parlamentets plenarforsamling i februar 2011.

3. Nærhedsprincippet

3.1. Kommissionens vurdering af nærhedsprincippet

Kommissionen har om forholdet til nærhedsprincippet anført, at formålet med forslaget ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemslandene, idet den lovgivningsmæssige opsplitning, der er en følge af medlemsstaternes forskellige implementering af de eksisterende minimumsdirektiver, ikke kan løses nationalt. Kun en koordineret indsats kan således bidrage til at fuldende det indre marked.

Kommissionen henviser i den forbindelse til, at forskelle i de enkelte medlemslandes nationale lovgivninger skaber hindringer for det indre marked, konkurrenceforvridninger og retsikkerhed.

Kommissionen fremhæver endvidere, at forslaget kun finder anvendelse på aftaler mellem erhvervsdrivende og forbrugere, og at forslaget alene tager udgangspunkt i totalharmonisering af de aspekter ved forbrugerbeskyttelse, som er relevante ved handel på tværs af grænserne – dvs. de aspekter, der er af central betydning for erhvervsdrivende, når de opstiller standardvilkår og udformer informationsmateriale.

3.2. Regeringens foreløbige vurdering af nærhedsprincippet

Regeringen finder på det foreløbige grundlag, at forslaget – som fremsat – må anses for at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, og man kan i den forbindelse tilslutte sig de betragtninger, som Kommissionen er fremkommet med, jf. ovenfor under punkt 6.1.

4. Gældende dansk ret

4.1. Indledning

Som det fremgår, tager forslaget til direktiv om forbrugerrettigheder sigte på at erstatte fire eksisterende forbrugerbeskyttelsesdirektiver, der alle er gennemført i dansk ret.

Direktivforslaget om forbrugerrettigheder berører en række centrale formueretlige spørgsmål, der i gældende dansk ret dels beror på ulovbestemte principper og retspraksis, dels er reguleret i lov om visse forbrugeraftaler, jf. lov nr. 451 af 9. juni 2004, som gennemfører direktiv 85/577/EØF om aftaler indgået uden for fast forretningssted og direktiv 97/7/EF om aftaler vedrørende fjernsalg, i købeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 237 af 28. marts 2003, der gennemfører direktiv 99/44/EF om forbruger køb og garantier i forbindelse hermed, og i aftaleloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 781 af 26. august 1996, der gennemfører direktiv 93/13/EF om urimelige kontraktvilkår.

4.2. Definition af forbrugerbegrebet

Direktivforslaget vedrører spørgsmål i forbindelse med købs- eller tjenesteydelsesaftaler, der indgås af en ”forbruger”.

Efter købelovens § 4 a, stk. 1, forstås ved et forbruger køb et køb, som en køber (forbruger) foretager hos en erhvervsdrivende, der handler som led i sit erhverv, når køberen hovedsagelig handler uden for sit erhverv. Sælgeren har bevisbyrden for, at købet ikke er et forbruger køb.

Efter købelovens § 4 a, stk. 2, anses som forbruger køb under i øvrigt samme betingelser som i stk. 1 endvidere køb fra ikke erhvervsdrivende, hvis aftalen om køb er indgået eller formidlet for sælgeren af en erhvervsdrivende.

Tilsvarende angivelser af, hvornår der er tale om forbruger aftaler, findes i aftalelovens § 38 a, stk. 2 og 3, og forbruger aftalelovens § 3, stk. 1 og 2.

Efter praksis kan en juridisk person, eksempelvis en sportsforening mv., efter omstændighederne betragtes som en forbruger ved indgåelse af aftaler. Efter den danske forbruger definition er det således ikke et krav, at der er tale om en fysisk person, men at køberen hovedsagelig handler uden for sit erhverv i relation til den pågældende aftale.

Med formuleringen ”hovedsagelig” ses, at der endvidere efter gældende dansk ret kan være tale om en forbruger i tilfælde, hvor den pågældende i visse sammenhænge må anses for erhvervsdrivende, idet det afgørende i

forhold til sådanne aftaler med blandet formål er, hvilket formål salgsgenstanden hovedsaglig skal tjene køberen.

4.3. Generelle oplysningskrav

Der er i gældende dansk ret ikke generelle regler om, at den erhvervsdrivende skal give forbrugeren bestemte oplysninger forud for aftalens indgåelse. Markedsføringslovens §§ 13 og 14 fastsætter dog hhv. krav om afgivelse af visse prisoplysninger i forbindelse med erhvervsmæssigt udbud af varer (løsøre), dog ikke ved auktionssalg, og krav om afgivelse af visse oplysninger i forbindelse med forbrugeres kreditkøb.

Oplysninger givet forud for aftalens indgåelse har derimod betydning for, hvad der kan anses for aftalt mellem parterne, og kan herunder have betydning for, om der efter købeloven foreligger en mangel ved salgsgenstanden. Derudover er der i forbrugeraftaleloven visse regler, der pålægger den erhvervsdrivende visse oplysningsforpligtelser ved aftaler om fjernsalg og aftaler indgået uden for fast forretningssted, jf. herom nedenfor.

4.4. Oplysningspligt ved aftaler om fjernsalg og aftaler indgået uden for fast forretningssted

Efter § 4 i forbrugeraftaleloven betragtes som fjernsalg en aftale om varer, tjenesteydelser eller løbende levering af varer eller tjenesteydelser, når aftalen

- 1) indgås ved brug af fjernkommunikation, det vil sige ved kommunikation, der foregår, uden af forbrugeren og den erhvervsdrivende mødes fysisk, og
- 2) indgås som led i et system for fjernsalg, som drives af den erhvervsdrivende.

I forbrugeraftalelovens § 2, stk. 2, nr. 2, defineres en aftale indgået uden for fast forretningssted, som en aftale om køb af varer, tjenesteydelser eller om løbende levering af varer og tjenesteydelser, når aftalen er indgået eller forbrugeren har fremsat tilbud

- a) i forbindelse med den erhvervsdrivendes besøg på forbrugers bopæl, arbejdsplads eller andet sted, hvortil der ikke er almindelig adgang, medmindre aftalen angår en vare eller en tjenesteydelse, i anledning af hvilken forbrugeren udtrykkeligt har anmodet om den erhvervsdrivendes besøg,
- b) under en udflugt, sammenkomst, forestilling mv. arrangeret af den erhvervsdrivende,
- c) på et offentligt sted eller på en udstilling, messe mv., medmindre der foreligger køb, hvor varen og købesummen udveksles samtidig med aftalens indgåelse, eller

- d) i forbindelse med den erhvervsdrivendes besøg på forbrugerens bopæl, arbejdsplads eller andet sted, hvortil der ikke er almindelig adgang, hvis besøget er aftalt under et møde som nævnt i litra b eller c.

Forbrugeraftalelovens kapitel 3 indeholder bestemmelser om oplysningsforpligtelser for den erhvervsdrivende, hvis der er tale om en fjernsalgsaftale eller en aftale indgået uden for fast forretningssted. Pligten knytter sig både til, at den erhvervsdrivende skal give forbrugeren visse oplysninger inden aftaleindgåelsen, eksempelvis oplysning om den samlede pris, samt visse oplysninger, der skal gives snarest mulig efter aftalens indgåelse, bl.a. oplysning om begyndelsestidspunkt for og varighed af en eventuel fortrydelsesret.

Hvis den erhvervsdrivende ikke opfylder sin pligt til at give visse oplysninger før aftalens indgåelse, vil det have aftaleretlige konsekvenser således, at et vilkår om eksempelvis gebyr, der ikke er oplyst over for forbrugeren, ikke betragtes som aftalt mellem parterne. Tilsidesættelse af oplysningspligten kan endvidere have betydning for, om den pågældende vare eller tjenesteydelse betragtes som mangelfuld.

4.5. Formelle krav ved aftaler om fjernsalg og aftaler indgået uden for fast forretningssted

Dansk ret er karakteriseret ved en høj grad af aftalefrihed og mangel på formkrav. Lov om visse forbrugeraftaler indeholder ikke bestemmelser om, at aftaler om fjernsalg eller aftaler indgået uden for fast forretningssted skal opfylde visse formelle krav for at være gyldige.

4.6. Fortrydelsesret

Forbrugeraftalelovens § 17 indeholder regler om fortrydelsesret. Ved aftaler om fjernsalg og ved aftaler indgået uden for fast forretningssted har forbrugeren som udgangspunkt ret til at fortryde aftalen. Fristen herfor er som udgangspunkt 14 hele kalenderdage, jf. § 18, også selv om varen eller tjenesteydelsen i mellemtiden er leveret eller præsteret af den erhvervsdrivende. Fristen regnes fra det seneste af følgende tidspunkter: 1) den dag, hvor aftalen indgås, hvis aftalen vedrører en tjenesteydelse eller en vare, hvis varen skal tilpasses forbrugerens individuelle behov, og i andre tilfælde den dag, hvor forbrugeren har fået det købte i hænde, eller 2) den dag, hvor forbrugeren har modtaget oplysninger om fortrydelsesretten.

Hvis sidste dag for udøvelse af fortrydelsesretten falder på en helligdag, en lørdag, grundlovsdag, den 24. december eller den 31. december, udløber fristen den følgende hverdag.

Efter forbrugerftalelovens § 19 skal forbrugeren, hvis vedkommende vil gøre brug af retten til at fortryde aftalen, inden 14 dage underrette den erhvervsdrivende om, at aftalen fortrydes. Det er tilstrækkeligt, at underretningen, når denne foreligger på papir eller andet varigt medium, som modtageren har adgang til, er afsendt inden fristens udløb. Ved fjernsalg af varer, hvor den erhvervsdrivende ikke har påtaget sig at afhente varen hos forbrugeren, er brug af fortrydelsesretten efter lovens § 20 betinget af, at det modtagne overgives til den erhvervsdrivende på dennes forretningssted i væsentlig samme stand og mængde, som det var i, da forbrugeren fik det i hænde. Ved andre fjernsalg og ved køb af varer uden for fast forretningssted er fortrydelsesretten betinget af, at forbrugeren holder det modtagne til disposition for den erhvervsdrivende i væsentlig samme stand og mængde. Hvis forbrugeren endnu ikke har modtaget varen, kan fortrydelsesretten endvidere benyttes ved, at forbrugeren undlader at modtage eller indløse en forsendelse fra den erhvervsdrivende, jf. forbrugerftalelovens § 19, stk. 3.

Det følger af forbrugerftalelovens § 19, at forbrugeren ved fjernsalg – i de tilfælde, hvor den erhvervsdrivende ikke har påtaget sig at afhente varen – skal afholde de omkostninger, der måtte være forbundet med at tilbagesende varen til den erhvervsdrivende, når fortrydelsesretten benyttes. Bortset herfra er det ikke forbundet med omkostninger for forbrugeren at gøre brug af fortrydelsesretten.

Den erhvervsdrivendes tilsidesættelse af pligten til efterfølgende at oplyse om eksempelvis en fortrydelsesret indebærer, at fortrydelsesfristen først begynder at løbe på det tidspunkt, hvor forbrugeren modtager de pågældende oplysninger. Ved fjernsalg af varer udløber fristen dog senest 3 måneder efter den dag, hvor forbrugeren har modtaget varen.

4.7. Tilknyttede aftaler

Det følger af § 23 i forbrugerftaleloven, at en tilknyttet kreditaftale, som forbrugeren har indgået med den erhvervsdrivende, eller som på grundlag af en aftale mellem tredjemand og den erhvervsdrivende dækker den aftalte betaling helt eller delvis, bortfalder, hvis forbrugeren træder tilbage fra en aftale i medfør af reglerne forbrugerftaleloven – dvs. hvis forbrugeren gør brug af fortrydelsesretten eller påberåber sig, at aftalen er ugyldig.

4.8. Undtagelser til fortrydelsesretten

Det følger af forbrugerftalelovens § 17, at lovens regler om fortrydelsesret ikke finder anvendelse i en række tilfælde. Det drejer sig om følgende:

- aftaler omfattet af lovens § 9, stk. 2 – dvs. aftaler om indkvartering, transport, forplejning og rekreative fritidsaktiviteter mv., hvis det fremgår af aftalen, hvilken dag eller inden for hvilken periode den

pågældende tjenesteydelse skal udføres, eller hvis aftalen ikke er indgået uden for fast forretningssted i forbindelse med den erhvervsdrivendes henvendelse på forbrugeren bopæl, arbejdsplads mv. eller i forbindelse med en udflugt mv. arrangeret af den erhvervsdrivende, jf. § 17, stk. 2, nr. 1,

- aftaler om tjenesteydelser omfattet af lov om realkreditlån og real-kreditobligationer, jf. § 17, stk. 2, nr. 2
- aftaler om værdipapirer mv., hvis pris afhænger af udsving på kapitalmarkedet, som leverandøren ikke har nogen indflydelse på, jf. § 17, stk. 2, nr. 3,
- aftaler om spil og lotteri, jf. § 17, stk. 2, nr. 4.

For aftaler om værdipapirer mv. og aftaler om spil og lotteri som nævnt i § 17, stk. 2, nr. 3 og 4, gælder bestemmelserne om fortrydelsesret dog, hvis aftalen er indgået uden for fast forretningssted i forbindelse med den erhvervsdrivendes henvendelse på forbrugeren bopæl mv. eller i forbindelse med udflugter mv. arrangeret af den erhvervsdrivende, jf. § 2, stk. 2, nr. 2, litra a og b.

4.9. Undtagelser til forbrugeraftalelovens regler i øvrigt

Selv om der er tale om en fjernsalgsaftale eller en aftale indgået uden for fast forretningssted er der visse situationer, som falder uden for anvendelsesområdet for forbrugeraftaleloven. Efter lovens § 2, stk. 1, gælder loven i sin helhed således ikke for bl.a. forsikringsaftaler, aftaler, der indgås ved hjælp af vareautomater eller lignende automater, aftaler om brug af offentligt tilgængeligt telekommunikationsmiddel, når aftalen indgås ved benyttelsen af telekommunikationsmidlet, og ved visse auktionssalg, hvor en væsentlig del af de bydende normalt er til stede på auktionsstedet.

4.10. Levering og risikoovergang ved købsaftaler

I forbruger køb anses leveringsstedet som udgangspunkt for at være sælgers forretningssted, jf. købelovens § 9. Hvis salgsgenstanden skal sendes, anses levering for sket, når salgsgenstanden kommer i forbrugeren besiddelse, jf. købelovens § 73.

Sælger bærer efter købelovens § 17, stk. 1, som udgangspunkt risikoen for salgsgenstandens hændelige undergang eller forringelse indtil det tidspunkt, hvor levering har fundet sted.

Hvis salgsgenstanden ikke kan overgives til forbrugeren på det aftalte tidspunkt på grund af forbrugeren forhold, foreligger der såkaldt fordringshaver mora. Risikoen overgår i så fald til forbrugeren på det aftalte leverings-

tidspunkt, selv om varen endnu ikke er kommet i forbrugers fysiske besiddelse, jf. købelovens § 37. Er der tale om en genusaftale (det vil sige en aftale, hvor salgsgenstanden ikke er individuelt bestemt), overføres risikoen kun til forbrugeren, hvis sælger har udskilt bestemte genstande til opfyldelse af forpligtelsen over for forbrugeren.

Efter omstændighederne kan risikoen forblive hos sælger, selv om levering har fundet sted. Således opretholdes hæveretten, hvis forbrugeren i øvrigt er berettiget til at hæve købet som følge af mangler ved salgsgenstanden, selv om salgsgenstanden i tiden efter, at der er sket levering, er blevet forringet eller er gået til grunde på grund af hændelige omstændigheder, jf. købelovens § 58.

4.11. Forbrugers beføjelser ved sælgers forsinkelse med levering i af salgsgenstanden

Har parterne ikke aftalt tidspunktet for salgsgenstandens levering, og fremgår det ikke af omstændighederne, at levering skal ske snarest muligt, er sælger efter købelovens § 12 forpligtet til at levere salgsgenstanden på forbrugers påkrav.

Hvis sælgeren ikke leverer salgsgenstanden i rette tid, og skyldes dette ikke forhold, som forbrugeren bærer risikoen for, foreligger der forsinkelse, og forbrugeren har valgt mellem at forlange salgsgenstanden leveret og hæve købet, jf. købelovens § 21, stk. 1.

Forbrugeren kan som udgangspunkt kun hæve købet, hvis forsinkelsen er væsentlig for vedkommende, og sælgeren måtte forudsætte dette. Forbrugeren kan dog altid hæve købet, hvis sælgeren efter leveringsfristens udløb ikke leverer, selv om vedkommende har modtaget et påkrav fra forbrugeren om at levere salgsgenstanden inden udløbet af en rimelig frist, som forbrugeren har fastsat, eller – hvis der ikke er fastsat en sådan frist – inden rimelig tid, jf. købelovens § 74, stk. 2.

Forbrugeren har endvidere efter købelovens § 75 mulighed for at hæve købet, selv om forsinkelsen ikke er væsentlig, hvis sælgeren i købsaftalen har taget et forbehold om udskudt levering, og hvor sælgeren ikke efter påkrav leverer varen inden udløbet af en rimelig frist, som forbrugeren har fastsat eller – hvis der ikke er fastsat en frist – inden rimelig tid.

Bestemmelsen indebærer – i modsætning til påkravsreglen i § 74, stk. 2, der forudsætter, at leveringstidspunktet er passeret – at der i tilfælde, hvor leveringstiden efter aftalen er udskudt, alligevel kan rettes et påkrav om levering, og at manglende efterlevelse heraf betyder, at forbrugeren kan hæve.

For aftaler om fjernsalg er der i forbrugerftalelovens § 24 fastsat særlige regler om forsinkelse. Medmindre andet er aftalt, skal sælger i sådanne aftaler levere salgsgenstanden (det vil sige have opfyldt alle sine forpligtelser efter købsaftalen) senest 30 dage efter, at forbrugeren afgav sin bestilling eller sit tilbud. Hvis den erhvervsdrivende misligholder aftalen på grund af forsinkelse, som skyldes, at den aftalte vare som helhed ikke kan leveres (f.eks. fordi den er udsolgt), kan forbrugeren hæve aftalen, uanset om forsinkelsen er af væsentlig betydning for forbrugeren, jf. forbrugerftalelovens § 24, stk. 2.

4.12. Mangler ved salgsgenstanden

Spørgsmålet om, hvornår en genstand lider af en køberetlig mangel, er nærmere reguleret i købelovens § 75 a og § 76, der angiver, hvilke kvalitetskrav mv. der kan stilles til salgsgenstanden.

Før gennemførelsen af købelovens særlige regler om forbruger køb i 1979 indeholdt købeloven ikke bestemmelser om, i hvilke tilfælde en salgsgenstand var behæftet med en mangel. Det nærmere indhold af mangelsbegrebet var fastlagt i retspraksis. Med købelovens § 76 blev der indsat et egentligt mangelsbegreb i loven. Denne bestemmelse blev anset for i vid udstrækning at kodificere det mangelsbegreb, der indtil da havde udviklet sig i retspraksis.

Med gennemførelsen af forbruger købsdirektivet ved lov nr. 213 af 22. april 2002 blev købelovens mangelsbegreb udvidet, idet købeloven blev suppleret med § 75 a. Købelovens mangelsbegreb består herefter af deklatoriske bestemmelser i § 75 a, der angiver, hvilke krav salgsgenstanden skal leve op til for at være kontraktmæssig, det vil sige mangelfri, samt af de i det væsentlige præceptive bestemmelser i § 76 om, hvornår salgsgenstanden er mangelfuld. Alle elementer i § 75 a antages at være indeholdt i den del af § 76, der er fravigelig (§ 76, stk. 1, nr. 4, der indeholder det generelle mangelsbegreb).

Efter § 75 a, stk. 1, skal salgsgenstanden med hensyn til art, mængde, kvalitet og andre egenskaber stemme overens med aftalen, og køberen skal i forbindelse med købet have de fornødne oplysninger med henblik på montering, anvendelse, opbevaring og vedligeholdelse af salgsgenstanden.

Bestemmelsen angiver herefter i stk. 2 en række krav, som salgsgenstanden skal leve op til, medmindre andet følger af parternes aftale. Salgsgenstanden skal således have en sådan holdbarhed og øvrige egenskaber, som køberen efter salgsgenstandens karakter og forholdene i øvrigt havde rimelig grund til at forvente (stk. 2, nr. 1), være egnet til formål, som genstande af den pågældende type sædvanligvis anvendes til (stk. 2, nr. 2), være egnet til købe-

rens særlige formål, hvis sælgeren har bestyrket køberens forventning herom (stk. 2, nr. 3), og have samme egenskaber som en vareprøve eller model, som sælgeren har forelagt køberen ved køkets indgåelse (stk. 2, nr. 4).

Købelovens § 76 angiver i stk. 1, nr. 1-3, nogle specielle situationer, der konstituerer en mangel, mens stk. 1, nr. 4, indeholder en generel mangelsdefinition.

Efter § 76, stk. 1, nr. 1, foreligger der en mangel, hvis salgsgenstanden ikke svarer til den betegnelse, som den er solgt under, eller hvis sælgeren i øvrigt ved køkets afslutning har afgivet urigtige eller vildledende oplysninger, medmindre disse ikke kan antages at have haft betydning for køberens bedømmelse af salgsgenstanden. Bestemmelsen er præceptiv, jf. § 1, stk. 2.

I § 76, stk. 1, nr. 2, er det fastlagt, at varen endvidere er mangelfuld, hvis sælgeren eller et tidligere salgsled har givet oplysninger som nævnt i § 76, stk. 1, nr. 1, på varens indpakning, i annoncer eller i andre meddelelser, der er beregnet til at komme til almenhedens eller køberens kundskab. Heller ikke denne bestemmelse kan på forhånd fraviges til skade for forbrugeren, jf. § 1, stk. 2.

Af § 76, stk. 1, nr. 3, følger som en præceptiv regel, at salgsgenstanden også er mangelfuld, hvis sælgeren har forsømt at give køberen oplysninger om forhold, der har haft betydning for køberens bedømmelse af salgsgenstanden, og som sælgeren kendte eller burde kende – det vil sige hvis sælgeren har tilsidesat sin loyale oplysningspligt.

Købelovens generelle mangelsbegreb fremgår af § 76, stk. 1, nr. 4, hvorefter der foreligger en mangel, hvis salgsgenstanden i øvrigt er af en anden eller ringere beskaffenhed eller brugbarhed, end den ifølge aftalen og de foreliggende omstændigheder skulle være, herunder hvis kravene om varens kontraktmæssighed i § 75 a ikke er opfyldt. Bestemmelsen kan fraviges ved aftale.

Efter købelovens § 76, stk. 2, kan forbrugeren ikke påberåbe sig urigtige eller vildledende oplysninger, som er rettet senest ved aftalens indgåelse, og forbrugeren kan heller ikke gøre gældende, at der foreligger en mangel, hvis forholdet skyldes materialer leveret af forbrugeren, medmindre sælgeren har tilsidesat sin vejledningspligt, jf. § 76, stk. 3.

Købelovens § 77 indeholder særlige regler om sælgers adgang til at tage forbehold vedrørende salgsgenstanden. Efter § 77, stk. 1, kan sælgeren ikke påberåbes sig et såkaldt generelt forbehold – det vil sige forbehold om, at varen er solgt som beset, som der er og forefindes mv. Er der tale om brugte genstande, der er solgt på offentlig auktion, hvor forbrugeren har haft mu-

lighed for at være til stede, kan mangelsindsigelser kun gøres gældende, hvis dette følger af § 76, stk. 1, nr. 1-3, eller hvis salgsgenstanden er i væsentlig ringere stand, end forbrugeren under hensyn til omstændighederne havde grund til at regne med, jf. § 77, stk. 2.

Købelovens § 77 fik sin nuværende ordlyd i forbindelse med gennemførelsen af forbrugerkøbsdirektivet, der i artikel 7, stk. 1, indeholder en bestemmelse om, at aftaler og aftalevilkår, som er indgået med sælgeren, før denne er blevet gjort bekendt med en manglende overensstemmelse, og som direkte eller indirekte ophæver eller begrænser de rettigheder, der følger af dette direktiv, i henhold til national lovgivning ikke er bindende for forbrugeren.

I sammenhæng hermed følger det af præambelbetragtning nr. 22, at de rettigheder, som forbrugeren tillægges med direktivet, ikke må kunne indskrænkes eller ophæves efter aftale mellem parterne, da beskyttelsen af forbrugeren i så fald bliver indholdsløs, og at dette også bør gælde for klausuler, ifølge hvilke forbrugeren formodes at være bekendt med enhver manglende overensstemmelse med købsaftalen på tidspunktet for aftalens indgåelse.

I forbindelse med gennemførelse af forbrugerkøbsdirektivet fandt man, at det kunne give anledning til tvivl, men at ovennævnte præambeltekst sammenholdt med artikel 7, stk. 1, formentlig måtte føre til, at sælger efter direktivet ikke har mulighed for at tage generelle forbehold vedrørende salgsgenstanden. Konkrete forbehold antager man derimod er forenelige med forbrugerkøbsdirektivet.

Efter købelovens § 77 a træffes afgørelsen af, om salgsgenstanden lider af en mangel, ud fra varens beskaffenhed på tidspunktet for risikoens overgang. Mangelsvurderingen er således som udgangspunkt knyttet til det tidspunkt, hvor risikoen for salgsgenstandens hændelige undergang eller beskadigelse overgår til forbrugeren, hvilket sker på leveringstidspunktet. Som omtalt ovenfor vil levering i forbrugerkøb i almindelighed ske på det tidspunkt, hvor varen overgives til forbrugeren, jf. § 9 og § 73.

Afgørende for, om forbrugeren kan påberåbe sig, at salgsgenstanden er mangelfuld, er således som udgangspunkt, om forbrugeren kan godtgøre, at manglen var til stede på leveringstidspunktet.

Hvis en fejl ved salgsgenstanden viser sig, inden der er gået 6 måneder fra leveringstidspunktet, skal fejlen efter købelovens § 77 a, stk. 3, som udgangspunkt formodes at have været til stede på leveringstidspunktet. Denne formodningsregel skal alene gælde, hvis det er foreneligt med salgsgenstandens og fejlens art, og sælger vil endvidere efter omstændighederne kunne afkræfte formodningen, hvorefter bevisbyrden for fejlens eksistens på leveringstidspunktet påhviler forbrugeren.

4.13. Forbrugerens beføjelser ved mangler ved salgsgenstanden

Forbrugerens mangelsbeføjelser er reguleret i købelovens § 78. Det følger heraf, at forbrugeren, hvis salgsgenstanden lider af en mangel, som udgangspunkt kan vælge mellem afhjælpning, omlevering og et passende afslag i købesummen samt ophævelse af købet, hvis manglen ikke er uvæsentlig. Forbrugerens beføjelser er dog inddelt således, at forbrugeren i tilfælde, hvor salgsgenstanden er mangelfuld, som hovedregel kan vælge, om der skal ske afhjælpning eller omlevering. Sælgeren kan dermed som udgangspunkt ikke afværge forbrugerens krav om omlevering ved at foretage afhjælpning. Kun hvis sælgeren godtgør, at den valgte beføjelse er umulig (f.eks. hvis forbrugeren kræver omlevering i en speciesaftale – dvs. en aftale, hvor salgsgenstanden er individuelt bestemt) eller uforholdsmæssig (f.eks. hvis forbrugeren kræver afhjælpning af en mangel ved en prisbillig genstand), kan sælgeren afslå at imødekomme forbrugerens valg mellem disse beføjelser. Der skal ved uforholdsmæssighedsvurderingen tages hensyn til varens værdi uden mangler, manglens betydning, og om en anden beføjelse kan gennemføres uden væsentlig ulempe for forbrugeren, jf. § 78, stk. 2.

I tilfælde, hvor forbrugeren ikke gør gældende, at der skal ske afhjælpning eller omlevering, men derimod kræver prisafslag eller ophævelse af købsaftalen, følger det af købelovens § 78, stk. 3, at sælgeren kan afværge forbrugerens krav ved at foretage afhjælpning eller omlevering. I så fald er det i overensstemmelse med hovedreglen imidlertid forbrugeren, der som udgangspunkt har valgt mellem disse to beføjelser, medmindre der er tale om umulighed eller uforholdsmæssighed.

Forbrugerens adgang til at hæve købet er endvidere som udgangspunkt betinget af, at manglen ikke er uvæsentlig.

Sælgeren skal opfylde krav eller tilbud om afhjælpning eller omlevering inden for rimelig tid, uden udgift og uden væsentlig ulempe for forbrugeren. Sker dette ikke, er forbrugeren berettiget til at kræve prisafslag, ophævelse af købet eller omlevering eller – hvis det kan ske uden uforholdsmæssige omkostninger – lade manglen afhjælpes for sælgers regning, jf. købelovens § 78, stk. 4.

Ved vurderingen af, om afhjælpning eller omlevering er sket inden for rimelig tid i henhold til § 78, stk. 4, skal der navnlig tages hensyn til salgsgenstandens art, manglens beskaffenhed og forbrugerens behov for varen, herunder om sælgeren for egen regning har stillet en erstatningsgenstand til forbrugerens rådighed. Forbrugeren er berettiget til at holde købesummen tilbage, indtil krav eller tilbud om afhjælpning eller omlevering er opfyldt.

Hvis manglen er uvæsentlig, kan forbrugeren dog ikke tilbageholde et beløb, der åbenbart overstiger, hvad det vil koste at afhjælpe manglen, jf. § 79.

Afhjælpning og omlevering skal ske uden udgift for forbrugeren, jf. købelovens § 78, stk. 4.

Købeloven indeholder ikke bestemmelser, der nærmere regulerer antallet af afhjælpningsforsøg, der tilkommer sælger. Efter Forbrugerklagenævnets praksis er udgangspunktet, at sælger i almindelighed alene har ét afhjælpningsforsøg, hvis der er tale om en ukompliceret mangel.

Hvis forbrugeren hæver købsaftalen, er sælgeren ikke berettiget til at få salgsgenstanden tilbage, medmindre han tilbagebetaler købesummen, og forbrugeren er ikke berettiget til at få købesummen tilbage, medmindre salgsgenstanden tilbageleveres i væsentlig samme stand og mængde som den ved var leveringen, jf. købelovens § 57. Der gøres dog en undtagelse herfra i købelovens § 58, idet forbrugeren kan hæve købet, selv om salgsgenstanden måtte være gået til grunde eller forandret, hvis dette skyldes en hændelig begivenhed eller salgsgenstandens egen beskaffenhed eller foranstaltninger, der er nødvendige for salgsgenstandens undersøgelse, eller foranstaltninger, der er truffet, inden den mangel, der begrunder ophævelsen, var eller burde være opdaget. Hvis salgsgenstanden mister værdi i tidsrummet, indtil ophævelsen gennemføres – uanset om dette er værdiforringelse som følge af almindelig brug, almindeligt prisfald mv. – er dette sælgerens risiko og dermed forbrugers tilbagebetalingskrav uvedkommende.

I Forbrugerklagenævnets praksis har der imidlertid vist sig et behov for i visse tilfælde at fastsætte et fradrag i forbrugers krav på tilbagebetaling af købesummen. Navnlig i relation til køb af biler, der bruges i en længere periode, inden parternes retsforhold afklares, har der vist sig at kunne være et behov for et sådant fradrag for brug – primært i situationer, hvor sælgeren uberettiget afviser forbrugers mangelskrav, og hvor forbrugeren – for at opfylde sit transportbehov – er nødsaget til fortsat at bruge bilen for at få dækket sit transportbehov, og hvor denne brug konkret medfører, at bilen taber yderligere i værdi, kan det komme på tale at foretage et skønsmæssigt fradrag i forbrugers tilbagebetalingskrav for at undgå, at forbrugeren opnår en uberettiget berigelse på sælgerens bekostning.

4.14. Forbrugers ret til erstatning ved sælgers misligholdelse af købsaftalen

Hvis sælger ikke leverer salgsgenstanden til tiden, er forbrugeren efter omstændighederne berettiget til erstatning for sit eventuelle tab i anledning af forsinkelsen. Forbrugers erstatningskrav er navnlig betinget af, at der foreligger det fornødne ansvarsgrundlag i forhold til sælger. Ansvarsgrundla-

get afhænger af, om der foreligger et såkaldt specieskøb eller et såkaldt genuskøb. Angår købet en individuelt bestemt genstand (specieskøb), kan forbrugeren kræve erstatning i anledning af forsinkelsen, hvis sælgeren har handlet culpøst, jf. købelovens § 23. Ved købsaftaler om artsbestemte genstande (genuskøb) er sælger derimod erstatningsansvarlig på det næsten objektive grundlag, der beskrives i købelovens § 24 – det vil sige sælger er erstatningsansvarlig, medmindre vedkommende har taget forbehold, eller aftalen ikke kan opfyldes på grund af ekstraordinære omstændigheder, som sælgeren ikke kunne have taget i betragtning ved køkets afslutning.

Er der tale om misligholdelse fra sælgers side i form af mangler, kan forbrugeren kræve erstatning i anledning af manglen efter købelovens § 80. Hvis der er tale om køb af en individuelt bestemt genstand, er sælger erstatningsansvarlig, hvis vedkommende har handlet culpøst, eller hvis salgsgenstanden savner egenskaber, som sælgeren har garanteret. Foreligger der et køb af en genstand bestemt efter art, er sælgeren ansvarlig på det næsten objektive grundlag, der er omtalt ovenfor, jf. købelovens § 80, stk. 2, jf. § 43, stk. 3.

4.15. Reklamationsfrister i købsaftaler

Efter købeloven gælder der dels i § 81 en reklamationsfrist, der er relativ i den forstand, at fristens starttidspunkt og længde afhænger af de konkrete omstændigheder, dels i § 83 en absolut frist, hvis starttidspunkt og længde er knyttet til objektive kriterier.

Efter den relative reklamationsfrist i § 81 skal en forbruger, der vil påberåbe sig, at salgsgenstanden er mangelfuld, give sælgeren meddelelse herom inden rimelig tid efter, at forbrugeren opdagede manglen. Meddelelse givet inden to måneder efter, at forbrugeren opdagede manglen, betragtes altid som rettidig reklamation.

Reklamerer forbrugeren for sent, indebærer dette som udgangspunkt, at vedkommende fortaber retten til at gøre manglen gældende. Dette gælder dog ikke, hvis sælger har handlet i strid med almindelig hæderlighed, jf. § 82.

Herudover gælder der en absolut reklamationsfrist efter købelovens § 83, hvorefter en forbruger, der ikke inden to år fra salgsgenstandens overgivelse, har meddelt sælgeren, at vedkommende vil påberåbe sig en mangel, ikke senere kan gøre den gældende, medmindre sælgeren har påtaget sig at indestå for genstanden i længere tid eller har handlet i strid med almindelig hæderlighed. Denne absolutte reklamationsfrist gælder dog ikke, hvis der er tale om salg af byggematerialer, eller hvis salgsgenstanden i henhold til et påbud fra en offentlig myndighed skal tilbagekaldes eller destrueres, fordi den udgør en fare, jf. købelovens § 83, stk. 2. I disse tilfælde er forbrugers

mulighed for at påberåbes sig manglen alene reguleret af de almindelige regler om forældelse af fordringer, jf. lov nr. 522 af 6. juni 2007, hvorefter et krav som udgangspunkt forældes efter 3 år.

Købeloven indeholder ikke bestemmelser om suspension eller forlængelse af reklamationsfristen i § 83, hvis sælger inden for den to-årige reklamationsfrist foretager omlevering eller afhjælpning. Der foreligger heller ikke trykt retspraksis herom.

Efter Forbrugerklagenævnets praksis fortolkes § 83 imidlertid således, at reklamation, der foretages inden for reklamationsfristen, indebærer, at § 83 herefter ikke længere har betydning i relation til den påberåbte mangel. Hvis sælger foretager afhjælpning, og manglen uanset dette viser sig igen på et senere tidspunkt, eller hvis sælgeren foretager omlevering og den omleverede genstand lider af samme mangel, har forbrugerens oprindelige reklamation således en gang for alle afbrudt reklamationsfristen i § 83. Forbrugerens indsigelser vedrørende den pågældende mangel er herefter alene undergivet de almindelige forældelsesregler. Købelovens § 83 fortolkes endvidere i Forbrugerklagenævnets praksis således, at der i tilfælde af omlevering løber en ny to-årsfrist fra omleveringstidspunktet, hvilket navnlig har betydning, hvis den omleverede vare har andre mangler end den, forbrugeren oprindeligt påberåbte sig. Tilsvarende gælder efter praksis, hvis der er foretaget en afhjælpning, der er så omfattende, at det må sidestilles med en omlevering.

Ovennævnte reklamationsregler i anledning af mangler ved salgsgenstanden er ufravigelige og gælder ved køb af såvel nye som brugte varer.

4.16. Handelsmæssige garantier

Markedsføringslovens § 12 angiver, at en erklæring om garanti eller lignende over for en forbruger kun må anvendes, hvis erklæringen giver modtageren en væsentlig bedre retsstilling end den, vedkommende har efter lovgivningen. Ydes der garanti, skal den erhvervsdrivende på klar og tydelig måde informere forbrugeren om garantiens indhold og give de oplysninger, der er nødvendige for at gøre garantien gældende. Endvidere skal den erhvervsdrivende på en klar og tydelig måde oplyse, at forbrugerens ufravigelige rettigheder efter lovgivningen ikke berøres af garantien. Efter anmodning skal den erhvervsdrivende udlevere garantien skriftligt. Skriftlige garantier skal være affattet på dansk.

4.17. Urimelige kontraktvilkår

Aftalelovens kapitel IV indeholder særlige regler om forbrugeraftaler. I kapitlet findes bl.a. i § 38 b en særlig fortolkningsregel, der inden for sit område lovfæster den almindelige og ulovbestemte såkaldte uklarhedsregel. Be-

stemmelsen fastlægger, at uklare aftalevilkår, der ikke har været individuelt forhandlet mellem den erhvervsdrivende og forbrugeren, skal fortolkes på den måde, der er mest gunstig for forbrugeren. Bestemmelsen har særlig betydning ved fortolkningen af standardaftaler.

De øvrige bestemmelser i aftalelovens særlige kapitel om forbrugeraftaler er ikke begrænset til at finde anvendelse i forhold til aftaler, der ikke har været individuelt forhandlet.

Den almindelige generalklausul i aftalelovens § 36 gælder både inden for og uden for forbrugerforhold. Efter bestemmelsen kan en aftale ændres eller tilsidesættes helt eller delvis, hvis det vil være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre den gældende. Aftalelovens § 38 c fastslår ud over at henvise til § 36, at hvis det vil være stridende mod hæderlig forretningskik og bevirke en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser til skade for forbrugeren at gøre et aftalevilkår gældende, så gælder de retsvirkninger, der er nævnt i § 36 også, idet forbrugeren dog kan kræve, at den øvrige del af aftalen skal gælde uden ændringer, hvis dette er muligt.

Det eksisterende direktiv om urimelige kontraktvilkår indeholder en vejledende og ikke udtømmende liste over kontraktvilkår, der kan betegnes som urimelige. De angivne vilkår er ikke nødvendigvis urimelige, og andre vilkår end de, der fremgår af listen, kan efter omstændighederne være urimelige.

Listen er ikke indarbejdet som en del af aftaleloven. Direktivets liste er imidlertid vejledende ved bedømmelsen af, om et aftalevilkår er "kvalificeret" urimeligt, hvilket i praksis indebærer, at der i de tilfælde, som er omfattet af bilaget, er en formodning for, at vilkåret er omfattet af aftalelovens § 38 c, hvis det ikke har været individuelt forhandlet.

Efter aftalelovens § 36 skal der ved bedømmelsen af en aftale foretages en helhedsvurdering. Det følger således af § 36, stk. 2, at der ved vurderingen af, om det vil være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre et aftalevilkår gældende, skal tages hensyn til forholdene ved aftalens indgåelse, aftalens indhold og senere indtrufne omstændigheder. Der kan således lægges vægt på enhver omstændighed, der har relation til aftalen og forholdet mellem aftalens parter.

Efter aftalelovens § 38 c, stk. 2, kan der i forbrugerforhold dog ikke tages hensyn til senere indtrufne omstændigheder til skade for forbrugeren med den virkning, at aftalen ikke kan tilsidesættes eller ændres.

5. Høring

Direktivforslaget blev den 12. november 2008 sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, præsidenten for Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation, Aktive kvinder i Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Autobranchens Handels- og Industriforening i Danmark, Brancheforeningen for Forbrugerelektronik, Business Danmark, Danmarks Aktive Forbrugere, Danmarks Automobilforhandlerforening, Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening, Danmarks Fothandler Forening, Danmarks Nationalbank, Danmarks Optikerforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Rejsebureau Forening, Danmarks Skohandlerforening, Danmarks Sportshandlerforening, Dansk Annoncørforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk dagligvareleverandør Forening, Dansk Detail, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Erhverv, Dansk Erhvervssammenlutning, Dansk Fjernvarme, Dansk Industri, Dansk IT, Dansk Kredit Råd, Dansk Landbrug, Dansk Magasinpresses Ud giverforening, Dansk Timeshareejer Forening, Dansk Varefakta Nævn, Danske Advokater, Danske Busvognmænd, Danske Mediers Forum, Danske Regioner, Danske Reklame- og Relationsbureauers Brancheforeninger, Danske Spil, De Danske Bilimportører, Den Danske Boghandlerforening, De Samvirkende Købmænd, DONG A/S, DSB, Ejendomsmæglernes Landsorganisation, El-installatørernes Landsforening ELFO, Falck Danmark A/S, Finans og Leasing, Finansrådet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Forenede Danske Motorejere, Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske husholdningsapparater FEHA, Foreningen af Firmapensionskasser, Foreningen af Registrerede Revisorer, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Formanden for Forbrugerklagenævnet, Foreningen for Distance- og Internethandel, Forlæggerforeningen, Forsikring & Pension, Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, HORESTA, Huset Markedsføring, Håndværksrådet, Indsamlingsorganisationernes Brancheorganisation ISABRO, Investeringsforeningsrådet, IT-Branchen, DI ITEK, Kommunernes Landsforening, Landbrugsraadet, Landsorganisationen i Danmark, Liberale Erhvervs Råd, Energi- og Olieorganisationerne, PBS Pengeinstitutternes Betalingssystemer A/S, Post Danmark, Realkreditforeningen, Realkreditrådet, Rejsearrangørforeningen i Danmark, Rejsegarantifonden, Skandinavisk Timeshare Forening, Telekommunikationsindustrien i Danmark og Visit Denmark.

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra følgende:

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, byretterne, Domstolsstyrelsen, Advokatrådet, Branchen Forbrugerelektronik BFE, Danmarks Automobil Forhandler Forening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Rejsebureau Forening, Danske Advokater, Danske Dagblades Forening, Dansk Erhverv, Dansk Fjernvarme, Dansk Industri, Dansk Kredit Råd, Finans og Leasing, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Forenede danske motorejere, Formanden for Forbrugerklagenævnet, Forsikring & Pension, Foreningen Registrerede Revisorer, Håndværksrådet, Kommunernes Landsforening, Landbrugsraadet, Landsorganisationen i Danmark, Realkreditforeningen, Realkreditrådet, Rejsegarantifonden og Telekommunikationsindustrien i Danmark.

Justitsministeriet har endvidere modtaget bemærkninger fra One.com vedrørende direktivforslaget.

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, byretterne, Domstolsstyrelsen, Advokatrådet, Danske Advokater, Danmarks Automobilforhandler Forening, Dansk Kredit Råd, Foreningen Registrerede Revisorer, Kommunernes Landsforening og Landbrugsraadet har ikke bemærkninger til direktivforslaget.

Forsikring & Pension og **Realkreditrådet** har ikke bemærkninger til direktivforslaget, forudsat at forslaget ikke har konsekvenser for dansk lovgivning.

Rejsegarantifonden har ikke bemærkninger til direktivforslaget, men peger på, at det – hvis forslaget vedtages – vil være nødvendigt at ændre lov nr. 315 af 14. maj 1997 om en rejsegarantifond.

Realkreditforeningen bemærker, at væsentlige dele af direktivet ikke finder anvendelse på områder vedrørende aftaler om realkreditbelåning, men at man i øvrigt ikke på det foreliggende grundlag kan vurdere betydningen af direktivforslaget.

5.1. Generelle bemærkninger

Danske Mediers Forum finder det generelt positivt, at direktivforslaget har til formål at forenkle den eksisterende lovgivning og bemærker, at dette vil kunne lette overblikket og være et nyttigt led i bestræbelserne på at gennemføre et reelt indre marked.

Dansk Erhverv bemærker, at man ser positivt på forslaget, der vil harmonisere reglerne på et forbrugerbeskyttelsesniveau, der i det væsentlige svarer til det danske. **Dansk Erhverv** bemærker dog også, at årsagerne til, at der

ikke drages fuld nytte af det indre marked, er mange – ikke blot forskellig forbrugerbeskyttelseslovgivning i medlemsstaterne – men også skyldes forhold som eksempelvis momssatser og forskellige håndhævelsesmekanismer.

Dansk Erhverv finder, at direktivforslaget bør læses i sammenhæng med reglerne om, efter hvilket lands lovgivning en aftale skal bedømmes, herunder den såkaldte Rom I-forordning, der angiver, at forbrugerens hjemlandslovgivning gælder for kontrakten, hvilket indebærer en barriere for virksomhederne, der – til trods for eventuel totalharmonisering på dele af forbrugerområdet – herved ikke kan undgå at skulle sætte sig ind i fremmed lovgivning og tilpasse aktiviteten hertil på alle de spørgsmål, der ikke direkte er reguleret af direktivforslaget.

Efterfølgende har Dansk Erhverv den 11. februar 2010 rettet henvendelse til Justitsministeriet med et revideret høringssvar, idet man ikke længere kan støtte forslaget. Det anføres i den forbindelse bl.a., at Dansk Erhverv fortsat ønsker fuld harmonisering af forbrugerrettighederne på et højt niveau (som minimum svarende til det danske niveau), idet dette vil være til fordel for både forbrugere og virksomheder. Siden det oprindelige høringssvar har forudsætningerne herfor imidlertid ændret sig i betydelig grad, så det i dag må konstateres, at målet ikke kan nås gennem det aktuelle forslag. Samtidig er forslaget med de mange ændringer, der nu er kommet til under Rådets og Europa-Parlamentets behandling, blevet langt mindre stringent, og dermed tabes en væsentlig del af de forenklinger, der var tilsigtet for erhvervslivet. Gevinsten ved i nogen grad at opnå harmonisering af reglerne for grænseoverskridende handler indebærer samtidig retsuisikkerhed for det langt større antal indenlandske transaktioner. Denne retsuisikkerhed er en uacceptabel pris at betale for en meget lille harmoniseringsgevinst.

Dansk Industri støtter det overordnede formål med direktivforslaget, da forskelle i national lovgivning er en af årsagerne til, at forbrugere og virksomheder ikke nyder fuld gavn af det indre marked.

Forbrugerombudsmanden hilser principielt direktivforslaget velkomment og bemærker, at totalharmonisering kan være et middel til at imødegå de praktiske vanskeligheder, der – til skade for forbrugerbeskyttelsen og konkurrencevilkårene – i dag er forbundet med grænseoverskridende håndhævelse af direktiver, der er gennemført forskelligt i de enkelte medlemsstater. Det anføres, at totalharmonisering ikke i sig selv er til skade for forbrugerbeskyttelsen, forudsat at harmoniseringen bliver fastsat på et tilstrækkeligt højt niveau.

Forbrugerrådet bemærker generelt, at man er stærkt bekymret over det foreliggende forslag, hvor det er uvist, hvilke forbedringer for forbrugerbeskyttelsen der i givet fald bliver tale om, mens det er åbenbart, at forslaget

på en række punkter vil føre til, at forbrugerbeskyttelsesniveauet må sænkes i Danmark, ligesom det er uklart, hvilke samlede konsekvenser et totalharmoniseringsdirektiv på området vil have generelt på civilrettens område. **Forbrugerrådet** finder det således vanskeligt at vurdere, hvad totalharmonisering på området kan føre til generelt i forhold til dansk lovgivning samt klagenævns- og retspraksis, herunder om fortolkningen af en række spørgsmål fremover vil være overladt til EF-Domstolen.

Forbrugerrådet bemærker, at man er enig i behovet for at revidere de eksisterende direktiver, men at totalharmonisering ikke er den rette metode, da der er stor risiko for, at harmoniseringen sker på et niveau, som er uacceptabel for en del lande, ligesom udvikling af de enkelte medlemsstaters lovgivning bliver sat i stå. **Forbrugerrådet** er derfor skeptisk over for, om totalharmonisering af alle direktivets bestemmelser er hensigtsmæssig.

Forbrugerrådet peger på, at Kommissionens begrundelse for behovet for totalharmonisering – at den nuværende fragmenterede lovgivning fører til, at forbrugere afholder sig fra at handle grænseoverskridende – ikke er overbevisende, og at undersøgelser viser, at en række andre forhold af mere praktisk karakter – sprog, adgang til internettet, usikkerhed om klagemuligheder og håndhævelse, risiko ved betaling via internettet osv. – vejer tungere i forbindelse med forbrugernes valg. **Forbrugerrådet** finder endvidere, at Kommissionens begrundelse, hvorefter revisionen tager sigte på at forenkle lovgivningen, er forfejlet, idet en gennemgang af forslaget viser betydelige vanskeligheder ved at fastslå, hvad der falder inden for og uden for direktivets anvendelsesområde.

Forbrugerrådet har også peget på, at det havde været nærliggende ved en revision på området, der tager sigte på hensynet til det indre marked, at inddrage spørgsmålet om forbrugernes mulighed for at rette et mangelskrav direkte mod producenten, således som det kendes fra visse af medlemsstaternes lovgivning.

Forenede Danske Motorejere (FDM) anfører, at der ikke er tvivl om, at en harmonisering af forbrugerbeskyttelsen kan være til gavn for både forbrugere og erhvervsdrivende, men finder det samtidig væsentligt, at harmoniseringen ikke sker på bekostning af forbrugernes rettigheder. Hvis valget står mellem hensynet til den erhvervsdrivendes muligheder for at afsætte varer over grænserne og hensynet til at sikre forbrugerbeskyttelsen, bør hensynet til forbrugernes tarv efter FDM's opfattelse veje tungest. FDM finder det således bekymrende, at direktivforslaget – til trods for understregningen af ønsket om et højt fælles forbrugerbeskyttelsesniveau – vil forringe forbrugerbeskyttelsen i Danmark på en række punkter.

Formanden for Forbrugerklagenævnet bemærker, at enkle og klare lovbestemmelser er en forudsætning for, at forbrugerne kan orientere sig om deres retsstilling, og at sådanne regler er af væsentlig betydning for Forbrugerklagenævnets mulighed for hurtigt og effektivt at behandle sager. Derfor er det positivt, at der med direktivforslaget lægges op til en forenkling og opdatering af de eksisterende regler på området.

Landsorganisationen i Danmark er umiddelbart skeptiske over for forslaget og frygter, at direktivet vil indebære en forringelse af forbrugerbeskyttelsen i Danmark, men kan ikke i øvrigt vurdere, i hvilket omfang direktivet vil kræve ændring af dansk lovgivning.

Rederiforeningen bemærker generelt, at direktivforslaget er svært læseligt, og at Kommissionens ledsagende bemærkninger til utilstrækkelige.

One.com er positiv overfor direktivforslagets formål om at ensarte indholdet af forbrugerrettigheder i EU, herunder omfanget af informationer, der skal gives i forbindelse med aftaleindgåelsen.

5.2. Harmoniseringsgrad

Danmarks Rejsebureau Forening hilser forslaget om totalharmoniserede forbrugerrettigheder i EU velkomment og finder en sådan harmoniseringsgrad nødvendig af hensyn til konkurrencen og for at sikre forbrugerens mulighed for at sammenligne.

Dansk Erhverv støtter anvendelsen af totalharmonisering og finder det afgørende for at sikre markedsmæssige og konkurrencemæssige fordele til gavn for både forbrugere og erhvervsdrivende. **Dansk Erhverv** bemærker, at totalharmonisering er afgørende for den fremtidige nytteværdi af direktivet, og at det – hvis det ikke er muligt på nuværende tidspunkt at opnå enighed om totalharmonisering på området – vil det være hensigtsmæssigt at lade direktivforslaget afvente færdiggørelsen af arbejdet med en fælles referenceramme for aftaleret i EU.

Dansk Industri tilslutter sig, at en revision på området sker via totalharmoniserede regler, da dette både vil styrke forbrugertilliden og øge konkurrencen.

Formanden for Forbrugerklagenævnet bemærker, at totalharmonisering vil betyde ensartede lovbestemmelser, hvilket vil gøre det lettere for nævnet at træffe afgørelse i sager, hvor øvrige EU-landes lovgivning skal anvendes. Imidlertid indebærer den foreliggende tekst på en række punkter, at der med totalharmoniserede regler vil være tale om en forringelse af forbrugerbeskyttelsen i dansk ret, og man bør være opmærksom på, at den fulde harmo-

nisering ikke fører til forringelse af forbrugerbeskyttelsesniveauet i Danmark.

Håndværksrådet støtter som udgangspunkt fuld harmonisering af reglerne på forbrugerområdet.

One.com tilslutter sig den valgte harmoniseringsgrad og bemærker, at minimumsharmonisering vil ødelægge fordelene ved en fælles EU-regulering og forringe danske virksomheders muligheder for konkurrencedygtigt salg samt forbrugernes mulighed for adgang til gode tilbud.

5.3. Definitioner

Forbruger

Danmarks Rejsebureau Forening tilslutter sig direktivets forslag til definition af forbrugerbegrebet og finder, at der hermed er tale om en klarere afgrænsning end efter gældende dansk ret, som indeholder en bredere definition.

Dansk Erhverv bemærker, at direktivforslagets definition af forbrugerbegrebet er snævrere end den danske, men at der næppe er tale om væsentlige ændringer i forhold til dansk praksis.

Dansk Industri rejser spørgsmål om, hvorvidt direktivforslagets definition af forbrugerbegrebet tillader, at medlemsstaterne indfører regler, hvorefter mindre erhvervsdrivende er beskyttet af regler svarende til forbrugere.

FDM finder, at direktivforslagets definition kan føre til, at der ved handel mellem to privatpersoner kan blive tale om, at de opnår forbrugerrettigheder over for hinanden.

Håndværksrådet støtter direktivets definition af forbrugerbegrebet, hvis man i dansk ret kan opretholde den bredere definition, således at mindre erhvervsdrivende efter omstændighederne kan nyde beskyttelse som forbrugere.

Fast forretningssted

FDM bemærker, at forslagens definition anser messestande som en del af et fast forretningssted, hvorved der bliver tale om en forringelse af forbrugers beskyttelse i forhold til gældende dansk ret. Samtidig peges på, at det forekommer inkonsekvent, at en midlertidig placering på et hotel eller et conferencecenter samtidig skal betragtes som uden for fast forretningssted.

Mellemmand

Danmarks Rejsebureau Forening støtter direktivforslagets definition af en mellemmand og finder det væsentligt, at det står forbrugeren klart, hvis en given tjenesteydelse leveres af en anden end den, der formidler aftalen med forbrugeren.

Varigt medium

Danske Mediers Forum kan tilslutte sig de eksempler, der er nævnt på et varigt medium, men bemærker, at opretningen i præambelbetragtning nr. 16 i sagens natur ikke kan være udtømmende henset til den teknologiske udvikling, men at der bør foretages en konkret vurdering, hvor lagringskapacitet og tilgængelighedsperiode inddrages.

Dansk Industri bemærker, at direktivforslagets artikel 2, nr. 10, ikke umiddelbart synes at omfatte SMS og MMS, hvilket bør være tilfældet.

Telekommunikationsindustrien finder det hensigtsmæssigt, hvis det i forslaget anføres, at en mobiltelefon efter omstændighederne kan være et varigt medium, afhængig af telefonens lagringskapacitet, jf. herved lov om betalingstjenester.

Vare

Dansk Erhverv bemærker, at direktivets definition i modsætning til dansk ret ikke omfatter salg på tvangsauktion, og at konsekvenserne heraf bør klarlægges.

Dansk Fjernvarme bemærker, at direktivet – i lighed med undtagelsen for elektricitet, vand og gas – bør undtage fjernvarme, der også er en ledningsbunden energibærer.

Dansk Industri finder, at direktivforslaget tillige bør indeholde en definition af, hvad der forstås ved en tjenesteydelse og eventuelt også ved en tjenesteyder.

Handelsmæssig garanti

Dansk Erhverv finder, at definitionen bør udbygges, således at det sikres, at de retlige følger af at anvende garantibegrebet harmoniseres.

Oplysningskrav

Dansk Erhverv bemærker, at kapitel II i direktivforslaget i et vist omfang er en nyskabelse til gavn for forbrugerne, og at oplysningsforpligtelserne er afbalancerede og sikrer forbrugerne de væsentligste oplysninger. Det kunne være nyttigt at henvise til oplysningsbehovet for en gennemsnitsforbruger for derved at afgrænse, hvornår en oplysning må antages at fremgå af sammenhængen. **Dansk Erhverv** finder det imidlertid mere hensigtsmæssigt, hvis pligten til at give oplysninger erstattes af en pligt for den erhvervsdrivende til at gøre oplysningerne let tilgængelige for forbrugeren.

Dansk Erhverv finder endvidere, at det bør afklares, om direktivforslaget på dette punkt tilsigter at være en undtagelse fra oplysningskravene i servicedirektivet.

Dansk Industri rejser spørgsmål om, hvorvidt direktivforslagets artikel 5, nr. 1, litra g og h, hvorefter den erhvervsdrivende skal orientere forbrugeren om aftalens gyldighedsperiode og minimumsvarigheden af forbrugerens forpligtelser, er til hinder for indgåelse af aftaler, der indeholder en bindingsperiode, hvilket ikke bør være tilfældet.

Dansk Industri finder, at der er behov for en præcisering af, om den henvisning, der er i forslaget artikel 6, stk. 2, til artikel 13, skal forstås således, at fortrydelsesfristen forlænges, uanset hvilken oplysning den erhvervsdrivende har forsømt at give forbrugeren, eller om fristen kun forlænges, hvis der ikke er oplyst om retten til at fortryde.

Dansk Industri bemærker endvidere, at det forekommer uklart, på hvilket tidspunkt den erhvervsdrivende skal give forbrugeren oplysninger som nævnt i direktivforslagets artikel 9, litra b-f, idet det alene angives, at oplysninger nævnt i artikel 9, litra a, skal gives forud for aftaleindgåelsen. Det er desuden uklart, om oplysninger nævnt i artikel 9 og 10 – på samme måde som de, der nævnes i artikel 5 – kan undlades, hvis de allerede fremgår af konteksten.

Håndværksrådet finder, at direktivforslagets artikel 10, stk. 2, hvorefter en aftale indgået uden for fast forretningssted kun er gyldig, hvis forbrugeren underskriver en ordreseddel, er uacceptabel, og bemærker, at dette strider mod et grundlæggende princip om, at mundtlige aftaler er lige så bindende som skriftlige, ligesom et skriftlighedskrav vil være unødigt besværligt i det praktiske liv, hvor mange aftaler indgås mundtligt – f.eks. på forbrugers bopæl.

Håndværksrådet bemærker endvidere, at bestemmelsen skaber problemer i forhold til allerede udførte tjenesteydelser, hvor det ikke er muligt at tilba-

gelevere ydelsen ved efterfølgende ugyldighed som følge af manglende overholdelse af formalia.

Rederiforeningen bemærker, at direktivforslagets kapitel II indeholder ganske ukonkrete og vanskeligt implementerbare bestemmelser for så vidt angår transport, navnlig søtransport. Det er ikke umiddelbart klart, hvorledes en række af oplysningsforpligtelserne i kapitlet skal forstås i relation til sådanne tjenesteydelsesaftaler.

5.4. Aftaler om fjernsalg og aftaler indgået uden for fast forretningssted

Generelt

Dansk Industri bemærker, at kapitlet synes at være skrevet med henblik på salg af varer, og at det nøje bør overvejes, om bestemmelserne er egnede til anvendelse ved fjernsalg mv. af tjenesteydelser.

Finans og Leasing finder det væsentligt, at der er enighed om, at direktivforslaget ikke regulerer aftaler omfattet af direktiv 2008/48 om forbrugerkreditter. Forbrugerkreditdirektivet indeholder imidlertid en række undtagelser (øvre og nedre beløbsgrænser), og spørgsmålet er, om disse aftaler er omfattet af direktivforslaget.

Rederiforeningen finder det afgørende, at de eksisterende undtagelser vedrørende sø- og transportforhold opretholdes.

Fortrydelsesret

Danmarks Rejsebureau Forening tilslutter sig, at det i direktivforslagets artikel 20, stk. 3, foreslås, at salg af transportydelser, pakkerejser mv. fortsat skal være undtaget fra reglerne om fortrydelsesret mv. Undtagelsen fra fortrydelsesretten bør gælde, uanset om der er tale om fjernsalg, salg uden for fast forretningssted eller salg på et fast forretningssted.

Danmarks Rejsebureau Forening understreger, at rejsebureauer allerede ved forbrugers bestilling af en rejse får betydelige omkostninger, herunder i form af hæftelser over for tredjemand, og at en ret for forbrugeren til at fortryde aftalen derfor ville betyde væsentlige ikke-refunderbare omkostninger for rejsebureauerne.

Danske Mediers Forum bemærker, at der ikke med forslagets bestemmelser om fjernsalg er taget fornøden højde for de nye markedstendenser samt anvendelse af interaktive kommunikationsmidler brugere og medierne imellem i form af køb af elektroniske ydelser med nyhedsvideoklip osv.

Forslagets artikel 19 er ikke tilstrækkelig til at sikre den rette balance mellem hensynet til forbrugerne og til de erhvervsdrivende. Fjernsalg af elektroniske ydelser i form af nyheder, film videoklip mv. bør også undtages i lighed med plomberede lydoptagelser og edb-programmer, da det også her vil være urimeligt, hvis forbrugerne kan fortryde – forslaget tekst skaber her en vilkårlig forskelsbehandling mellem de forskellige elektroniske ydelstyper.

Danske Mediers Forum finder endvidere, at der bør være knyttet en bagatelgrænse til fortrydelsesretten ved fjernsalgsaftaler, da fortrydelsesret ved aftaler af ringe værdi er et indgreb over for den erhvervsdrivende, der ikke står mål med hensynet til at beskytte forbrugerne ved sådanne aftaler.

Danske Mediers Forum bemærker i forhold til indholdstakserede SMS'er, som bl.a. anvendes i forbindelse med deltagelse i afstemninger eller konkurrencer, at det bør fremgå klart af direktivteksten, at forbrugeren ikke kan fortryde efter deltagelse i en SMS-afstemning. Det bør også afklares, om disse SMS'er overhovedet skal betragtes som en fjernsalgsaftale.

Danske Mediers Forum kan endvidere tilslutte sig forslaget artikel 11, stk. 3, hvorefter der i visse tilfælde kan ske en begrænsning af de oplysninger, der umiddelbart skal stilles til forbrugerens rådighed.

Dansk Erhverv finder, at artikel 12 om fortrydelsesfristens beregning bør præcisere, at datoen for aftalens indgåelse medregnes i fristen og at fristen regnes i kalenderdage.

Dansk Erhverv anfører vedrørende artikel 19, at det kan give anledning til tvivl, hvornår en vare har fået "et tydeligt personligt præg", hvorved aftalen ikke er omfattet af retten til at fortryde. Direktivforslaget bør derfor suppleres med en bestemmelse om udtrykkeligt samtykke fra forbrugeren eller en pligt for den erhvervsdrivende til at oplyse herom, da der ellers kan blive tale om en konfliktskabende regel.

Dansk Industri bemærker, at direktivforslagets artikel 12 og 17 indebærer, at forbrugeren – efter at vedkommende inden for fortrydelsesfristen på 14 dage har meddelt den erhvervsdrivende, at aftalen fortrydes – kan beholde varen i yderligere en periode på 14-dage, hvilket forekommer urimeligt. Samtidig er det uklart, om forbrugeren i denne periode hæfter for varens eventuelle værdiforringelse. **Dansk Industri** finder, at forbrugeren i stedet – i overensstemmelse med gældende dansk ret – bør returnere varen til den erhvervsdrivende inden fortrydelsesfristen udløber.

Dansk Industri anfører vedrørende det tidspunkt, hvor fortrydelsesfristen begynder at løbe, at det bør præciseres, hvordan man forholder sig i tilfælde,

hvor en aftale både indeholder et køb af en vare og en tjenesteydelse – eksempelvis køb af en mobiltelefon samt mobiltelefonabonnement.

Dansk Industri finder behov for præcisering af, hvor meget der kræves, for at forbrugeren kan siges at have givet sit udtrykkelige samtykke til, at en tjenesteydelse kan udføres, inden fortrydelsesfristens udløb, jf. direktivforslagets artikel 19. Sammenhængen mellem artikel 19 og artikel 17 bør endvidere præciseres, da bestemmelserne synes at kunne læses således, at en forbruger, der ikke har givet et udtrykkeligt samtykke efter artikel 19, ikke skal betale for en allerede udført tjenesteydelse og dermed efterfølgende gratis vil kunne fortryde. Eksempelvis vil en forbruger, der allerede inden fortrydelsesfristens udløb har haft et betydeligt mobiltelefonforbrug, således kunne fortryde købet af mobiltelefon og dermed abonnement med den konsekvens, at den erhvervsdrivende ikke kan kræve betaling for det forbrug, der har været i perioden, indtil aftalen fortrydes.

Dansk Industri anfører desuden, at det bør præciseres, hvad der skal forstås ved tilknyttet aftale i henhold til direktivforslagets artikel 18.

Finans og Leasing bemærker, at leasing af biler til private efter gældende ret anses som en transport, der er undtaget fra retten til at fortryde en fjernsalgsaftale i lighed med biludlejning. I direktivforslaget nævnes i artikel 20, stk. 3, både transport og biludlejning som undtagelse fra fortrydelsesretten, og der bør – for at undgå modsætningsslutninger – være en bemærkning om, at leasing af biler til private også er undtaget.

Forenede Danske Motorejere bemærker, at direktivforslagets artikel 11, stk. 2, ikke – i modsætning til gældende dansk ret – opstiller begrænsning i, hvilke varer der må afsættes ved telefoniske henvendelser.

Håndværksrådet finder, at fortrydelsesfristen ikke i alle tilfælde bør udskydes, hvis der ikke er oplyst om fortrydelsesretten. Hvis forbrugeren ikke har været udsat for aggressiv eller utilbørlig adfærd fra den erhvervsdrivendes side, og dermed ikke er blevet overrumplet, vil direktivforslagets bestemmelser om fristens begyndelsestidspunkt kunne give forbrugeren en urimelig lang frist for at fortryde, hvis vedkommende i mellemtiden får mulighed for at få varen eller tjenesteydelsen leveret billigere fra anden side.

Telekommunikationsindustrien finder, at den erhvervsdrivende – ud over på e-mail – bør kunne kvittere for modtagelse af en meddelelse om udnyttelse af fortrydelsesretten via SMS eller MMS.

Telekommunikationsindustrien bemærker endvidere, at artikel 17, 2. pkt., ikke bør gælde, hvis forbrugeren vidste eller burde vide, at vedkommende var berettiget til at fortryde købet.

Telekommunikationsindustrien finder desuden, at fortrydelsesretten ved tjenesteydelser – ligesom ved varekøb – alene bør kunne benyttes i det omfang, det er nødvendigt for at få kendskab til ydelsens art og den måde den fungerer på, når ydelsen leveres inden fristens udløb og forbrugeren ikke har givet samtykke. **Telekommunikationsindustrien** finder det urimeligt, at forbrugeren med den nuværende ordlyd har mulighed for i en periode på op til 14 dage i videre udtrækning at benytte ydelsen, uden at skulle betale herfor.

Telekommunikationsindustrien bemærker, at det er nødvendigt at præcisere, hvad der efter forslaget artikel 18 skal forstås ved tilknyttede aftaler, der ophører uden udgift for forbrugeren, hvis denne benytter fortrydelsesretten. I den forbindelse bør en aftale om et mobiltelefonabonnement ikke bortfalde, hvis forbrugeren fortryder købet af selve mobiltelefonen.

5.5. Købsaftaler

Generelt

Rederiforeningen bemærker generelt, at det er afgørende, at bestemmelserne fortsat ikke skal anvendes på aftaler vedrørende tjenesteydelser.

Formodningsreglen

Formanden for Forbrugerklagenævnet har efterspurgt mulighed for at lette kravene til forbrugers bevisførelse efter udløbet af 6-måneders formodningsreglen, navnlig i sager vedrørende teknisk komplicerede produkter, som ikke kan adskilles og undersøges med henblik på at fastslå årsagen til fejlen.

Levering og risikoovergang

Dansk Industri bemærker, at direktivforslagets artikel 22 synes at kræve væsentlige ændringer i købelovens regler om forbruger køb.

Mangelsbeføjelser

Dansk Erhverv bemærker, at direktivforslagets artikel 26 adskiller sig fra den nuværende EU-regulering ved at give sælgeren ret til at vælge mellem omlevering og afhjælpning, men at der næppe herved er tale om nogen stor praktisk betydning, og at der alene vil være tale om en mindre indskrænkning i forbrugers ret til at kræve omlevering. Den foreslåede regel vil begrænse sælgers omkostninger og dermed medvirke til lavere forbrugerpriser, ligesom den gældende retstilstand er konfliktskabende.

Dansk Erhverv foreslår, at spørgsmålet om fradrag i forbrugerens krav på tilbagebetaling af købesummen ved ophævelse reguleres i direktivet for herved at undgå, at en forbruger får en uberettiget berigelse ved at have brugt en salgsgenstand i tæt på to år, inden manglen gøres gældende.

Dansk Erhverv bemærker endvidere, at det ikke fremgår klart af direktivforslagets artikel 27, om omkostninger ved at bringe en mangelfuld vare til sælger skal afholdes af forbrugeren eller den erhvervsdrivende.

Dansk Erhverv finder direktivforslagets artikel 27 om erstatning vidtgående og foreslår, at der tilføjes en betingelse om ansvarsgrundlag i lighed med de danske regler om erstatning i anledning af mangler og ansvarsfrihed ved force majeure som ved internationale køb reguleret af den internationale købelov (CISG).

Reklamationsregler

Brancheforeningen Forbrugerelektronik (BFE) finder forslaget artikel 28, stk. 2, hvorefter der løber en ny 2-årig absolut reklamationsfrist ved omlevering i anledning af mangler, problematisk. Det bemærkes, at der bør gælde samme regler, uanset om en mangel bliver udbedret ved afhjælpning eller omlevering, og at den foreslåede regel kan føre til, at den erhvervsdrivende afstår fra at udbedre ved hjælp af omlevering. **BFE** finder endvidere, at den foreslåede regel vil føre til yderligere administrative byder for den erhvervsdrivende, idet reglen forudsætter, at datoen for, hvornår den omleverede genstand udleveres til forbrugeren, registreres, og at reglen kan føre til misbrug ved, at en forbruger venter til slutningen af den 2-årige ansvarsperiode, før et omleveringskrav i anledning af mangler ved salgsgenstanden gøres gældende, hvilket kan føre til ”en endeløs række af sikre perioder”.

Dansk Erhverv kan tilslutte sig direktivforslagets bestemmelse om en relativ reklamationsfrist på 2 måneder. **Dansk Erhverv** bemærker endvidere, at den absolutte reklamationsfrist bør fastsættes på en sådan måde, at der ikke kan være tvivl om, hvornår den udløber.

Håndværksrådet støtter direktivforslagets artikel 28, stk. 3, hvorefter der for så vidt angår brugte varer er mulighed for, at parterne aftaler en kortere reklamationsfrist end direktivets, der dog ikke kan være kortere end 1 år. Det bemærkes, at en tilsvarende regel bør gælde i relation til tjenesteydelser.

Handelsmæssige garantier

Dansk Erhverv bemærker, at direktivforslaget ikke forholder sig til en garanti, der indebærer omvendt bevisbyrde for, at varen er mangelfuld, og at

der er behov for at vurdere konsekvenserne af direktivforslaget i forhold til handelsmæssige garantier.

Forenede Danske Motorejere peger på, at direktivet alene opstiller visse indholdsmæssige krav, når garantibegrebet anvendes, mens det i dansk ret er et krav, at en garanti stiller forbrugeren væsentlig bedre end efter lovgivningen. Herved risikerer man at udhule indholdet af garantibegrebet.

Urimelige kontraktvilkår

Danske Mediers Forum bemærker, at adgangen til gruppesøgsmål som omhandlet i præambelens betragtning nr. 57 må forudsættes at relatere sig til de lande, hvor der ikke som i Danmark allerede er etableret velfungerende klageinstanser af såvel privatretlig som offentligretlig karakter.

Dansk Industri bemærker, at ændringer i bilagene efter artikel 39 skal foretages af Kommissionen, men at dette ikke bør ske uden inddragelse af relevante interessenter, herunder erhvervslivets organisationer.

Rederiforeningen finder det afgørende, at undtagelsen vedrørende kontraktvilkår, der stammer fra internationale konventioner, fortsat opretholdes på området.

Bilagene

Telekommunikationsindustrien finder det uklart, hvad der skal forstås ved overskriften til bilag 3 om kontraktvilkår, der formodes at være urimelige, og bemærker endvidere, at litra i og k på listen forekommer uhensigtsmæssige ved løbende kontraktforhold, herunder på teleområdet.

6. Andre landes kendte holdninger

På rådsmødet (konkurrenceevne) den 3.-4. december 2009 blev fire udvalgte emner vedrørende forslaget drøftet. Det drejer sig om følgende fire emner:

- Bør der foretages en udvidelse af definitionen af en aftale indgået uden for fast forretningssted?
- Bør der for fjernsalgsaftaler og aftaler indgået uden for fast forretningssted gælde en fortrydelsesfrist på 14 dage, og bør reglerne om udøvelse af fortrydelsesretten harmoniseres,
- Bør arbejdet med at udarbejde regler om forbrugerrettigheder, der er specifikke for købsaftaler, fortsætte (der henvises til, at emnet har sammenhæng med national aftaleret)?
- Bør forbrugerftaler om fast ejendom mv. og finansielle tjenesteydelser undtages fra direktivforslagets kapitel II-IV?

Danmark tilkendegav under drøftelserne på rådsmødet – på linje med en række andre medlemsstater – en positiv holdning til en udvidelse af definitionen af en aftale indgået uden for fast forretningssted.

For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt der for fjernsalgsaftaler og aftaler indgået uden for fast forretningssted bør gælde en fortrydelsesfrist på 14 dage, tilkendegav Danmark – på linje med en lang række andre medlemsstater – at man er positiv over for fastsættelse af en fælles fortrydelsesfrist på 14 dage. For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt reglerne om udøvelse af fortrydelsesretten bør harmoniseres, tilkendegav Danmark, at man bør udvise forsigtighed i forhold hertil, idet en sådan harmonisering indebærer en risiko for, at reglerne ikke hænger sammen med grundlæggende principper i den nationale formueret.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt arbejdet med at udarbejde regler om forbrugerrettigheder, der kun gælder i forbindelse med købsaftaler, bør fortsætte, tilkendegav Danmark, at en fuldstændig harmonisering af de formueretlige regler om eksempelvis levering og risikoens overgang i forbindelse med forbrugerkontrakter rejser så væsentlige spørgsmål om samspillet med den generelle kontraktsret, at der næppe er behov for at harmonisere disse regler på forbrugerområdet, og at man fra dansk side derfor vil foretrække, at disse spørgsmål ikke indgår i de videre harmoniseringsbestrebelse.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt forbrugerftaler om fast ejendom og finansielle tjenesteydelser bør undtages fra direktivets kapitel II-IV, tilkendegav Danmark – på linje med en lang række andre medlemsstater – at der både for så vidt angår aftaler om fast ejendom og aftaler om finansielle tjenesteydelser er en høj grad af særregulering, som sigter på at beskytte forbrugerne på disse specifikke områder, og at det vil være vanskeligt at udforme regler, der både tager højde for de specifikke områders særlige forhold, og som kan fungere tilfredsstillende for mere almindelige forbrugerftaler, hvorfor det vil være en fordel at undtage de omhandlede sektorspecifikke emner fra reglerne i direktivforslaget.

På rådsmødet den 25. maj 2010 (konkurrence) var der en drøftelse af tre spørgsmål om omfanget af harmonisering.

Det første spørgsmål angik, om direktivet bør tage udgangspunkt i totalharmonisering eller minimumsharmonisering.

Danmark tilkendegav i den forbindelse, at en totalharmonisering vil være problematisk i forhold til centrale dele af direktivforslaget, hvor risikoen for væsentlige juridiske og tekniske problemer er meget betydelig. Endvidere

tilkendegav Danmark, at forslaget om totalharmonisering også vil kunne medføre en forringelse af forbrugerbeskyttelsen, idet der nationalt ikke længere vil være mulighed for at indføre eller opretholde et højere beskyttelsesniveau. Danmark tilkendegav dog samtidig, at Danmark ikke er imod en hensigtsmæssig totalharmonisering på områder, hvor totalharmonisering kan gennemføres uden at være til skade for forbrugerne og uden at medføre en uklar retstilstand.

Det andet spørgsmål angik, om direktivet bør opbygges således, at der sker en totalharmonisering for så vidt angår fjernsalgsaftaler og aftaler, der indgås uden for fast forretningssted, mens der sker en minimumsharmonisering for så vidt angår aftaler, der indgås hos den erhvervsdrivende, hvor både den erhvervsdrivende og forbrugeren er til stede.

Danmark tilkendegav i den forbindelse, at det er nærliggende, at der i videre omfang gennemføres totalharmonisering navnlig med hensyn til de regler, der vedrører fjernsalgsaftaler. Samtidig blev det dog gjort klart, at det efter Danmarks opfattelse ikke er hensigtsmæssigt, at der sker en fuldstændig totalharmonisering på de nævnte områder, idet det bør bero på en konkret vurdering af den enkelte bestemmelse, om bestemmelsen skal indebære en totalharmonisering. Som eksempler på tilfælde, hvor det Danmarks opfattelse vil være uhensigtsmæssigt med en totalharmonisering, nævntes reglerne om urimelige aftalevilkår og de generelle regler om levering og risikoens overgang.

Det tredje spørgsmål angik, om reglerne om oplysningspligt i kapitel III skal indebære totalharmonisering eller minimumsharmonisering.

Danmark tilkendegav i den forbindelse, at reglerne om oplysningspligt i kapitel III er eksempler på regler, hvor det kan være hensigtsmæssigt med en totalharmonisering, og Danmark støttede derfor, at reglerne i kapitel III om oplysningspligt indebærer en totalharmonisering.

På rådsmødet kunne det i øvrigt konstateres, at der fortsat er stor uenighed mellem medlemslandene med hensyn til spørgsmålet om harmoniseringsgraden.

7. Foreløbig dansk holdning

Danmark er overordnet af den opfattelse, at der næppe er behov for, at forslaget i sin helhed gennemføres som totalharmonisering. Det skyldes navnlig, at det vil være vanskeligt at få udformet klare og enkle totalharmoniseringsregler, bl.a. fordi de formueretlige regler, der ændres, har sammenhæng med almindelige formueretlige regler og principper. Endvidere består der – alt afhængigt af udformningen af det endelige forslag – en risiko for,

at en totalharmonisering vil medføre, at forbrugerbeskyttelsen her i landet forringes på visse punkter.

Danmark bør derimod ikke være imod en hensigtsmæssig totalharmonisering på områder, hvor totalharmonisering kan gennemføres uden at være til skade for forbrugerne og uden at medføre en uklar retstilstand.

For så vidt angår forslagets kapitel I (fælles definitioner) og kapitel II og III (om oplysningspligt og fortrydelsesret for så vidt angår fjernsalgsaftaler og aftaler indgået uden for fast forretningssted) er Danmark overordnet positiv over for de foreslåede bestemmelser om oplysningspligt og fortrydelsesret.

Det senest reviderede forslag, hvor kapitel II og III er samlet i et kapitel, indebærer, at forbrugerbeskyttelsen på en række punkter forbedres, jf. bl.a. pkt. 8.1.3, 8.1.4, 8.1.5 og 8.1.7 nedenfor.

Danmark kan derfor som udgangspunkt støtte, at kapitel I-III gennemføres som totalharmonisering.

Danmark lægger i den forbindelse bl.a. vægt på, at ensartede regler om fortrydelsesret vil gøre det lettere for den enkelte forbruger at vurdere, om betingelserne for at gøre brug af fortrydelsesretten er opfyldt f.eks. i tilfælde, hvor forbrugeren over Internettet indgår aftale med en erhvervsdrivende fra et andet medlemsland om køb af en vare eller en tjenesteydelse. Ensartede regler om oplysningspligt og fortrydelsesret må endvidere forventes at ville fremme den grænseoverskridende handel til gavn for såvel forbrugerne som erhvervslivet. For erhvervslivets vedkommende vil sådanne totalharmoniserede regler bl.a. indebære en lettelse f.eks. i forbindelse med udarbejdelse af salgsmateriale, opsætning af hjemmeside mv.

Under de kommende forhandlinger om forslagets kapitel I-III vil Danmark fortsat arbejde på at sikre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau her i landet. Danmark vil i den forbindelse bl.a. arbejde for, at der ikke skal gælde formkrav til forbrugerens meddelelse til den erhvervsdrivende om, at forbrugeren vil benytte sig af sin fortrydelsesret. Danmark vil endvidere arbejde for, at der i tilfælde, hvor aftalen angår køb af en vare, der skal fremstilles eller tilpasses efter forbrugerens individuelle behov, skal gælde en fortrydelsesret, medmindre den erhvervsdrivende med forbrugerens samtykke påbegynder fremstilling af varen.

Samtidig er det efter Danmarks opfattelse væsentligt, at de regler, der gennemføres, også tager de fornødne hensyn til de erhvervsdrivende, herunder ikke mindst de mange mindre erhvervsdrivende (f.eks. håndværksvirksomheder). Danmark vil derfor under de kommende forhandlinger om forslaget arbejde for, at der – på samme måde som efter gældende dansk ret – i de særlige tilfælde, hvor forbrugeren f.eks. telefonisk har tilkaldt en håndvær-

ker med henblik på at få udført et konkret reparationsarbejde, og hvor det på forbrugers bopæl som led i aftaleindgåelsen aftales, at håndværkeren skal påbegynde reparationen inden fortrydelsesfristens udløb, ikke skal gælde en fortrydelsesret efter reparationsarbejdets påbegyndelse. Det skyldes de uhensigtsmæssige konsekvenser, en sådan fortrydelsesret har for navnlig mindre erhvervsdrivende.

For så vidt angår forslagets kapitel IV, der finder anvendelse på købsaftaler og indeholder regler om bl.a. risikoovergang, forsinkelse og mangler, finder Danmark det positivt, at medlemslandene ifølge det senest reviderede forslag på visse punkter vil have mulighed for at opretholde og fastsætte nationale regler, der medfører en højere forbrugerbeskyttelse end efter direktivforslaget.

En række af kapitlets bestemmelser rejser imidlertid væsentlige spørgsmål om samspillet med den generelle kontraktsret. Efter Danmarks opfattelse vil det som nævnt være vanskeligt at få udformet klare og enkle regler på dette område, bl.a. fordi de formueretlige regler, der ændres, har sammenhæng med almindelige formueretlige regler og principper.

For så vidt angår forslagets kapitel V om urimelige aftalevilkår er bestemmelserne i dette kapitel – af de grunde, som er anført i relation til forslagets kapitel IV – efter Danmarks opfattelse heller ikke velegnede til totalharmonisering.

Danmark lægger på den anførte baggrund vægt på, at forslagets kapitel IV og V gennemføres som minimumsharmonisering og vil under de kommende forhandlinger om forslaget arbejde herfor.

8. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

8.1. Lovgivningsmæssige konsekvenser

Som det fremgår, tager forslaget til direktiv om forbrugerrettigheder sigte på at erstatte fire eksisterende forbrugerbeskyttelsesdirektiver. De fire direktiver er som nævnt alle gennemført i dansk lovgivning.

De eksisterende direktiver er alle udtryk for minimumsharmonisering. Medlemsstaterne er derfor berettiget til at indføre eller opretholde bestemmelser, der stiller forbrugeren bedre, end hvad der kræves efter direktiverne. I forbindelse med gennemførelse i national lovgivning af de fire direktiver har man fra dansk side i vid udstrækning benyttet denne adgang.

Det foreliggende forslag til direktiv om forbrugerrettigheder indeholder i artikel 4 et *udgangspunkt* om ”fuld harmonisering”, hvorefter medlemsstater-

ne ikke i national ret kan opretholde eller indføre bestemmelser, som fraviger dem, der er fastsat i dette direktivforslag, herunder bestemmelser med henblik på at sikre et andet forbrugerbeskyttelsesniveau. *Det gælder dog ikke på nærmere angivne punkter, hvor medlemslandene vil have mulighed for at opretholde og fastsætte yderligere nationale regler.*

Selv om en stor del af direktivforslagets bestemmelser er identiske med formuleringer i de eksisterende fire direktiver, vil der som følge af den foreslåede totalharmonisering blive tale om væsentlige ændringer af gældende dansk ret.

Som en konsekvens af den foreslåede totalharmonisering bliver et helt centralt spørgsmål endvidere fastlæggelsen af, hvad der falder inden for og uden for det område, der reguleres ved direktivet, fordi der med direktivet gøres udtømmende op med reguleringen på det pågældende område.

Direktivforslaget indeholder endvidere som nævnt visse nye bestemmelser i forhold til den eksisterende EU-retlige regulering på området, hvilket også vil nødvendiggøre ændringer i dansk ret.

Som det er fremgået ovenfor, giver indholdet og rækkevidden af visse af direktivforslagets bestemmelser anledning til tvivl. Som følge heraf kan der på visse punkter være tvivl om de lovgivningsmæssige konsekvenser af forslaget.

Der kan navnlig peges på følgende områder, hvor en vedtagelse af forslaget giver anledning til lovgivningsmæssige overvejelser:

8.1.1. Forslagets kapitel I indeholder som nævnt bl.a. definitioner af en række begreber, der i det væsentlige er ulovregulerede i dansk ret. Der vil derfor kunne rejses spørgsmål om yderligere formueretlige definitioner i lovgivningen.

Implementering af direktivforslagets definitioner vil i et vist omfang medføre en ændring af retstilstanden i Danmark. Det drejer sig navnlig om følgende definitioner:

Efter direktivet skal der ved en forbruger alene forstås en fysisk person, der i forbindelse med aftaler omfattet af direktiver handler uden for sit erhverv.

Direktivets forbrugerbegreb kan dermed ikke omfatte tilfælde som efter den danske definition, hvor juridiske personer efter omstændighederne kan indgå aftaler med forbrugerstatus. Direktivets definition synes heller ikke at åbne for, at aftaler med blandende formål kan opnå beskyttelse efter direktivet – det vil sige situationer, hvor køberen eksempelvis indgår aftale om køb

af en genstand, der hovedsagelig, men ikke udelukkende skal anvendes til privat formål.

Den danske regulering, hvorefter der også er tale om en forbrugeraftale ved en aftale mellem private, hvis aftalen er indgået eller formidlet af en erhvervsdrivende, er *heller* ikke i overensstemmelse med direktivets forbrugerdefinition.

Efter præambelbetragtning 10 a har medlemsstaterne imidlertid mulighed for at fastsætte og opretholde nationale regler for så vidt angår områder, der ikke er omfattet af direktivet. Det må på den baggrund antages, at Danmark som udgangspunkt vil kunne opretholde sin regulering af de nævnte aftaletyper.

Med hensyn til definitionen af en fjernsalgsaftale og en aftale indgået uden for fast forretningssted svarer dansk lovgivning på nuværende tidspunkt til definitionerne i det eksisterende fjernsalgsdirektiv og direktivet om aftaler indgået uden for fast forretningssted. Som nævnt indeholder direktivforslaget definitioner af de to begreber, der adskiller sig fra definitionerne i den nuværende EU-regulering. I lyset heraf vil den danske definition af en fjernsalgsaftale skulle ændres tilsvarende, således at der er tale om en fjernsalgsaftale, uanset om den erhvervsdrivende anvender et system for fjernsalg.

Definitionen af en aftale indgået uden for fast forretningssted vil endvidere skulle ændres, således at der foreligger en aftale indgået uden for fast forretningssted også i tilfælde, hvor den erhvervsdrivende henvender sig på forbrugerens bopæl mv. efter forbrugerens anmodning. Efter direktivforslaget vil forbrugeren således i alle tilfælde, hvor der indgås aftale på f.eks. forbrugerens bopæl, have adgang til at fortryde aftalen – også selv om aftalen vedrører det forhold, som forbrugeren har anmodet den erhvervsdrivende om at henvende sig om på forbrugerens bopæl. Definitionen af et fast forretningssted vil endvidere skulle ændres, således at en aftale indgået på f.eks. en messestand betragtes som indgået på sælgers faste forretningssted, hvilket ikke svarer til forbrugeraftalelovens § 2, stk. 2, litra c, hvorefter der i sådanne tilfælde som udgangspunkt er tale om en aftale indgået uden for fast forretningssted og dermed en aftale, der som udgangspunkt er omfattet af reglerne om fortrydelsesret. *Det bemærkes dog, at det af den reviderede version fremgår, at bl.a. en messestand alene anses for et fast forretningssted, hvis messestanden anvendes af den erhvervsdrivende på "usual basis".*

Endvidere indebærer forslagets artikel 2, nr. 8, litra b, at der er tale om en aftale uden for fast forretningssted bl.a. i tilfælde, hvor aftalen er endeligt indgået på et fast forretningssted eller under anvendelse af en fjernkommunikationsteknik, men hvor der er fremsat tilbud uden for fast forretningssted med den erhvervsdrivendes og forbrugerens samtidige tilstedeværelse. Efter

formuleringen af bestemmelsen er det uden betydning, om tilbuddet er fremsat af den erhvervsdrivende eller af forbrugeren, og bestemmelsen må derfor formentlig antages at indebære, at forbrugeren efter forslaget som udgangspunkt har fortrydelsesret, hvis forbrugeren modtager et købstilbud på gaden og efterfølgende accepterer tilbuddet ved at møde op på den erhvervsdrivendes forretningssted. Efter dansk ret vil der som udgangspunkt ikke foreligge en aftale uden for fast forretningssted i det nævnte tilfælde. Derimod vil der efter dansk ret foreligge en aftale uden for fast forretningssted i tilfælde, hvor det er forbrugeren, der har afgivet tilbuddet uden for det faste forretningssted.

8.1.2. Efter direktivforslaget har forbrugeren 14 dages frist til at fortryde en fjernsalgsaftale eller en aftale indgået uden for fast forretningssted. Fortrydelsesfristen regnes i hele kalenderdage.

Efter forbrugeraftaleloven er fortrydelsesfristen også 14 dage, men direktivets gennemførelse vil kræve en ændring af bestemmelserne om fristens beregning, da fristen efter dansk ret udskydes, hvis den udløber på en lørdag, juleaftensdag, helligdag mv.

8.1.3. *Hvis den erhvervsdrivende ved en aftale uden for fast forretningssted forsømmer at give forbrugeren oplysning om fortrydelsesretten eller om navn og adresse på den person eller virksomhed, over for hvem fortrydelsesretten kan udøves, begynder fortrydelsesretten efter forbrugeraftaleloven som udgangspunkt først at løbe fra det tidspunkt, hvor forbrugeren har modtaget de pågældende oplysninger. Efter forslagets artikel 13 skal dette gælde også i tilfælde, hvor den erhvervsdrivende har forsømt at give forbrugeren en række yderligere oplysninger, herunder f.eks. oplysning om varens eller tjenesteydelsens vigtigste egenskaber og oplysning om pris mv.*

8.1.4. *Hvis den erhvervsdrivende ved fjernsalg af varer forsømmer sin oplysningspligt over for forbrugeren, udløber fortrydelsesretten efter forbrugeraftalelovens § 18, stk. 3, senest 3 måneder efter den dag, hvor forbrugeren fik varen i hænde. Efter forslaget udløber fortrydelsesfristen i den nævnte situation først 6 måneder efter dette tidspunkt.*

8.1.5. *Ved fjernsalg af varer, hvor den erhvervsdrivende ikke har påtaget sig at afhente varen, skal forbrugeren, såfremt denne ønsker at udnytte sin fortrydelsesret, ifølge forbrugeraftaleloven tilbagesende eller tilbagegive det modtagne til den erhvervsdrivende inden fortrydelsesfristens udløb. Efter forslagets artikel 14 og 17 er det tilstrækkeligt, at forbrugeren inden fortrydelsesfristens udløb giver den erhvervsdrivende meddelelse om, at fortrydelsesretten udnyttes. Herefter har forbrugeren en frist på 14 dage til at sende varen tilbage til den erhvervsdrivende.*

8.1.6. *Efter forslagets artikel 14 skal forbrugers erklæring til den erhvervsdrivende om, at forbrugeren udnytter sin fortrydelsesret, afgives på et varigt medium. Efter forbrugerftaleloven er det tilstrækkeligt, at erklæringen afgives mundtligt.*

8.1.7. *Efter forbrugerftaleloven gælder fortrydelsesretten ved fjernsalg af ikke-finansielle tjenesteydelser (f.eks. download af musik fra Internettet eller internetkøb af et medlemskab af et fitnesscenter) kun, indtil udførelsen af tjenesteydelsen begynder, når forbrugeren forinden har givet sit samtykke til, at den erhvervsdrivende påbegynder udførelsen af tjenesteydelsen inden fortrydelsesfristens udløb. Tilsvarende gælder i visse tilfælde ved aftaler, der indgås på forbrugers bopæl, når forbrugeren har anmodet den erhvervsdrivende om et besøg.*

Efter forslaget bevarer forbrugeren som udgangspunkt sin fortrydelsesret i de nævnte tilfælde ved tjenesteydelsesaftaler indgået uden for fast forretningssted og ved fjernsalg af ikke-finansielle tjenesteydelser (bortset fra bl.a. downloads fra Internettet, hvor der efter forslaget ikke gælder nogen fortrydelsesret). Hvis forbrugeren på et varigt medium har anmodet den erhvervsdrivende om at påbegynde udførelsen af tjenesteydelsen inden fortrydelsesfristens udløb, skal forbrugeren dog betale et beløb til sælgeren ved udnyttelse af fortrydelsesretten. Dette beløb må ikke overstige, hvad der er proportionalt med de ydelser, der allerede er leveret. Endvidere skal der betales et beløb for enhver formindskelse af værdien af de varer, der allerede er leveret i forbindelse med tjenesteydelsen.

8.1.8 *Forbrugerftalelovens § 21, stk. 4, vedrører den situation, hvor der er tale om fjernsalg af varer, og hvor den erhvervsdrivende har påtaget sig at afhente varen i tilfælde af, at forbrugeren udnytter sin fortrydelsesret. Bestemmelsen fastsætter, at varen vederlagsfrit tilfalder forbrugeren, hvis den erhvervsdrivende ikke inden tre måneder efter at have modtaget underretning fra forbrugeren om dennes tilbagetræden fra aftalen. Forslaget indeholder ikke en tilsvarende bestemmelse, og det giver derfor anledning til en vis tvivl, om den danske bestemmelse kan opretholdes. Der kan dog argumenteres for, at den omhandlede bestemmelse kan opretholdes, idet forslaget ikke berører medlemsstaternes generelle kontraktsret, i det omfang denne ikke er reguleret i direktivet, jf. forslagets artikel 3, stk. 5, og præambelbetragtning 10 b.*

8.1.9. *Efter forbrugerftaleloven gælder fortrydelsesretten ved fjernsalg og aftaler uden for fast forretningssted også i den situation, hvor aftalen angår køb af en vare, der skal fremstilles eller tilpasses efter forbrugers individuelle behov, idet fortrydelsesretten dog bortfalder, når den erhvervsdrivende med forbrugers samtykke påbegynder fremstillingen af varen. Efter forslagets artikel 19, litra c, har forbrugeren ikke fortrydelsesret, når afta-*

len angår en vare, der skal fremstilles eller tilpasses efter forbrugerens individuelle behov.

8.1.10. Direktivforslaget omtaler ikke – som det er tilfældet i det gældende direktiv 99/44/EF om forbruger køb og garantier i forbindelse hermed – spørgsmålet om den erhvervsdrivendes brug af generelle forbehold i købsaftaler. Som nævnt fik købelovens § 77 sin nuværende affattelse i forbindelse med gennemførelsen af det eksisterende direktiv, således at der som udgangspunkt ikke er retsvirkninger knyttet til at anvende generelt formulerede forbehold om varen som f.eks. ”solgt som beset”, ”som den er og forefindes”, ”as is” osv. Det kan på den baggrund give anledning til tvivl, om direktivforslaget vil kræve en ændring af købelovens regler om, at brug af generelle forbehold ikke har nogen retsvirkninger. *Da direktivforslaget ikke indeholder regler om retsvirkningen af generelt formulerede forbehold, kan der dog argumenteres for, at medlemslandene vil have mulighed for at opretholde og fastsætte egne regler herom. Det bemærkes herved, at forslaget ikke berører medlemsstaternes generelle kontraktsret, i det omfang denne ikke er reguleret af forslagens bestemmelser, jf. forslagens artikel 3, stk. 5, og præambelbetragtning 10 b.*

8.1.11. I direktivforslagets artikel 26 er det bl.a. fastsat, at forbrugeren kan hæve købet, hvis manglen er væsentlig. Det må overvejes, om bestemmelsen udtømmende angiver betingelserne for, at forbrugeren har hæveadgang, eller om forslaget tillader supplerende nationale bestemmelser som f.eks. købelovens §§ 57 og 58, hvorefter forbrugeren som udgangspunkt kun er berettiget til at hæve købet og kræve købesummen tilbagebetalt, hvis salgsstanden tilbageleveres til sælgeren i væsentlig samme stand og mængde som ved leveringen. *Da direktivforslaget ikke indeholder regler om den fremgangsmåde, der skal følges, når forbrugeren ophæver et køb, kan der dog argumenteres for, at medlemslandene vil have mulighed for at opretholde og fastsætte egne regler herom. Som nævnt ovenfor berører forslaget således ikke medlemsstaternes generelle kontraktsret, i det omfang denne ikke er reguleret af forslagens bestemmelser, jf. forslagens artikel 3, stk. 5, og præambelbetragtning 10 b.*

8.1.12. *Ifølge forslagens artikel 28, stk. 6, formodes en manglende overensstemmelse med aftalen, der viser sig senest 12 måneder efter, at risikoen er overgået til forbrugeren, at have eksisteret ved risikoens overgang. I dansk ret gælder den tilsvarende formodningsregel alene i 6 måneder efter risikoens overgang, jf. købelovens § 77 a, stk. 3.*

8.1.13. Købelovens § 78, stk. 4, giver forbrugeren mulighed for efter omstændighederne at lade en mangel afhjælpe af tredjemand for sælgers regning. Tilsvarende beføjelser er ikke omtalt i direktivforslaget. *Det vil derfor formentlig ikke være muligt at opretholde en sådan adgang for forbrugeren.*

8.1.14. Det kan give anledning til tvivl, om direktivforslagets præambelbetragtning nr. 41, hvorefter forbrugeren ikke skal godtgøre den erhvervsdrivende for brug af defekte varer, lægger op til, at medlemsstaterne ikke skal kunne anvende almindelige obligationsretlige principper om uberettiget berigelse, således at det efter omstændighederne kan fastsættes, at der skal ske fradrag for brug i forbrugerenes tilbagebetalingskrav. *Eftersom direktivet ikke indeholder regler om den fremgangsmåde, der skal følges, når forbrugeren ophæver et køb, kan der dog argumenteres for, at medlemslandene vil have mulighed for at opretholde og fastsætte egne regler herom. Som nævnt ovenfor berører forslaget ikke medlemsstaternes generelle kontraktsret, i det omfang denne ikke er reguleret af direktivet, jf. forslagets artikel 3, stk. 5, og præambelbetragtning 10 b.*

8.1.15. *Gennemførelse af direktivforslaget i den nuværende ordlyd vil formentlig kræve ændring af købelovens bestemmelse om en absolut reklamationsfrist på to år, jf. købelovens § 83. Efter forslaget er det således alene et krav, at manglen viser sig inden for to år, hvorimod der ikke gælder noget krav om, at der inden for denne periode skal reklameres over for sælgeren.*

8.1.16. Gennemførelse af direktivforslaget i den nuværende ordlyd vil endvidere kræve ændring af købelovens bestemmelse om ”relativ” reklamationsfrist, det vil sige en reklamationsfrist, der først begynder at løbe, når køberen har opdaget manglen. Direktivforslaget angiver, *at sælgeren og forbrugeren kan aftale, at der eksisterer en relativ reklamationsfrist, der dog ikke må være kortere end 2 måneder efter, at forbrugeren opdagede manglen.* Det vil dermed ikke være muligt at opretholde gældende dansk ret, hvorefter forbrugeren skal reklamere inden rimelig tid, efter at vedkommende opdagede manglen, dog således at reklamation inden 2 måneder efter at forbrugeren opdagede manglen altid anses for foretaget inden rimelig tid, jf. købelovens § 81.

8.1.17. Gennemførelse af forslagets artikel 28, stk. 1 b, hvorefter forbrugeren og den erhvervsdrivende ved køb af brugte varer kan aftale, at der skal gælde en kortere periode end perioden på to år efter artikel 28, stk.1, vil kræve lovændring, idet købelovens § 83, hvorefter der gælder en absolut reklamationsfrist på to år også for brugte genstande, efter gældende dansk ret ikke kan fraviges til skade for forbrugeren.

8.1.18. Direktivforslagets artikel 29, stk. 2, litra a, indebærer, at forbrugeren lovfastede rettigheder i henhold til artikel 26 om mangelsbeføjelser skal oplyses over for forbrugeren, og at den erhvervsdrivende skal gøre det klart, at disse rettigheder ikke berøres af en eventuel handelsmæssig garanti. Forbrugeren skal altså gøres opmærksom på, at vedkommende ikke stilles ringere i relation til artikel 26, uanset hvad den handelsmæssige garanti går

ud på. Herudover skal det oplyses over for forbrugeren, hvis den handelsmæssige garanti ikke kan overføres til en efterfølgende køber. Disse krav vil antageligvis kræve en ændring af markedsføringslovens § 12, som ikke indeholder tilsvarende oplysningsforpligtelser.

8.1.19. Efter generalklausulen i aftalelovens § 36 kan en aftale ændres eller tilsidesættes helt eller delvis, hvis det vil være urimeligt eller i strid med almindelighed hæderlighed at gøre den gældende. Det kan give anledning til en vis tvivl, om denne bestemmelse *for så vidt angår forbruger aftaler* skal ændres, hvis direktivforslagets artikel 32, stk. 1, hvorefter der kræves en betydelig ("significant") skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser efter aftalen, før der er tale om et urimeligt kontraktvilkår, gennemføres. *Det bemærkes herved, at man i forbindelse med gennemførelsen af direktiv 93/13/EØF om urimelige kontraktvilkår i bemærkningerne til det pågældende lovforslag antog, at direktivet alene regulerer "kvalificeret" urimelighed, mens generalklausulen i aftalelovens § 36 rækker videre end direktivet.*

Af præambelbetragtning 48 i det reviderede forslag fremgår imidlertid, at det ved urimelighedsvurderingen skal tages i betragtning, om kontraktvilkåret "gives the trader special advantages in comparison to those given to the consumer". Den nævnte præambelbetragtning, der er indsat efter bl.a. dansk ønske, har til formål at sikre, at artikel 32, stk. 1, ikke får for snævert et anvendelsesområde. Der kan på den baggrund argumenteres for, at direktivforslaget ikke er til hinder for, at der i aftalelovens § 38 c opretholdes en henvisning til aftalelovens § 36.

8.1.20. Efter direktivforslagets artikel 32, stk. 2, kan der ved vurderingen af, om et kontraktvilkår er urimeligt, ikke tages hensyn til omstændigheder, der er indtruffet efter aftalens indgåelse. *Det rejser tvivl om, hvorvidt aftalelovens § 38 c, stk. 2, må ændres. Efter denne bestemmelse, kan der ved urimelighedsvurderingen tages hensyn til alle relevante omstændigheder, herunder omstændigheder indtruffet efter aftalens indgåelse, alene med den begrænsning, at senere indtrufne omstændigheder ikke kan inddrages til skade for forbrugeren.*

8.1.21. Forslagets artikel 34 og 35 regulerer retsvirkningerne af, at et vilkår optræder på direktivforslagets sorte og grå liste. I modsætning til, hvad der gælder efter det eksisterende direktiv om urimelige kontraktvilkår, er der tale om bindende lister, og det vil derfor *på dette punkt formentlig* være nødvendigt at ændre aftaleloven.

8.2. Statsfinansielle konsekvenser

Direktivforslaget skønnes som udgangspunkt ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

De samfundsøkonomiske konsekvenser vil afhænge af den endelige udformning af direktivet, herunder navnlig anvendelsesområdet og harmoniseringsgraden.

10. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

De administrative konsekvenser vil afhænge af den endelige udformning af direktivet, herunder navnlig anvendelsesområdet og harmoniseringsgraden. En totalharmonisering af reglerne vil alt andet lige gøre det lettere for erhvervslivet at udbyde varer og tjenester i andre EU-lande, idet det vil være de samme regler, som erhvervslivet stilles over for i alle EU-lande. Ændrede regler vil kunne medføre, at erhvervslivet vil skulle foretage omstillinger i arbejdsgangene og ændring af markedsføringstiltag mv.

11. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Grundnotatet vedrørende direktivforslaget blev fremsendt til Folketingets Europaudvalg den 10. november 2009. Nærhedsnotat blev fremsendt den 28. oktober 2008. Grundnotatet er ligeledes blevet fremsendt til Folketingets Retsudvalg og Folketingets Erhvervsudvalg.

Aktuelt notat vedrørende direktivforslaget blev fremsendt til Folketingets Europaudvalg den 24. november 2009. Det aktuelle notat blev ligeledes fremsendt til Folketingets Erhvervsudvalg.

Aktuelt notat vedrørende direktivforslaget blev endvidere fremsendt til Folketingets Europaudvalg den 4. maj 2010. Det aktuelle notat blev ligeledes fremsendt til Folketingets Erhvervsudvalg.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (konkurrenceevne) den 3.-4. december 2009 og forud for rådsmødet (konkurrenceevne) den 25. maj 2010.

3. På vej mod en akt for det indre marked

KOM (2010) 608

Nyt notat.

Resumé

Det belgiske formandskab har udarbejdet udkast til rådskonklusioner vedrørende Kommissionens meddelelse fra den 27. oktober 2010 "På vej mod en akt for det indre marked". Meddelelsen er et centralt element i Kommissionens planlagte relancering af det indre marked i anledning af 20-års jubilæet i 2012. Meddelelsen indeholder 50 forslag, der skal medvirke til at gøre det nemmere at arbejde, drive virksomhed og handle sammen i det indre marked.

I rådskonklusionerne byder Rådet Kommissionens meddelelse velkommen og understreger behovet for en ambitiøs relancering af det indre marked, der kan bidrage til at virkeliggøre målsætningen om en social markedsøkonomi med høj konkurrenceevne i Europa.

Punktet er på dagsordenen for rådsmøde (konkurrenceevne) den 10. december 2010 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner. Rådskonklusionerne påvirker ikke dansk ret.

1. Baggrund og indhold

Det belgiske formandskab har udarbejdet et sæt rådskonklusioner på baggrund af Kommissionens meddelelse "På vej mod en akt for det indre marked" (KOM (2010) 608). Kommissionens meddelelse udgør et centralt element i relanceringen af det indre marked frem mod 20-års jubilæet for det indre marked i 2012.

Udgangspunktet for rådskonklusionerne er en konstatering af, at det indre marked er en af de største succeser i det europæiske samarbejde. Det indre marked har skabt en vækst på 1,85 % og 2,75 millioner jobs i perioden 1992-2009.

Rådskonklusionerne understreger imidlertid, at der fortsat er et uudnyttet potentiale i det indre marked, samtidig med at det indre marked løbende skal udvikles og moderniseres for at imødekomme den samfundsmæssige udvikling.

Herudover skaber den aktuelle finansielle og økonomiske krise et behov for, at et stærkt og velfungerende indre marked kan bidrage til at få de europæiske økonomier tilbage på vækstsportet.

Rådskonklusionerne byder Kommissionens meddelelse ”På vej mod en akt for det indre marked” velkommen. Rådet giver udtryk for sin opbakning til Kommissionens overordnede målsætning om at bruge relanceringen af det indre marked til at fremme en konkurrencedygtig social markedsøkonomi i Europa.

Herudover understreges det, at Rådet ønsker en ambitiøs relancering af det indre marked. I den forbindelse bør der være fokus på at forbedre konkurrenceevnen for at fremme EU2020 strategiens målsætning om en bæredygtig og intelligent økonomi i Europa. Derudover skal der være fokus på at genopbygge tilliden til det indre marked hos borgerne.

Endelig forpligter Rådet sig i rådskonklusionerne til at bidrage til at fastlægge de prioriteter, som skal prioriteres højest i gennemførelsen af relanceringen af det indre marked. Rådet vil desuden spille en aktiv rolle i forbindelse med monitoreringen og evalueringen af gennemførelsen af akten for det indre marked.

Rådskonklusionerne er på dagsordenen for rådsmødet (konkurrenceevne) den 10. december 2010 med henblik på vedtagelse.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om rådskonklusionerne.

3. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

4. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

5. Høring

Rådskonklusionerne har ikke været sendt i høring. Kommissionens meddelelse om en akt for det indre marked er sendt i høring i EU-specialudvalget for vækst og konkurrenceevne med frist den 10. november 2010 og blev desuden drøftet på mødet i EU specialudvalget for vækst og konkurrenceevne den 12. november.

6. Andre landes holdninger

Der er generel opbakning til relanceringen af det indre marked i de øvrige EU-lande, ligesom der er bred enighed om den overordnede målsætning om at fremme en konkurrencedygtig, social markedsøkonomi. I forhold til formandskabets udkast til rådskonklusioner om akten for det indre marked er der generel opbakning til det overordnede formål samt de overordnede fokusområder. Det forventes, at konklusionerne vedtages på rådsmødet (konkurrenceevne) den 10. december 2010.

7. Foreløbig dansk holdning

Regeringen støtter generelt initiativer, som styrker det indre marked med henblik på at skabe vækst og styrke EU's konkurrenceevne. Landene inden for det indre marked er det største marked for danske virksomheders internationale aktiviteter, og et velfungerende indre marked er en forudsætning for vækst og beskæftigelse i EU og i Danmark. Regeringen finder desuden, at det indre marked er et dynamisk redskab, der løbende skal udvikles og tilpasses til den udvikling, der bl.a. følger af globaliseringen, den teknologiske og ikke mindst digitale udvikling.

Regeringen kan på den baggrund støtte vedtagelsen af rådskonklusionerne.

8. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke samfundsøkonomiske konsekvenser.

10. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Rådskonklusionerne har ikke administrative konsekvenser for erhvervslivet.

11. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

4. Flagskibsinitiativet Europa 2020: ”En integreret industripolitik for en globaliseret verden

KOM (2010) 614

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

Resumé

Det belgiske formandskab ønsker en vedtagelse af rådskonklusioner på rådsmødet (konkurrenceevne) den 10. december 2010 om industripolitik. Arbejdet vil tage udgangspunkt i Kommissionens meddelelse om ”En integreret industripolitik i en global æra. Konkurrenceevne og bæredygtighed i centrum”, KOM(2010)614, som blev fremsat den 28. oktober 2010.

1. Baggrund og indhold

Kommissionens meddelelse om en integreret industripolitik i en global æra er et af de syv flagskibe i EU's nye 2020 strategi for vækst og beskæftigelse i Europa (KOM(2010) 2020).

Den indeholder en række initiativer, som skal forbedre betingelserne for industrien og associerede servicevirksomheder i Europa. Meddelelsen lægger rammen for Kommissionens indsats på området i de kommende år og adresserer blandt andet

- Smart regulering og herunder at fremtidig regulering skal underlægges et konkurrenceevne-tjek.
- Virksomheders adgang til finansiering.
- En styrkelse af det indre marked.
- Industriel innovation og en styrkelse af kompetencebasen i Europa.
- Kapitalisering af globaliseringen og herunder international handel og adgang til råmaterialer.
- Modernisering af industrien og herunder resource- og energieffektivitet, strukturelle udfordringer samt CSR.

Herudover præsenteres en række sektorspecifikke initiativer i forhold til rumfart, bæredygtig mobilitet, samfundsmæssige udfordringer, værdikæder og energi-intensive industrier.

Meddelelsen har i sig selv ikke retskraft, men den kommer med bud på, hvad Kommissionen, Rådet, Europa-Parlamentet og medlemsstaterne bør gøre på området. Den vil blive fulgt op af konkrete initiativer fra Kommissionens side.

Sammen med meddelelsen blev der fremlagt et arbejdsdokument ”European Competitiveness Report”, der analyserer Europas globale konkurrenceevne samt et arbejdsdokument som analyserer medlemsstaternes konkurrenceevne og konkurrenceevnepolitik

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentets skal ikke udtale sig om rådskonklusionerne.

3. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

4. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

5. Høring

Kommissionens meddelelse om industripolitik er sendt i høring i EU Specialudvalget for vækst og konkurrenceevne med frist den 3. november 2010 og blev desuden drøftet på mødet i EU specialudvalget for vækst og konkurrenceevne den 12. november. Der er modtaget skriftlige høringssvar fra DI, Dansk Erhverv og LO og herudover har Danske Maritime afgivet bemærkninger på specialudvalgsmødet.

DI er positive overfor meddelelsen og særligt den integrerede tilgang, hvor alle politikområder med relevans for industrien koordineres. DI finder det positivt, at Kommissionen vil teste nye lovforslags påvirkning af konkurrenceevnen

DI finder desuden, at det er nødvendigt med en tæt kobling af horisontale og sektorspecifikke initiativer, men er skeptisk overfor inddeling af industrisektorer i kategorier og mener at der skal ligge grundige sektoranalyser til grund for de initiativer, som lanceres.

DI fremhæver desuden at det bør være et bærende princip, at Europæisk industri høster fordele ved den globale økonomi, og at åbne markeder er en forudsætning for vækst og jobs.

Dansk Erhverv er grundlæggende positiv over for, at Kommissionen tager globaliseringens udfordringer op i sin meddelelse og lancerer en række relevante tiltag, der skal styrke europæiske virksomheders konkurrenceevne.

Kommissionens tilgang til emnet er efter Dansk Erhvervs mening imidlertid for snæver, fordi Kommissionens meddelelse primært vedrører fremstillingsvirksomheder og de tilhørende servicevirksomheder og ikke i tilstrækkelig grad inddrager de globale aspekter og øvrige erhvervssektorer.

LO er af den opfattelse, at meddelelsen i et stort omfang responderer på de udfordringer som europæisk industri står over for med den stigende konkurrence fra en række nye store handelsnationer. EU bør fokusere bredt på vilkårene for europæisk erhvervsliv.

Udover konkurrence fra nye lande skal erhvervslivet tilpasse sig en verden med stærk fokus på mindre energiforbrug og mere CO2-udledning.

Danske Maritime støtter overordnet set meddelelsen særligt i forhold til åbenhedsdagsordenen, eksempelvis i forhold til adgang til stål. Den åbne tilgang i meddelelsen er mere positiv end nuværende praksis på området.

6. Andre landes holdninger

Meddelelsen blev fremlagt 28. oktober 2010. Der har været diskussioner af udkast til rådskonklusioner i arbejdsgruppen for konkurrenceevne og vækst. Fra arbejdsgruppemøderne kan følgende fremhæves:

En del lande har understreget behovet for at se denne meddelelse i sammenhæng med andre initiativer under EU2020 såsom Innovation Union og Single Market Act.

En gruppe af lande har ønsket en kraftig opbakning til Kommissionens sektortilgang, mens andre lande har lagt vægt på generelt gode rammebetingelser for at drive virksomhed.

Diskussionerne har endvidere omhandlet, hvorvidt det er væsentligst at fremme åbenhed og frihandel eller, om det er væsentligst at skabe lige konkurrencebetingelser for virksomheder.

Endelig har nogle lande fremhævet, at overgangen til en ressourceeffektiv økonomi ikke må stå i vejen for at skabe vækst og beskæftigelse særligt i de dele af Europa, der har en stor udfordring i forbindelse med omstilling af deres industri, mens andre lande fremfører det modsatte synspunkt.

7. Foreløbig dansk holdning

Regeringen støtter overordnet set, at der fremlægges en strategi for en europæisk industripolitik i en global tid med konkurrenceevne og bæredygtighed i

centrum. Strategien skal styrke europæisk erhvervslivs konkurrenceevne og samtidig understøtte en omstilling til en ressource-effektiv økonomi.

Regeringen arbejder i forbindelse med vedtagelse af rådskonklusioner for, at der lægges vægt på omstillingen til en grøn økonomi og herunder udnyttelse af de kommercielle muligheder.

Regeringen arbejder herudover for, at den globale virkelighed, som virksomhederne navigerer i, afspejles i den politik, som EU fører på området. Det betyder et fokus på åbenhed, frihandel og udnyttelse af globale muligheder frem for nye handelsbarrierer.

Regeringen arbejder desuden for at skabe gode rammebetingelser for at drive virksomhed indenfor alle sektorer. Det er vigtigt ikke at udvælge vindere. I den sammenhæng kan der dog godt accepteres en integreret industripolitik med sektordialoger og initiativer, der ikke går længere end rammevilkår, hvor det fortsat er det frie marked, der spiller en nøglerolle i forhold til hvilke industrielle sektorer, der klarer sig godt. Regeringen arbejder endvidere bl.a. for en teknologineutral indsats for bæredygtig transport.

Derudover arbejdes der for, at der ikke generelt lempes på EU's statsstøttere-
ler.

Herudover arbejdes der for at sikre koordination i de mange initiativer, som fremlægges af Kommissionen i øjeblikket, herunder eksempelvis Innovation Union og Single Market Act, med henblik på at sikre, at meddelelserne vil få konkrete positive effekter i realøkonomien. Det betyder også, at det er vigtigt, at der bliver fulgt op på, om meddelelsen vil få en effekt.

8. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke samfundsøkonomiske konsekvenser.

10. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Rådskonklusionerne har administrative konsekvenser for erhvervslivet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt til orientering forud for rådsmødet (konkurrenceevne) den 25.-26. november 2010.

5. Spil

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

Spilleområdet er ikke harmoniseret i EU, og der er meget stor forskel på medlemslandenes lovgivning. Mange lande har monopoler på hele spilleområdet eller dele heraf, hvilket har fået Kommissionen til at indlede en række traktatkrænkelsessager begrundet i, at nationale monopoler på især spil, der kan udbydes via internettet, er i strid med Traktatens bestemmelser om fri bevægelighed.

På initiativ fra nogle medlemslande har man i EU-regi siden 2008 behandlet spilleområdet, herunder især forhold i forbindelse med onlinespil. Initiativtagerne ønskede med drøftelser i EU-regi at få Kommissionen til at indgå i generelle drøftelser med medlemslandene i stedet for at fortsætte traktatkrænkelsessagerne. Kommissionen var indtil begyndelsen af 2010 ikke interesseret i drøftelserne, idet den ikke så en reel vilje fra medlemslandenes side til at acceptere nogen form for fælles regler. Behandlingen i 2008, 2009 og 1. halvår 2010 har derfor været præget af informationsudveksling frem for egentlige forsøg på at opnå fælles holdninger. Kommissionen har nu annonceret, at en grøn bog om spil vil blive sendt i høring. Formentlig i slutningen af 2010 eller i begyndelsen af 2011.

På baggrund af de tidligere drøftelser om spil, samt Kommissionens nu mere aktive rolle i Rådets arbejde, har det belgiske formandskab fundet det hensigtsmæssigt, at der vedtages en række rådskonklusioner på området. I konklusionerne hilser Rådet den af Kommissionen annoncerede grøn bog velkommen, og understreger behovet for samarbejde, idet medlemslandene er stillet over for forskellige grænseoverskridende problemstillinger. Rådet udtrykker enighed om, at der på flere punkter kan gøres fremskridt i relation til at finde løsninger på grænseoverskridende problemer. Af væsentlige punkter nævnes nationale myndigheders rolle, samarbejde og lotteriers væsentlige bidrag til samfundet.

Fra regeringens side kan udkastet til rådskonklusioner støttes.

1. Baggrund og indhold

På baggrund af et par års drøftelser og informationsudvekslinger på spilleområdet, samt at Kommissionen har annonceret at ville komme med en grøn bog på området, findes det nu hensigtsmæssigt, at Rådet vedtager råds-konklusioner om emnet.

Det foreslås at Rådet:

- Minder om, at da specielt grænseoverskridende onlinespil giver alle medlemslande udfordringer, er der behov for drøftelser af spil på europæisk plan.
- Understreger, at de seneste års drøftelse har været relevante og nyttige.
- Minder om, at medlemslandene kan indrette deres nationale spilregulering i overensstemmelse med EU-traktaten og EU-Domstolens domme.
- Hilser den af Kommissionen bebudede grøn bog velkommen.
- Bemærker, at medlemslandene står over for en række grænseoverskridende spørgsmål, især i relation til
 - Regulering og retshåndhævelse i tilfælde, hvor udbydere ikke er repræsenteret eller ikke har udstyr i forbrugslandet,
 - Det store antal ulovlige spiludbydere fra ikke-EØS lande,
 - Behovet for effektivt samarbejde, herunder om midler til retshåndhævelse, beskyttelse af mindreårige og bekæmpelse af svig,
 - regler i forbindelse med udbydere, der tillader deres spillere at spille mod spillere hos andre udbydere,
 - sikring af, at principperne om det indre marked ikke bliver misbrugt.
- Udtrykker enighed om, at der kan opnås fremskridt i relation til disse grænseoverskridende emner og problemer.

Derudover vurderes det, at være væsentligt, at udkastet til rådskonklusioner understreger vigtigheden af, at der i alle medlemslande er offentlige myndigheder, der kan sikre en effektiv national regulering af spil. Myndigheden skal f.eks. varetage opgaven med at allokere spiltilladelser, samt håndhæve overholdelse af krav fastsat i tilladelsen og i den nationale spillelovgivning som sådan. Endvidere nævnes en række opgaver, som myndigheden eventuelt kan have ansvar for, herunder politisk rådgivning og kontrol af om fx væddemål på sportsbegivenheder går rigtigt for sig.

I udkastet til rådskonklusioner understreges det ligeledes, at de grænseoverskridende spørgsmål og problemer kræver, at medlemslandene arbejder tættere sammen for løse problemerne. Samarbejds muligheder og metoder m.v. bør undersøges, idet speciel fokus bør være på samarbejde i forbindelse med at identificere og udveksle oplysninger om udbydere med tilladelser, for at sikre effektiv håndhævelse af reglerne, for at minimere administrative byr-

der og for at finde bedste praksis i relation til beskyttelse af spillerne og ansvarlig måde at udbyde spil på.

Herudover nævnes, at Det Indre Markeds Informationssystem (IMI) synes at kunne blive et nyttigt redskab i forbindelse med dette samarbejde mellem medlemslandene. Systemet er et internetbaseret informationssystem, der fungerer på visse andre områder, men hvis ønsket, kan udvides til at omfatte fx spilleområdet.

Afslutningsvis behandles lotteriernes væsentlige bidrag til samfundet, hvor Rådet minder om, at alle medlemslande har et nationalt lotteri, at midler fra disse lotterier udgør et væsentligt bidrag til den ikke-økonomiske udvikling i de europæiske samfund, og lotterier derfor er af væsentlig almen interesse, samt at Rådet er enige om, at lotteriernes rolle i samfundet skal sikres.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om rådskonklusionerne.

3. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

4. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

5. Høring

Rådskonklusionerne har ikke været sendt i høring.

6. Andre landes holdning

Generelt set synes medlemslandene, at udkastet til konklusioner giver udtryk de drøftelser, som der hidtil har været i arbejdsgruppen, og for de holdninger, som medlemslandene har givet udtryk for. Medlemslandene er enige om, at online spil giver grænseoverskridende udfordringer, som nødvendigvis gør samarbejde mellem medlemslandene.

Konklusionerne forventes at kunne støttes af alle medlemslande, dog muligvis med undtagelse af et enkelt land.

Dette land har givet udtryk for ønske om, at der i konklusionerne udelukkende nævnes problemer i forhold til ulovlige udbydere fra 3. lande, således

at spørgsmålet om eventuelle ulovlige udbydere etableret i EU, ikke omtales. Desuden har landet udtrykt utilfredshed med den sidste pind i punkt 6, idet man er af den opfattelse, at har en spiludbyder tilladelse til udbud i ét land, kan denne tilladelse bruges til at udbyde spil i hele EU, og udbyderen derfor ikke handler ”unfair” ved at udbyde spil til andre lande.

7. Foreløbig dansk holdning

Fra dansk side anerkendes, at især onlinespil giver grænseoverskridende udfordringer. I Danmark varetager Spillemyndigheden de opgaver, som der nævnes i konklusionerne som værende myndighedsopgaver, og et øget samarbejde mellem medlemslandenes myndigheder skønnes at kunne være nyttigt til f.eks. at identificere ulovlige spiludbydere, minimere administrative byrder ved så vidt det er hensigtsmæssigt at kunne fastsætte krav og vilkår som i andre medlemslande, samt i relation til retshåndhævelse af vores regler som sådan.

8. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke samfundsøkonomiske konsekvenser.

10. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Rådskonklusionerne har ikke administrative konsekvenser for erhvervslivet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt til orientering forud for rådsmødet den 1.-2. december 2008.

6. Rådets beslutning om statsstøtte til fremme af lukning af urentable miner

KOM(2010) 372

Nyt notat.

Resumé

Støtten til EU's kulindustri er reguleret i kulforordningen, der udløber den 31. december 2010. Fra 1. januar 2011 vil medlemsstater, der ønsker at yde støtte til kulindustrien, derfor kun kunne yde støtte inden for de generelle statsstøtte-regler. Kommissionen vurderer, at nogle medlemsstater med kulforordningens udløb vil være tvunget til at lukke visse kulminer. Idet kulminerne er koncentreret i bestemte regioner og som følge af, at op til 100.000 jobs kan blive berørt, vurderes lukningerne at kunne få betydelige sociale konsekvenser. Hertil kommer, at lukning af en mine bl.a. kræver en række foranstaltninger af miljømæssig karakter for at reetablere produktionsområdet.

Kommissionen stiller på denne baggrund forslag om en rådsbeslutning, der efter den 31. december 2010 skal give medlemsstater mulighed for at træffe foranstaltninger med henblik på at afbøde de sociale, regionale og visse miljømæssige følgevirkninger af lukninger af urentable miner. Kommissionen lægger op til en gradvis udfasning af statsstøtten til de urentable miner frem til 1. oktober 2014, hvor de urentable kulminer, der har modtaget statsstøtte, skal være lukket.

Medlemsstaterne fordeler sig i to grupperinger. En stor gruppe udviser klar skepsis over for forslaget, der vurderes at have for store sociale konsekvenser i de berørte regioner på grund af en for hurtig afvikling af støtten. En lille gruppe samt Kommissionen støtter en udfasning af støtten inden for de 4 år.

Det belgiske formandskab forventes at sætte forslaget på dagsordenen for rådsmødet (konkurrence) den 10. december 2010 til politisk vedtagelse.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen har den 20. juli 2010 fremsat forslag til beslutning om statsstøtte til fremme af lukning af urentable kulminer.

Forslaget har hjemmel i artikel 107, stk. 3, litra e, i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (Lissabontraktaten). Efter denne bestemmelse træffer Rådet på forslag af Kommissionen (med kvalificeret flertal) afgørelse om støtte, der kan betragtes som forenelig med det indre marked.

Det er i løbet af forhandlingerne besluttet at forslaget ændres fra en forordning til en beslutning på baggrund af hjemlen i TEUF artikel 107, stk. 3, litra e.

Støtten til EU's kulindustri er reguleret i den eksisterende kulforordning, der har fundet anvendelse siden den 24. juli 2002, og afløste EKSF-traktaten, der udløb den 23. juli 2002. Kulforordningen tillader lukningsstøtte, driftstilskud, investeringsstøtte og støtte til gamle forpligtelser (omkostninger, som skyldes rationalisering og omstrukturering af kulindustrien, som ikke berører produktionsomkostningerne) under forudsætning af, at støtten er degressiv, og at medlemsstaterne medtager minerne i en plan for sikring af adgangen til kulreserverne, som skal godkendes af Kommissionen. Den eksisterende kulforordning udløber den 31. december 2010.

Når kulforordningen udløber vil medlemsstater, der ønsker at yde støtte til kulindustrien derfor som udgangspunkt kun kunne yde støtte til sektoren inden for rammerne af de generelle statsstøtteregler. De generelle statsstøtteregler indeholder mere begrænsede muligheder for at yde støtte til kulindustrien særligt for så vidt angår lukningsstøtte.

Kulproduktionen i EU er geografisk lokaliseret i enkelte lande (fx Polen, Tyskland og Spanien) og inden for disse lande i særlige regioner. Nogle medlemsstater har meget høje produktionsomkostninger sammenholdt med de nuværende og forventede verdensmarkedspriser og har derfor en kulproduktion, som er urentabel i dag og sandsynligvis i fremtiden.

Når den eksisterende kulforordning udløber, vil nogle medlemsstater efter Kommissionens vurdering være tvunget til at lukke deres kulminer og søge at afbøde de sociale og regionale følger af lukningen. På grund af koncentrationen i visse regioner kan lukningerne få betydelige sociale konsekvenser for visse regionale arbejdsmarkeder. Kommissionen vurderer, at op til 100.000 arbejdspladser kan blive berørt, såfremt arbejdspladser i forbundne industrier medregnes.

Kommissionen påpeger endvidere, at lukning af en mine kræver en række foranstaltninger af miljømæssig karakter for bl.a. at reetablere produktionsområdet.

På den baggrund har Kommissionen fremsat det foreliggende forslag, der med virkning fra den 1. januar 2011, vil give medlemsstaterne mulighed for effektivt at kunne afbøde de eventuelle negative virkninger af minelukninger som følge af udfasningen af støtten. Forslaget fokuserer på at håndtere de negative virkninger, som udfasningen medfører på det sociale og miljømæssige område,

samtidig med at konkurrenceforvridninger på det indre marked begrænses mest muligt.

Kommissionen foreslår en sektorspecifik støtteordning, der er en overgangsordning, indtil de generelle statsstøtteregler finder fuldstændig anvendelse på området. Udover muligheder indenfor de generelle statsstøtteregler vil der med forslaget være mulighed for at give lukningsstøtte og støtte til dækning af ekstraordinære udgifter til stenkulsindustrien.

Minelukninger har en social følgevirkning, der er koncentreret på nogle få regioner i EU, hvilket nødvendiggør en overgangsperiode, hvor den fortsatte driftsstøtte gradvist udfases.

I lyset af den økonomiske og finansielle krise og Kommissionens erklærede mål om at sætte større fokus på den sociale dimension i europæisk politik sigter forslaget mod at give medlemsstaterne mulighed for at minimere de sociale og regionale virkninger af minelukninger.

Samtidig søges via forslagets betingelse om degressiv støtte i begrænset form til produktionsanlæg, der skal lukkes, at begrænse konkurrenceforvridningen på det indre marked. Der søges gennem kravet om, at medlemsstaterne skal fremlægge planer med passende foranstaltninger på områder som energieffektivitet, vedvarende energi eller CO₂-opsamling og -lagring at minimere de negative miljøvirkninger af statsstøtte til kulproduktion.

Forslaget omfatter også sikkerhedsforanstaltninger for at undgå overkompensation og for at begrænse konkurrenceforvridningerne på energimarkedet mest muligt

Der kan ifølge forslaget ydes driftsstøtte (lukningsstøtte), der har til formål at dække tab på den løbende produktion i produktionsanlæg, der skal lukkes. Denne type støtte kan kun ydes til kulminer som led i en definitiv lukningsplan.

Det fremgår bl.a. af forslaget, at driftsstøtten kun kan gives, hvis driften af de berørte produktionsanlæg indgår i en lukningsplan, som har en frist, der senest er den 1. oktober 2014.

De berørte produktionsanlæg skal være definitivt lukket i overensstemmelse med lukningsplanen. Den samlede lukningsstøtte skal være degressiv og ned sættelserne mellem de på hinanden følgende 15 måneders perioder skal mindst udgøre 33 % af den støtte, der blev ydet til lukningsplanen i den første 15 måneders periode. Støtten skal tilbagebetales, hvis den pågældende mine ikke

lukkes. Støtten kan kun ydes til produktionsanlæg, der allerede var i drift, inden Kommissionens fremsatte sit forslag.

Der kan desuden ydes støtte til dækning af ekstraordinære omkostninger, som ikke er knyttet til den løbende produktion, og som opstår i forbindelse med minelukninger, fx på det sociale område og miljøområdet.

Forslaget indebærer også, at støtte, der ydes efter forordningen ikke må kombineres med andre typer statsstøtte eller med andre former for finansiering fra EU til de samme støtteberettigede omkostninger, hvis et sådan overlap resulterer i et højere støttebeløb end fastsat i bestemmelserne i forordningen.

Det maksimale støttebeløb, der kan ydes, gælder uanset om støtten finansieres fuldstændigt af statsmidler eller delvis af Unionen.

Det belgiske formandskab har på baggrund af drøftelserne på arbejdsgruppeniveau fremsat et kompromisforslag, som har fire hovedpunkter som drøftes. Således er der fortsat forskellige holdninger til:

Dato indtil hvilken lukningsstøtte kan ydes

Kommissionens forslag fastsætter 1. oktober 2014 som datoen, hvor de kulminer, der modtager lukningsstøtte, skal være lukkede. En mindre gruppe medlemslande kan acceptere at lukningsstøtten udfases senest i 2014 i overensstemmelse med Kommissionens forslag. En stor gruppe medlemslande ønsker muligheden for lukningsstøtte forlænget til en dato udover den 1. oktober 2014 og i hvert fald frem til 2018.

Betingelser for udfasningen

Kommissionens forslag indebærer, at den samlede lukningsstøtte skal være degressiv og nedsættelserne mellem de på hinanden følgende 15 måneders perioder skal mindst udgøre 33 % af den støtte, der blev ydet til lukningsplanen i den første 15 måneders periode.

Forslaget om degressivitet har ikke mødt modstand i medlemsstaterne, men adskillige medlemsstater finder, at detaljerne i en sådan degressivitet bør beslutes fra sag til sag i stedet for generelt. Formandskabets kompromisforslag indebærer, at forslaget tekst om degressivitet fastholdes, men at de specifikke angivelser af procentvis og periodevis degressivitet slettes og i stedet fastlægges af de involverede medlemsstater i samarbejde med Kommissionen fra sag til sag, således at bestemmelsen alene fastlægger, at udfasningen af støtte skal følge en nedadgående trend.

Forpligtelsen til at producere en plan for påtænkte tiltag med henblik på at afbøde de miljømæssige påvirkninger af brug af kul

Kommissionens forslag indebærer en forpligtelse for medlemsstaterne til – i forbindelse med notifikationen af støtten – at producere en plan for påtænkte tiltag med henblik på at afbøde de miljømæssige påvirkninger af brug af kul.

Få medlemsstater støtter forslaget på dette punkt, og flere medlemsstater har anmodet om at få fjernet denne del af forslaget, da det vurderes uproportionalt som betingelse for en notifikation og vil øge den administrative byrde for medlemsstaterne i urimeligt omfang. Formandskabets kompromisforslag indebærer, at dette krav adskilles fra notifikationsprocessen af lukningsstøtte.

Beslutningens udløbsdato

Ifølge Kommissionens forslag skal beslutningen udløbe den 31. december 2026. Forslaget omhandler to former for støtte – lukningsstøtte frem til den 1. oktober 2014 og herefter ekstraordinære omkostninger, som opstår i forbindelse med minelukninger, som kan ydes frem til udgangen af 2026. Nogle medlemsstater ønsker forordningens udløbsdato forlænget, mens andre finder at en udløbsdato i 2026 er for lang.

2. Europa-Parlamentets holdning

Kommissionens forslag har hjemmel i artikel 107, stk. 3, litra e. Efter denne bestemmelse skal Europa-Parlamentet ikke høres.

Europa-Parlamentet har imidlertid af egen drift taget sagen op, og der vil den 9. november 2010 være afstemning om parlamentets rapport i Udvalget for Økonomi og Valuta (ECON). Herefter er der planlagt afstemning om sagen i Europa-Parlamentet den 23. – 24. november 2010.

Endvidere har Coreper den 29. september 2010 vedtaget at sende Kommissionens forslag i ikke-forpligtende høring i Europa-Parlamentet.

Der var den 26. oktober 2010 høring om sagen i Europa-Parlamentets ECON udvalg. Der tegnede sig her et flertal for en afviklingsdato af kulminerne i 2018.

3. Nærhedsprincippet

Regeringen finder, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet der er tale om fastsættelse af regler på statsstøtteområdet, hvor Europa-Kommissionen har enekompetence.

4. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

5. Høring

Forslaget har været sendt i høring den 5. oktober 2010 med høringsfrist den 19. oktober 2010 i Specialudvalget for Konkurrenceevne og Vækst samt hos medlemmerne af Specialudvalget for Klima- og Energipolitik. Forslaget har endvidere været offentliggjort på Høringsportalen.dk i den anførte periode.

Der er modtaget substantielle hørings svar fra Vedvarende Energi, Greenpeace og WWF Verdensnaturfonden.

Greenpeace støtter regeringens foreløbige holdning om at arbejde for en global afvikling af støtte til fossil energi, idet man dog mener, at EU bør føre en ambitiøs energipolitik, der helt udfaser anvendelsen af fossile brændsler. Greenpeace støtter regeringens holdning om at arbejde for den kortest mulige forlængelse af statsstøtten til kulsektoren efter den gældende kulforordnings udløb den 31. december 2010.

Greenpeace finder endvidere, at tegner der sig et flertal for EU-Kommissionens forslag om ophør af støtte senest den 1. oktober 2014, er det afgørende, at der bliver tale om lukningsstøtte.

Vedvarende Energi opfordrer til, at Rådet vedtager Kommissionens forslag, dog gerne med en kortere tidsfrist for at lukke minerne. Vedvarende Energi anfører, at man generelt mener, at Europa skal omstille fra fossil afhængighed til 100 % vedvarende energi. Enhver støtte til fossil energiproduktion bør derfor ophøre hurtigst muligt. Vedvarende Energi bemærker endvidere, at mange energiproduktioner i EU, herunder størstedelen af produktionen af biomasse, er konkurrencedygtige sammenlignet med internationale priser, og at en tilladelse af fortsat produktionsstøtte til kul i nogle medlemslande er åbenlyst urimeligt overfor konkurrencedygtige energiproducenter, både i de berørte og i andre medlemslande.

WWF Verdensnaturfonden finder, at udfasning af kulstøtten stemmer overens med Kommissionens overordnede statsstøttestrategi om et skifte fra sektorspecifikke formål til horisontale formål. Udfordringen fra de globale klimaændringer og EU's mål om 80-95 % drivhusgasreduktion i midten af dette århundrede kræver, at de begrænsede offentlige midler bruges på tiltag, som reducerer udledningerne i stedet for at fastholde dem. WWF Verdensnaturfonden anfører, at man generelt mener, at Europa skal omstille fra fossil afhængighed til 100 % vedvarende energi. Enhver støtte til fossil energiproduktion bør derfor ophøre hurtigst muligt. WWF Verdensnaturfonden bemærker endvidere, at kulproduktionen i flere medlemsstater allerede er kon-

kurrencedygtig og at fortsat produktionsstøtte i nogle medlemslande på denne baggrund er åbenlyst urimeligt.

Vedvarende Energi og WWF Verdensnaturfonden finder, at det bør være en afgørende forudsætning for støtte til den endelige forordning, at den dels indeholder en klar frist for udfasningen af støtten til kulproduktion, således at enhver lukningsstøtte er ophørt senest den 1. oktober 2014, dels indeholder maksimum 15 års støtte (frem til udgangen af 2026) til dækning af ekstraordinære omkostninger, hvilket giver en tilstrækkelig fleksibilitet til at håndtere ændringerne i de berørte regioner.

Vedvarende Energi og WWF Verdensnaturfonden finder, at Kommissionens forslag udgør et rimeligt kompromis i forhold til den aktuelle situation og opfordrer til, at Danmark stemmer imod, hvis slutdatoen i 2014 bliver forlænget.

6. Andre landes holdninger

Kommissionen fremsatte sit forslag til Rådets forordning den 20. juli 2010. Forslaget har efterfølgende været drøftet i konkurrencegruppen den 21. september og den 15. oktober 2010, samt i Coreper den 12. november 2010.

De øvrige medlemsstater fordeler sig holdningsmæssigt i to grupperinger i forhold til Kommissionens forslag.

På den ene side udviser en stor gruppe medlemsstater, herunder en række kulproducerende medlemsstater, klar skepsis over for Kommissionens forslag. Disse medlemslande fremfører det synspunkt, at de sociale konsekvenser af så hurtig en afvikling af lukningsstøtten vil være for store for regionerne, samt at den foreslåede 4-årige afviklingsperiode ikke tager højde for de langsigtede investeringer, som er foretaget i kulindustrien. Disse medlemsstater foreslår udfasningsdatoer, der i stedet for Kommissionens forslag om lukning af urentable kulminer i 2014 strækker sig helt frem til 2022, samt at udfasningen af statsstøtte i denne periode skal følge en nedadgående trend uden at binde sig til faste nedsættelser af støtten pr. år.

Heroverfor står en mindre gruppe medlemsstater, der ønsker at statsstøtten helt skal afvikles i hvert fald inden for de fire år, som Kommissionen har foreslået. Inden for denne gruppe har en medlemsstat udtrykt skepsis overfor, om det i det nuværende forslag går hurtigt nok med hensyn til afvikling af støtten, dels på grund af en generel modstand mod særligt sektorstøtte, dels på grund af de miljømæssige hensyn.

Der tegner sig aktuelt et kvalificeret flertal i Rådet for en lukningsdato for kulminerne i 2018 i modsætning til Kommissionens forslag om 2014 samt

muligvis vedrørende en udskydelse af beslutningens udløbsdato fra 2026 til 2030.

Det belgiske formandskab forventes at forelægge et kompromisforslag om dette. En ændring af Kommissionens foreliggende forslag af 20. juli 2010 – uden Kommissionens tilslutning – kræver enstemmighed i Rådet.

Danmark vurderes på baggrund af den aktuelle tilslutning til formandskabets kompromisforslag at kunne komme i mindretal i Rådet, da der tegner sig et kvalificeret flertal uden om Danmark for en lukningsdato for kulminerne i 2018 i stedet for 2014.

Det er endvidere en mulighed at Kommissionen vælger at trække forslaget tilbage, såfremt der ikke kan samles kvalificeret flertal for en lukning af støtten til urentable miner den 1. oktober 2014.

7. Foreløbig dansk holdning

Danmark er imod sektorbestemt statsstøtte og finder som udgangspunkt, at den eksisterende kulforordning ikke bør forlænges, når den udløber ved årsskiftet, og at de generelle statsstøtteregler i stedet bør gælde.

Såfremt der tegner sig et flertal for Kommissionens forslag arbejder Danmark for den kortest mulige forlængelse af statsstøtten til kulsektoren efter den eksisterende kulforordnings udløb den 31. december 2010.

Danmark arbejder endvidere for en global afvikling af støtte til fossil energi og tillægger det vægt, at EU fører en ambitiøs energipolitik, der minimerer anvendelsen af fossile brændstoffer.

8. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vil ikke have statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser.

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vil ikke have samfundsøkonomiske konsekvenser.

10. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget vil ikke have administrative konsekvenser for erhvervslivet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg. Nærheds- og grundnotat er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 5. oktober 2010.

7. Forordning om europæiske miljøøkonomiske regnskaber

KOM (2010)132

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

Resumé

Formålet med forordningen er at fastlægge en fælles ramme for indsamling, udarbejdelse, indberetning og evaluering af data til europæiske miljøøkonomiske regnskaber, som kan supplere de europæiske nationalregnskaber.

Forordningen om miljøøkonomiske regnskaber skal bl.a. ses i lyset af Lisabontraktaten og Europa 2020-strategien for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst samt ønsket om at fremme en mere ressourceeffektiv, grøn og konkurrencedygtig økonomi.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen fremsatte 9. april 2010 ovennævnte forslag til forordning.

Forslagets retsgrundlag er traktatens artikel 338 om udarbejdelse af fællesskabsstatistikker. Forslaget skal vedtages i form af en forordning efter den almindelige lovgivningsprocedure i henhold til traktatens artikel 294.

Forordningen om miljøøkonomiske regnskaber skal bl.a. ses i lyset af Lisabontraktaten og Europa 2020-strategien for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst samt ønsket om at fremme en mere ressourceeffektiv, grøn og konkurrencedygtig økonomi.

Kommissionen vurderer, at opfyldelsen af målsætningerne i Europa 2020-strategien på EU-plan og i medlemslandene medfører et behov for informationssystemer, der på en logisk måde kombinerer miljømæssige og økonomiske data. Derved dannes grundlaget for, at den økonomiske politik og miljøpolitikken udvikles som et samlet hele, og at miljøhensynet kan integreres i andre politikområder.

Det Europæiske Råd opfordrede i sine konklusioner fra juni 2006 EU og medlemsstaterne til at lade centrale aspekter af bæredygtig udvikling indgå i nationalregnskabet.

I praksis lægger Kommissionen op til, at dette kan opnås ved at udvide nationalregnskaberne med miljøøkonomiske regnskaber. De miljøøkonomiske regnskaber benytter samme definitioner og klassifikationer som nationalregnskabet, så der opnås sammenlignelighed mellem de økonomiske og mil-

jømæssige data. Miljøøkonomiske regnskaber kan således blive vigtige redskaber til forståelse og analyse af sammenhænge mellem økonomi og miljø og dermed til opnåelse af målene om bæredygtig udvikling, energi- og ressourceeffektivitet samt konkurrencedygtighed i Europa.

Kommissionen tilstræber herved, at de miljøøkonomiske regnskaber baseres på allerede eksisterende statistikker, og at de kan udformes med relativt få meromkostninger. Derved kan informationsgrundlaget for fastlæggelsen af en bæredygtig udvikling udvides på en omkostningseffektiv måde.

Forordningen fastlægger en fælles ramme for indsamling, udarbejdelse, indberetning og evaluering af data til europæiske miljøøkonomiske regnskaber i tilknytning til nationalregnskabet.

Forordningen omfatter konkrete retningslinjer for indberetning af miljøøkonomiske regnskaber for: a) udslip af drivhusgasser og forurenende stoffer fra erhverv og husholdninger, b) miljørelaterede skatter betalt af erhverv og husholdninger og c) materialestrømme for økonomien som helhed.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet skal udtale sig i henhold til traktatens artikel 294 vedr. proceduren om almindelig lovgivning. *Europa-Parlamentet forventes at behandle forslaget på plenarmøde 13. december 2010.*

Udvalget for Miljø, Folkesundhed og Fødevarer har den 9. november 2010 behandlet forordningsforslaget og fremsat ændringsforslag. Udvalgets ændringsforslag vedrører: a) præciseringer af dele af teksten, b) udvidelse af de områder, der falder under delegerede retsakter samt c) mindre udvidelser af de statistiske informationer, der skal indberettes til Kommissionen fra landene.

3. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at målet for denne forordning, nemlig indsamling, udarbejdelse, indberetning og evaluering af data til europæiske miljøøkonomiske regnskaber, ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne. Målet kan derfor bedre gennemføres på EU-plan på basis af en EU-retsakt, da kun Kommissionen kan koordinere den nødvendige harmonisering af de statistiske data på EU-plan.

Da indsamlingen af data og udarbejdelsen af de miljøøkonomiske regnskaber overlades til medlemsstaterne, er det regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

5. Høring

Forslaget har været sendt i høring til følgende institutioner:

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Danmarks Miljøundersøgelser, Danmarks Nationalbank, Dansk Erhverv, Danske Regioner, Det Økonomiske Råds Sekretariat, DI – organisation for erhvervslivet, Finansministeriet, Finansrådet, Forskningscenter Risø (Afd. for systemanalyse), Forsikring & Pension, Indenrigs- og Socialministeriet, KL, Landbrugsrådet, Miljøstyrelsen, Realkreditforeningen, Realkreditrådet, Skatteministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Der er ikke modtaget kommentarer fra de nævnte hørte eksterne parter.

6. Andre landes holdninger

I forbindelse med behandlingen i Rådets statistiske arbejdsgruppe har medlemslandene generelt udtrykt tilslutning til lovforslaget.

Der er bred opbakning til, at der løbende udarbejdes og indberettes miljøøkonomiske regnskaber for de tre områder, der er omfattet af lovforslaget.

Selvom landene er tilfredse med formandskabets kompromisforslag, er der samtidigt et ønske om, at der findes en generel praksis for anvendelsen af delegerede retsakter, og at denne generelle praksis afspejles i samtlige retsakter, der fremover vedtages på statistikområdet.

7. Foreløbig dansk holdning

Regeringen er positivt indstillet over for, at der i tilknytning til nationalregnskabet udarbejdes miljøøkonomiske regnskaber, som kan forbedre informationsgrundlaget for en bæredygtig, ressourceeffektiv og grønnere udvikling. Danmark støtter forslaget, idet man dog er indforstået med, at en endelig vedtagelse af forslaget afventer en evt. generel afklaring af delegeringspraksis vedrørende statistikretsakter.

8. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Forslaget har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Gennemførelse af forslaget vil påføre Danmark omkostninger til udvikling og drift af miljøøkonomiske regnskaber. Etablering og drift vil det første år beløbe sig til 2,0 mio. kr., mens driftsomkostningerne i efterfølgende år vil beløbe sig til 1,4 mio. kr. årligt.

Forslaget har ikke konsekvenser for EU's budget.

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ikke samfundsøkonomiske konsekvenser.

10. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har ikke administrative konsekvenser for erhvervslivet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

8. Forordning om et program for støtte til videreudvikling af en integreret havpolitik

KOM 2010 (494)

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

Resumé

Forslaget har til formål at sikre finansiering af foranstaltninger til videreudvikling og gennemførelse af den integrerede havpolitik i EU. I forslaget fastsættes det finansielle rammebeløb til 50 millioner euro for perioden 1. januar 2011 – 31. december 2013.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen har den 30. september 2010 fremlagt forslag til forordning om et program for støtte til videreudvikling af EU's integrerede havpolitik.

Forslaget er fremsat i henhold til Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 43, stk. 2, artikel 74, artikel 77, stk. 2, artikel 91, stk. 1, artikel 100, stk. 2, artikel 173, stk. 3, artikel 175, artikel 188, artikel 192, stk. 1, artikel 194, stk.2, og artikel 195, stk. 2. Baggrunden herfor er, at EU's integrerede havpolitik i sig selv ikke har noget udtrykkeligt retsgrundlag i traktaten, mens de enkelte tiltag, fx på søtransportområdet, har det. EU's integrerede havpolitik dækker mange af EU's sektorpolitikker med tilknytning til have og kyster såsom fiskeri, frihed, sikkerhed og retfærdighed, transport, industri, territorial samhørighed, forskning, miljø, energi og turisme.

Forslaget kan vedtages med kvalificeret flertal efter proceduren for fælles beslutningstagen i Traktatens artikel 251.

Forslaget har til formål at sikre finansiering af foranstaltninger til videreudvikling og gennemførelse af den integrerede havpolitik. Foranstaltningerne baseres på den såkaldte blåbog, Kommissionens meddelelse "En integreret EU-havpolitik", som Kommissionen vedtog i 2007. Forslaget bygger videre på de forberedende foranstaltninger og pilotprojekter, der allerede er iværksat i forbindelse med EU's integrerede havpolitik. Den foreslåede forordning tilvejebringer grundlaget for gennemførelse af foranstaltninger i perioden 1. januar 2011 – 31. december 2013.

Formålet med det foreslåede program er at realisere de mål og prioriteter, der er anført i blåbogen. Disse vedrører navnlig:

1) videreudvikling og gennemførelse af integreret havforvaltning og integrerede tilgange i medlemsstater og kystområder,

2) hurtig og fornuftig gennemførelse af de integrerede havområdestrategier i Europa tilpasset behovene i de enkelte havområder,

3) videreudvikling og anvendelse af tværgående værktøjer for integreret politikudformning, herunder et europæisk havobservations- og havdatanetværk, og integreret havovervågning bl.a. gennem etablering af en fælles ramme for informationsudveksling, maritim fysisk planlægning og integreret kystforvaltning,

4) yderligere fastlæggelse af bæredygtighedstærskler for menneskelige aktiviteter, der har indvirkning på havmiljøet, under rammedirektivet om havstrategi, under behørig hensyntagen til den samlede virkning ud fra en økosystembaseret tilgang,

5) fremme af den integrerede havpolitikks internationale dimension gennem forbedring af og tilskyndelse til dialog, samarbejde og koordinering med tredjelande såvel som med internationale partnere og organisationer om den integrerede havpolitik, så der skabes sammenhæng med de foranstaltninger, der træffes i henhold til sektorpolitikkerne,

6) fornyet fokus på bæredygtig økonomisk vækst, beskæftigelse og innovation,

7) større synliggørelse af det maritime Europa og fremme og forenkling af informationsudveksling, udveksling af bedste praksis, udnyttelse og styrkelse af synergier og dialog med og blandt aktører om havforvaltning samt etablering af tværsektorielle samarbejdsplatforme og netværk på horisontalt plan og for de enkelte havområder.

I den foreslåede forordning fastsættes det finansielle rammebeløb for gennemførelsen af programmet for støtte til videreudvikling af den integrerede havpolitik til 50 millioner euro for perioden 1. januar 2011 – 31. december 2013. Midlerne skal findes inden for margenen af kategori 2 (reserven) (forvaltning af naturressourcer) på EU's budget.

Den konkrete udmøntning af midlerne (i forbindelse med årlige arbejdsprogrammer) til de enkelte projekter skal ifølge Kommissionens forslag besluttes i den såkaldte rådgivningsprocedure. Det vil sige, at Kommissionen fremlægger et forslag, der behandles i et udvalg bestående af medlemsstater, der kun har mulighed for at udtale sig om forslaget, men ikke forkaste

det. Det er usædvanligt at anvende rådgivningsproceduren ved så høje beløb.

Som følge af det retlige forbehold vil Danmark ikke være omfattet af de dele af forordningsforslaget, som eventuelt måtte fremsættes med hjemmel i tredje del, afsnit V i Traktaten om den Europæiske Union. En eventuel gennemførelse af de dele, der måtte være omfattet af det retlige forbehold, vil derfor ikke være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentets holdning foreligger endnu ikke. *Forslaget vil blive behandlet i Transportudvalget i Parlamentet.*

3. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at det er berettiget at træffe foranstaltninger på EU-plan, fordi de involverede aktiviteter er tværsektorielle og tværnationale. Formålet er at udvikle en vidtspændende vækst- og bæredygtighedsstrategi for have, kystområder og tværgående elementer i de maritime sektorer. Tværsektorielle foranstaltninger kommer ikke til at påvirke lignende nationale eller regionale tiltag negativt, men er ment til at styrke og supplere sådanne.

Da forslagens aktiviteter er tværnationale, finder regeringen, at nærhedsprincippet er overholdt.

4. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

5. Høring

Forslaget har været i høring hos de myndigheder, som indgår i regeringens netværk for den integrerede maritime politik. Det er ikke relevant at sende forslaget i høring hos interesseorganisationer.

6. Andre landes holdninger

Forslaget drøftes i en såkaldt Friends of the Presidency-gruppe for EU's integrerede havpolitik. Der tegner sig endnu ikke et klart billede af de andre landes holdninger. En række lande har dog indledningsvis givet udtryk for en budgetrestriktiv holdning, *idet de har udtalt sig skeptisk over for en beløbsramme på 50 millioner euro. En række lande har herudover været kriti-*

ske i forhold til at anvende midler af en sådan størrelsesorden fra budgetmargenen til formålet.

Flere lande har også problematiseret forordningens retsgrundlag, idet der henvises til en lang række artikler som hjemmelsgrundlag i præamblen til forordningen. Nogle lande har endvidere givet udtryk for præference for at anvende forskriftsprocedure i stedet for en rådgivende komité i forbindelse med den konkrete udmøntning af midlerne i forbindelse med de årlige arbejdsprogrammer.

7. Foreløbig dansk holdning

Regeringen er generelt positivt indstillet over for forslaget, som skal tilvejebringe grundlag for gennemførelse af foranstaltninger i forbindelse med EU's integrerede havpolitik. Det er dog vigtigt, at forslaget kun omfatter tiltag, der har en reel merværdi, og som ikke kan løses bedre på nationalt niveau.

Umiddelbart virker den foreslåede ramme på 50 millioner euro fra 2011-2013 uforholdsmæssigt høj, også i betragtning af at der i de foregående tre år er blevet brugt ca. 20 millioner euro inden for den integrerede havpolitik. *En så markant stigning i bevillingerne, som Kommissionen foreslår, findes, i lyset af regeringens generelle budgetrestriktive holdning, ikke at kunne retfærdiggøres. Regeringen lægger endvidere vægt på, at der ikke afsættes midler til udvikling af parallelle løsninger på EU og nationalt plan, og at nationale data og eksisterende løsninger i videst muligt omfang genanvendes.* Regeringen finder herudover, at det bør undgås, at der afsættes midler til aktiviteter, hvortil der i forvejen er afsat midler andetsteds på EU-budgettet.

Regeringen finder også, at udmøntning af de finansielle midler i forbindelse med de årlige arbejdsprogrammer bør ske i henhold til forskriftsproceduren snarere end rådgivningsproceduren, som foreslået af Kommissionen. Dette vil give medlemsstaterne reel indflydelse på den konkrete udmøntning af midlerne. Ligeledes finder regeringen det vigtigt, at medlemslandene ikke ved vedtagelsen af forordningen forpligter sig til finansiering af aktiviteter udover den foreslåede budgetperiode.

Den danske holdning og de danske prioriteter i forhold til det maritime område bør i øvrigt afspejles i forordningen. Et samlet overblik herover kan findes i "En Samlet Maritim Strategi", som er udgivet af regeringen i juli 2010.

8. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Hvis de samlede udgifter på 50 millioner euro findes inden for margenen af kategori 2 på EU-budgettet, således som Kommissionen foreslår, er der dog reelt tale om statslige merudgifter for alle medlemsstater, idet uforbrugte midler på margenen tilhører medlemsstaterne. *Danmark betaler ca. 2 pct. af EU's udgifter. Danmark vil derfor skulle betale en samlet udgift for 2011-2013 på 7,5 millioner kr. eller 2,5 millioner kr. om året i medfør af forslaget.*

Forslaget vil dog samtidig medvirke til løsningen af en række opgaver på fællesskabsplan, som alternativt skulle være løst med ressourcer i de enkelte medlemsstater, herunder koordination af maritime data via udviklingen af EMODnet, videre udvikling af metodiske standarder for god miljøtilstand efter havstrategidirektivet og udviklingen af fysisk planlægning på havet. Danmark vil kunne ansøge om en del af de midler, der er afsat til disse formål. I det omfang disse ansøgninger er succesfulde, vil de danske nettoudgifter blive reduceret.

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget forventes at have positive økonomiske konsekvenser for flere af de sektorer, der berøres af forslaget, fx som følge af en mere sammenhængende og forudsigelig forvaltning af havområderne.

10. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har ikke administrative konsekvenser for erhvervslivet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget er ikke tidligere blevet forelagt Folketingets Europaudvalg. *Nærheds- og grundnotat er fremsendt den 1. november 2010.*